

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10501

VILYAM SHEKSPIR'S SONETN

William Shakespeare

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

זויראם
שעקספיר'ס
סאנעטן

אידיש:

ד.ר. א. אייסען

Copyright 1944

by

DR. A. ASEN

PRINTED IN THE U. S. A.

THE BELLEMIR PRESS
270 Lafayette Street
New York 12, N. Y.

צו מײן פֿאַניאַן
און צו מײנע קינדער
עמנואל און נעסעלי,
מיט ליבשאַפֿט, איבערײַ
געגעבנקײט און דאַנקײַט
באַרקײט.

איך דריק אויס אָנערקענונג מיינע פֿריינט
און קאַלעגן, דעם באַליבטן קלאַסישן דיכטער
אַברהם רייזען און דעם גייסטרייכן קריטי־
קער און הומאַריסט חיים גוטמאַן (דער
לעבעדיגער) פֿאַר זייער פֿריינדלעכקייט איי־
בערצוקוקן מיינע איבערגעזעצטע סאַנעטן פֿון
ה. שעקספיר אין מאַנוסקריפט.

מיט פֿריינדשאַפֿט און קאַלעגיאַליטעט
דער איבערזעצער.

Ewing Galloway

WILLIAM SHAKESPEARE

(From the tomb bust, Stratford on Avon)

וויליאם שעקספירס לעבן אין עטליכע שורות (1564 — 1616)

וויליאם שעקספיר איז געבוירן געווארן אין סטראטפארד-אן-עוואן, ווארוויקשיר, אין ענגלאנד, דעם 23סטן אפריל, אין יאר 1564. ער איז געווען דאס דריטע קינד און עלטסטער פון דזשאן שעקספיר, א פארמער, און צו דער זעלבער צייט, איז ער געווען דער מאיאָר פֿון שטאָט. זיין באַגרענעצטע בילדונג וואָס וו. ש. האָט באַקומען אין דער סטראַטפֿארדער פֿאַלק-שול, איז געווען דער גאַנצט דורך דער ברייטער דערפֿארונג, וואָס ער האָט געהאַט מיט מענטשן און זייערע באַשעפֿטיקונגען, מיט דער נאַטירלעכער סביבה און היסטאָרישע אַסאַציאַציעס פֿון זיין געבורט-שטאָט און געגנט.

ווען ער איז אַלט געוואָרן 18 יאָר, האָט ער חתונה געהאַט מיט ען העטוויי, אַן אַלמנה, זעקס יאָר עלטער פֿון אים, אַ טאַכטער פֿון אַ פֿאַרמער, און זי האָט אים געבוירן צו ערשט, די טאַכטער סוואַנאַ, און דאַן דעם צווייטן, האַמעט און יודיט.

אינעם יאָר 1586, איז וו. ש. אַוועק גאַך לאַנדאָן פֿאַרגרעסערן זיין פֿאַרמעגן, און, ווי עס ווערט דערציילט, גאַכפֿאַלגן אַ גע-ריכטלעכן אַנקלאָג. צו יענער צייט, האָט ער זיך אין לאַנדאָן, פֿאַרבונדן מיטן טעאַטער, צוערשט מיט קליינע אַרבעטן, און שפעטער צו, אין 1592, אַלס אַן אַקטיאָר און איבעראַרבעטער פֿון אַלטע פּיעסן.

אין פֿינף יאָר צײַט האָט ער אָנגעזאַמלט אַ פֿאַרמעגן, און
האָט זיך אײַנגעקויפֿט אַ גרויס הויז און אַ גוט אין סטראַטפֿאַרד.
שפעטער האָט ער זיך אויך פֿאַרבונדן מיט די צוויי באַרימטע
טעאַטערס פֿון יענער צײַט, „די גלאָוב“ און „די בלעק פֿרייערס“.

ווייליאַם שעקספּיר איז געשטאַרבן צו זיין געבורטס־טאַג,
אַפּריל דעם 23סטן, 1616, אין סטראַטפֿאַרד, און איז באַערדיקט
געוואָרן אינעם קירך־הויף, מיט צוויי טעג שפעטער.

אַ ביוסט־סטאַטוע פֿון שעקספּירן איז אויפֿגעשטעלט גע־
וואָרן צײַשן די אומשטערבלעכע, שאַפֿנדע גייסטער אין וועסט־
מינסטער־עבי, לאַנדאָן.

שעקספּירס ווערק באַשטייען פֿון פֿינף און דרייסיק פּיעסן,
154 סאַנעטן און עטלעכע אַנדערע פּאַעמעס.

סאנעט 1*

פון שענסמע וועזנס ווילן מיר פארמערונג,
 אז ס'זאל די רויו פון שיינקייט קיינמאל שטארבן;
 נאר ווען עס קומט די צייטיקע צעשמערונג —
 דעם אנדענקען זאל דאן דער יורש ארבן:

דאך דו, פארליכט בלויז אין דיין אייגן פראכט,
 גערסט זיך אינגאנצן אויף דיין אייגן גלום,
 האסט שפע, לאזט דאך אנדערע פארשמאכט,
 א שונא זיך, האסט פיינט דיין אייגן בלום.

דו, וואס דו ביזט דער וועלט'ס א פרישער ציר,
 אן אנזאגער פון שיינער בליאונגס-צייט,
 באהאלטסט דיין אוצר אין דיין קנאספ ביי דיר,
 און מוסט פארשווענדן, שיינער, קארגערהייד.

דערבארם זיך, נאך איידער ווערסט פארצערט,
 און לאז א יורש איבער אויף דער ערד.

* דעם סאנעט, הי אויך די אנדערע ביז 17, האט שעקספיר אדרע-
 סירט צו זיינעם א פריינט, א יונגן, שיינגעשטאלטיגן און אויסגעצייכנטן
 מענטשן, וועמען דער דיכטער האט גערעטן חתונה האבן, כדי ער זאל
 פארקערפערן און פאראייביקן זיין צויבערליכע שיינקייט אין זיין יורש.
 שעקספיר ווערט דא אנטפלעקט אין זיינע סאנעטן, 154 אין צאל,
 אלס דער גרויסער ליריקער. דער ברייטער, גרויסער וועלט איז ער בא-
 קאנט בלויז אלס דראמאטורג. ס'איז אבער אויך פדאי צו קענען שעקספירן
 אלס לירישן דיכטער.

ט א נ ע ט * 2

ווען פערציק ווינטערס רינגלען אום דיין שטערן,
און גראָבן גריבער אויף דיין שיינקייט'ס ערד —
דאָן וועט דיין יוגנט'ס שמאַלצע קליידונג ווערן
בלויז אַלמע שמאַמעס פון אַ מינדער ווערט.

און פּרעגט דיר ווער: וואו איז דיין שיינקייט דאָן?
וואו איז דער גלאַנץ פון דייע דינגע יונגע מענ?
צו ענטפערן: „ס'איז אין מיין גייסט פאַרצוּן“,
וואַלט זיין בלויז פאַלשער לויב, און שאַנד און שרעק.

דאָך פיל מאַל שענער וואַלט געווען פאַר דיר
צו ענטפערן: "דאָס שיינע קינד איז מיין,
עס קרוינט מיין לעבן, ס'בריינגט פאַרגעבונג מיר" —
ער וואַלט געצייגט: ער איז דער יורש דיין!

וואַלסט זיין ווי ניי-געבוירן, ווען אויך אַלט,
וואַלסט פילן ס'בלוט דינסט וואַרעם, ווען שוין קאַלט.

* סאַנעט — 2: דאָס געשאַנק פֿון יוגענד. שיינקייט איז אַאַרשוועקט
דעריש, ווען שיינקייט געבערט נישט קיין יורש.

טאָנעט * 3

גיי-צו צום שפיגל, זאָג צו דיין געזיכט:
 ס'איז צייט דאָס פנים זאָל אָן אַנדערן געבערן;
 ווען ניט, דערפילסט ניט צו דער וועלט דיין פליכט:
 דו העלפסט קיין מיידל ניט אַ מוטער ווערן.

וואו איז דאָס מיידל, וואָס פאַראַכט דעם ווערמ
 פון דיין בעאַקערן איר בתולה-פעלד?
 און ווער איז דער, וואָס שטאַרק אַזוי באַנערט,
 אַז ס'זאָל מיט אים זיך ענדיקן די וועלט?

דו ביזט דיין מוטער'ס שפיגל, און זי זעמ
 אין דיר איר העלן פּרילינג זוי באַנייט;
 אַזוי וועסטו דורך עלטערס'ס שויבן שפעט,
 דורך אַלע קנייטשן, זען דיין גאַלד'נע צייט.

נאָר אויב ווילסט לעבן בלויז מיט דעם אַצינד,
 דאַן שטאַרב אַ בחור, און דיין „איך“ פאַרשווינדט.

* סאַנעט — 3 : די צוואה פֿון שיינקייט.

ס אַ נ ע ט * 4

פאַרוואָס פאַרשווענדסטו, פרייע ליבליכקייט,
דיין שיינקייט'ס קראַפט אויף זיך אליין בלויז גאַר?
נאַטור שענקט קיין ירושה ניט, זי לייחט, —
ווייל זי איז פריי, לייחט זי צו פרייע גאַר.

פאַרוואָס פאַרשעמסטו, שיינער קאַרגער, דו,
די גאַב וואָס איז געגעבן דיר צו געבן?
פאַרוואָס פאַרצערסטו, וואַכערער, דערצו
אזוי פיל אוצרות, און דאָך קענסט ניט לעבן?

ווייל פירסטו האַנדל בלויז מיט זיך אליין,
דאָן טוסטו דאָך דיין אייגיגעם „איך“ באַטריגן,
און וועסטו דאַרפן פון דער וועלט שוין גיין,
וואָס פאַר אַ חשבון וועט זי פון דיר קריגן?

דיין שיינקייט גייט מיט דיר אין גרוב אַרײַן,
דאָך, ווען באַנוצט, וואַלט זי דיין יורש זיין.

* סאַנעט — 4: פאַרשווענדערישע שיינקייט פאַרשעמט די גאַב פון
דער גאַטור.

ט אַ נ ע ט ן * 5

די צייט וואָס האָט געשאַפן אזוי פֿיין
 דאָס ווערק וואָס יעדן מענטשנ'ס אויג פֿאַרערט —
 די זעלבע צייט וועט דער מיראַן אויך זיין,
 און ווערן וועט דאָס ווערק פֿון איר צעשמערט;

ווייל צייט, די רולאַזע, דעם זומער פֿירט
 צום בייזן ווינטער, וועלכער ברענגט אים אום;
 דער זאָפּט פֿון גרינעם בלאַט — פֿון פֿראַסט פֿאַרפֿירט,
 די שיינקייט ליגט פֿאַרשנייט, און לער אַרום.

און וואָלט מען ניט אין ווינטער-צייט די רוין
 אין ווענט פֿון גלאַז פֿאַרשפֿאַרט, און דיסטילירט,
 וואָלט מיט דער שיינקייט'ס קראַפּט געוועזן אויס —
 ווי זי וואָלט קיינמאַל גאַרניט עקזיסטירט.

דאָך בלויז דעם גלאַנץ פֿאַרלירט אין גלאַז די בלום,
 איר עצם אַבער קומט ניט קיינמאַל אום.

* טאַנעט — 5: די בלום פֿאַרבלייט, דער אַראַמאַט דאָך בלייבט,
 היידראַט האַלט אויף דעם אַראַמאַט פֿון מענטשנס בליאונג. אַלס אַ דער-
 קלערונג צו די שורות 9—14 זאָגט סידיני, שעקספֿירס קאַמענטאַטאָר:
 „האַט איר אַמאַל געזען אַ פֿרישע רוין אין אַ קרישטאַלענער גלאַז מיט
 וואַסער? חי שיין זי זעט אויס! צעברעכט איר תּפֿיסה, און לאַזט די
 וואַסער אַרויס, ווערט דען ניט די רוין פֿאַרשטויבט? פֿאַרלירט זי דען
 גיט באַלד איר פֿריערדיקע זיסקייט און שיינקייט? אזוי זיינען מיר
 מענטשן, אויב מיר האָבן גישט די באַשריינקסקייט פֿון קרישטאַלענער
 היידראַט“.

ט א ג נ ע ט * 6

ניט לאז דיין ווינמער'ס רויע האנט פון דיר
דיין זומער רויבן, איידער ווערסט פארצערט;
באגליק מיט גאב, באלויבט מיט שיינקייט'ס ציר
אן ארט, נאך איידער שיינקייט ווערט צעשמערט.

ווייל דאס איז ניט פארווערטע וואוכעריי,
וואס ברענגט בלויז גוטס צו די וואס צאלן אויס,
א קינד איז דאך דיין אייגן אפבילד טרוי,
קריגסט צען מאל מער פון אייגענעם „איך“ ארויס.

צען מאל דיין דו איז מער ווי דו אליין,
ווייל צען פון דיר צען מאל דיין „איך“ באנייט;
וואס וואלט דער טויט געטאן דיר ביים פארגיין,
אז דו קענסט לעבן אין דער ווייטער צייט?

זיי דאך ניט איינגעשפארט, — דו ביזט צו פיין,
אז ווערסט זאלן דיינע יורשים זיין.

* סאנעט — 6 : האב קינדער און פארמער זיך אליין. אויף די שורות
5 און 6 זאגט סידני, שעקספירס קאמענטאטאר : „חתונה האבן און האבן
קינדער ברענגט גליק דעם געבער גראד אזוי גוט ווי עס בינדט דעם
געמער, ניט נאר עס מאכט ניט ארימער, נאר עס בארייכערט נאך דעם
געבער.“

סאַנעט * 7

זע! ווען אין מורח הויבט דער מאַג אויף מילד
 זיין גליענדיקן קאַפּ — פאַרערן וועט
 מיט וואונדער יעדעס אויג דאָס פּרישע בילד, —
 מיט בליקן דינענדיק זיין מאַיעסמעט!

און שמיט ער אויף דער הויך פון הימל-באַרג,
 גלייך ווי אַ מאַן אין רייפער יוגנט-קראַפּט,
 וועט אַלץ אים נאָך דאָס אויג פאַרערן שמאַרק,
 און נאַכפּאַלגן זיין גאַלדנער פּילגערשאַפּט;

דאָך ווען פון זעניט גייט דער מאַג אַפּ מאַט,
 גלייך ווי אַ גרייז, אַראַפּ צום מערב-ברעג,
 דאָן זענען אַלע אויגן מיט אים זאַט, —
 זיי קוקן פון זיין גידערן אַוועק.

אויך דו, פאַרלאַזנדיק דיין יוגנט-פּראַכט,
 אויב לאַזט קיין זוהן, דאָן שטאַרבסמו ניט געאַכט.

* סאַנעט — 7: דער טעגלעכער גאַנג פֿון דער זון פֿאַרגליכן מיט
 דעם גאַנג פֿון לעבן. דער סאַנעט איז געבויט אויף דעם פֿאַקט, וואָס
 מענטשן אַלעגן פֿאַרגעטערן די אויפֿגייענדיקע זון. ווען אַבער די זון
 פֿאַרגייט, זאָגט שעקספּיר, קערן זיך מענטשן אום מיט זייערע רוקנס
 צו איר. דער איינציקער וועג דעריבער ווי אַזוי אויפֿצוהאַלטן די אַכטונג
 פֿון די מענטשן צו זיך אַליין איז, ווען מען קומט אין די שפּעטערע
 יאָרן, איבערצולאָזן אַ זון אַדער אַ נאַכפֿאַלגער.

ט א נ ע ט * 8

צי מוסמו דען מוזיק מיט אומעט הערן?
 די שיינקייט שמימט מיט שיינקייט, לוסט מיט לוסט!
 ווי קענסטו ליבן דאס, וואס גלוסט ניט גערן?
 ווי קען דיר פרייען דארט, וואו ליידן מוסמ?

ווען מענער אין הארמאנישן געקלונג
 פאראיינט, באליידיקן דיין אויער גאר,
 דאן שטרעפן זיי דיר בלויז מיט מילדער צונג,
 וואס דו ליבסט סאלא, בעסער ווי א כאר.

הער, ווי די סטרונעס, שמומענדיק אצינד,
 מיט וואויל-קלאנג איינס אין אנדערן צעקלינגען,
 גלייך ווי א פאטער, מוטער און א קינד,
 פאראייניקט, אויף א ליבן שטייגער זינגען.

צו דיר זיי זינגען זייער ווארמלאז ליד:
 „אויב בלייבסט אליין, דאן ביזמו קיינער ניט“.

* סאָנעט — 8 : די מוזיק פֿון לעבן. שעקספיר, זאָגנדיק מוסר זיין
 באַרימט־שיינעם פֿריינד פֿאַרוואָס ער האָט גיט חתונה און לאָזט גיט אײַ
 בער קיין ירוש, פֿאַרגלייכט אים צו דאָס שפּילן פֿון אַן איינציקער סטרוגע
 אין קעגנזאַץ צו דאָס שפּילן פֿון עטלעכע סטרוגעס, אָדער עטלעכע אײַ-
 סטרומענטן, וואָס קלינגען פֿיל שענער און מער האַרמאָניש. דאָס פֿאַר-
 היראַטע לעבן, דער כאַר וואו עס זינגען פֿאַראייניקט, און אין האַרמאָני,
 פֿאַטער, מוטער און קינד, איז דעריבער פֿולער און רייכער ווי דאָס פּוסטע
 לעבן פֿון אַן איינציקן, וואָס גייט דורך די העלט גאַנץ אַליין.

* ט א ג ע ט ן *

צי האַסמו מורא אַן אַלמנה לאַזן,
וואָס דו פאַרדאַרבסט אין איינזאַמקייט דיין לייב?
אויב וועסט די וועלט דאָ אַן אַ קינד פאַרלאַזן,
וועט דיך די וועלט באַקלאַנגן ווי אַ ווייב;

די וועלט וועט דיין אַלמנה זיין, און נאָך
באוויינען, וואָס דו לאַזט קיין אַפּבילד צוריק,
ווען יעדע אַנדערע פּרוי קען זעהן דאָך
דעם אַפּגלאַנץ פון איר מאַן אין קינד'ס אַ בליק.

וואָס אַ פאַרשווענדער אויף דער וועלט פאַרשווענדט,
עס וואַנדערט בלוז, דער וועלט עס דאָך געהערט;
ווען שיינקייט איז פאַרשווענדט, דאָס בלייבט פאַרלענדט,—
און אויך ווען ניט באַנוצט, ווערט זי צעשטערט.

אַ האַרץ, וואָס קיינעם ליבן איז ניט גרייט,
אַ שווערע שאַנד אַנטקעגן זיך באַגייט.

* טאָנעטן 9—11 ברענגען אַרויס דעם געדאַנק, אַז דער מענטש לעבט
אויך גאַכן טויט, ווען ער לאַזט נאָר איבער אַ קינד.

ט א נ ע ט * 10

פאר שאנד! פארלייקען דו האסט וועם געליבט,
 דו, וועלכער זארגט זיך וועגן זיך קיין האר.
 כ'גיב צו, דו ביזט בא זייער פיל באליבט,
 און דאך, אז דו האסט קיינעם ליב, איז קלאר.

ווייל טוסט אזוי פיל ווילדן האט באנוצן,
 און ווילסט ניט מאכן קעגן זיך פארשווערונג;
 שטאט וועלן רייך דיין שיינקייט צו באפוצן,
 דו ברענגסט איר גאר מיט אייגענער האנט צעשמערונג.

באטראכט זיך, און כ'וועל אנדערש צו דיר זיין,
 זאל שנאה העכער דען ווי ליבע שמעהן?
 זיי שעהן און גוט, ווי ס'איז דיין אויגן-שיין,
 און זיי גומהארציק אויך צו זיך אליין.

באשאף א נייעם, „איך“, אלס פריינט צו מיר,
 און ס'וועט דיין שיינקייט לעבן לאנג אין דיר.

סאַנעט 11 *

ווען דו פאַרגייסט, דאַן גייסטו אויף אויפסניי,
 אין דיינס אַ קינד, פון וועס דו שיידסט זיך אַפּ;
 און דוין פּריש בלוט, וואָס שענקסט אין יוגנט פּריי,
 וועט אַלץ זיין דוין, ווען ס'גייט דוין יוגנט אַפּ.

אין דעם ליגט חכמה, שיינקייט און פאַרמערן,
 אַן דעם — די שטות, די עלטער און דער טויט,
 דענקט מען ווי דו — וואָלט ס'לעבן לאַנג אויפהערן,
 דאַס לעבן וואָלט צו זעכציק יאָר פאַרווייט.

זאַל דער, וואָס קען ניט מער פאַרמערן לעבן,
 אַן עלנמער — אַן קינדער גיין אין גרוב;
 נאַטור האָט דיר, איר ליבלינג, פיל געגעבן;
 באַנוץ דערפאַר אויך פּריי איר פּרייע גאַב!

דו ביזט איר זיגל, און עס איז איר מיין:
 זאַלסט לאַזן מוסטערן פון זיך אַליין.

ס א נ ע ט * 12

ווען כ'ציל די שמונדן לויט דעם זייגער אויס,
און זע דעם בראוון מאג אין נאכט פארגליען;
ווי טונקלע האר באזילבערמ ווערמ און ווייס,
און כ'זע די פיאלעט אין איר פארבליען;

ווען כ'זע די בלעמער פון דעם בוים פארשוואונדן,
וואס האבן ערשט פון היין באשיצט די שאף,
און זומער'ס גרין, אין גארבן איינגעבונדן,
אויף פוהר, מיט גרויע בערד פארבארשט ארויף;

דאן פון דיין שיינקייט, שמיל פארטראכט איך זיך,
וואס דו אין טויטן-וועג פון צייט מוזט גיין,
ווייל שיינע זאכן שמארבן אזוי גיך
ווי נאר זיי זעהען אנדערע אויפגיין.

עס קען קיין זאך, אחוץ א קינד ביים זייט,
דיך שיצן פון דער קאסע פון דער צייט.

* סאגעט — 12: צייט רער שניטער. דער דיכטער שילדערט אין איינ-
פאכע בילדער און מיט זעלטענע רואיקע ווערטער די שיינקייט פון טאג-
וועלקן, די עלדער וואס פארבלאסן אין הארבסט, די פרעכטיקע ביימער
וואס טוען זיך אויס פון זייערע בלעטער און דאס גאנצע אונטערגיין
פון זומער.

סאַנעט * 13

אך, וואָלסטו נאָר געוואָרן „דו“! — דיין „דו“
וועט דאָך ניט דויערן לענגער פון דיין לעבן;
מוזט גיך זיך גרייטן פאַר דער אייביקער רו,
דו מוזט דיין אָפּבילד צו אַן אַנדערן געבן.

עס זאָל דיין שיינקייט וואָס דו האַלמסט אין פאַכט
דערפאַר זיך נישט פאַרענדיקן אַצינד;
וועסט לעבן נאָך דיין טויט אין גייער פּראַכט,
ווען ס'וועט דיין שיינקייט ירשענען דיין קינד.

ווער לאַזט צעפאַלן אַזאָ שיינע הויז,*
וואָס קען מיט פאַרויכט ווערן אויפגעהאַלטן
אַנטקעגן ווינטער'ס שמורם און געברויז,
ווי קעגן טויט, דעם בייזען, אייביג-קאַלטן? —

א. בלויז פאַרשווענדער קענען אַזוי מאַן? —
האַסט, פּריינט, געהאַט אַ פאַטער; האָב אַ זון.

* סאַנעט — 13: דאָס איבערלעבן. טיילאַר, דער באַרימטער בעל-
מפּרש אויף שעקספּיר זאָגט, אַז „הויז“ אין שורה 9 מיינט ניט אַ פּשוט
הויז, נאָר דאָ באַצייט זיך שעקספּיר אויף דער שיינער קערפּערלעכער
פאַרמע און אַלגעמיינער אַנציענדער פּערזענלעכקייט פֿון זיין פּריינד וועמען
ער בעט הייראַט, כדי צו לאָזן נאָך זיך אַ יורש.

ס אַ נ ע ט * 14

ניט פון די שמערן צי איך מיין אורטייל'ס בליק;
 דאך ווייס איך, גלויב איך, שמערנזעהעריי,
 נאָר ניט פאַראויסצוזאָגן אומגליק, גליק,
 און הונגער, פעסט און צייטן אַלערליי; —

איך ווייס אויך ניט דאָס מזל פון מינומן,
 וואָס ברענגען דונער, שמורס אַדער רעגן,
 און צי עס וועט מיט פירשטן גיין צום גוטן
 ווייס איך ניט לויט דעם הימל אויסצולייגן;

בלויז דיינע אויגן מאַכן מיר אַלץ קלאַר,
 זיי זענען שמערן, וועלכע מיך באַלערן:
 אַז ס'האַרמאַנירט די שיינקייט און די וואָר,
 אויב דו וועסט וועלן דו זאָלסט זיך פאַרמערן.

ווען ניט, דאָן וועגן דיר הער מיין באַשייד,
 דיין שיינקייט און דיין וואָר מיט דיר פאַרגייט.

* סאַנעט — 14: ליבעס אַסטראָלאָגיע. דער דיכטער פֿאַרגלייכט דאָ
 דעם פֿריינדס אויגן צו די שמערן, וואָס העלפֿן טרעפֿן וואָס עס וועט
 מיט אים פֿאַרקומען, און זיי לערנען אים, אַז שיינקייט האַרמאַנירט מיט וואָר.

סאָנעט *15

ווען כ'זע, ווי אלץ וואָס וואַקסט און בליט
 פערפעקט צו לעבן האָט גיט זייער פיל;
 אז לעבענעם בינע פאַרשמעלונג בלויז גיט
 אויף וואָס די שטערן ווירקן אין דער שטיל;

ווען כ'זע ווי מענטש און פלאַנצונג זיך פאַרמערט,
 באַשיצט, צעשטערט פון זעלבן הימל-צעלם,
 אין זייער העכסטער בליאונג-צייט פאַרצערט,
 און ס'שווינדט מיט זיי די שיינקייט פון דער וועלט;

אין אַנבליק דאָן פון דער פאַרגאַנגליכקייט
 זע איך דיין בילד אין יוגנטליכער פראַכט,
 און ס'רעדט זיך דורך דער טויט מיט בייזער צייט
 צו ענדערן דיין מאַרגן-ליכט אין נאַכט;

און אלץ אין קריג מיט צייט, ווייל כ'בין דיר טרוי,
 וואָס זי דיר רויבט, שענק איך דיר אויפדאַסניי.

* סאָנעט—15: דער קרייז פֿון וואַקסן און פֿאַרוועלקן. מאַנכע געלערנטע
 פֿאַרטייטשן עס אַזוי: די שטערן האָבן זייער איינפֿלוס אויף דער שפּיל
 פֿון אונזער לעבן אויף דער וועלט-בינע. פֿונקט ווי פֿאַרטייטשונגען פֿון
 בעל-מפֿורש גייען האַנט אין האַנט מיטן אַריגינאַל, אַזוי שטימט דער איינ-
 פֿלוס פֿון די שטערן און מזלות מיט אַלץ וואָס וואַקסט און לעבט אויף
 אונזער ערד.

ט א נ ע ט * 16

פארוואַס-זשע האַלמסמ נים שמאַרקערע געווער
אַנטקעגן בלוטיקן טיראַן, די צייט?
פארוואַס פאַרשאַפּסטו זיך נים מיטלען מער
געבענטשטע, ווי מיין ליד פון קנאַפּ באַדייט?

איצט שטייטו אויף דער הויך פון פריידיקער יוגנט,
פיל מיידל-גאַרטנס, אומבאַפּרוכפּערט, ווילד,
געטראַגן וואַלט — און דער וואונטש איז טונגט —
די בלומען דיינע, איידער בלויז דיין בילד.

אַזוי-א קינד, אויך וואַס פאַרריכט דאַס לעבן,
וואַס אי צייט'ס פענזל, אי מיין פעדער פעלט
דיין אינערן ווערט און אויסערן גלאַנץ צו געבן,
קען דיך אַליין באַלעבן פאַר דער וועלט.

זיך זעלבסט צו געבן, גיט דיין וועזן האַפּט,
מוזט לעבן דורך דיין שאַפּנדיקער קראַפּט.

* סאַנעט — 16 : טאַריכטן צייט, דעם בלוטיקן טיראַן, דורך מיין
טערדיקן דור.

מיט דעם 16טן סאַנעט ענדיקט זיך דער ציקל סאַנעטן חעגן הייראַט.
דער זין פֿון צווייטן און דריטן פֿערז איז אַזוי : פֿיל מיידלעך האָט
האַלטן דיך געהייראַט, האַלטן דיר געבערן לעבעדיקע בלומען-קינדער,
האַט זייגען פֿיל טייערער ווי וועלכע טאיז בילד פֿון דיר. אַזוי אויך
האַלט דיין הייראַט און דיין האַבן אַ קינד פֿאַרריכט דיין לעבן, האָט
„צייטס פענזל“ — דאַס הייסט, געשיכטע אין אַלגעמיין, אַדער מיין „פֿעדער“,
מיין מער פּשוטע קונסט, זייגען גאַרנישט בכוח צו באַלויכטן דעם אינער-
ליכן ווערט און אויסערליכן גלאַנץ אין די אויגן פֿון דער וועלט.

ט א נ ע ט 17 *

ווער וועט אַמאָל מיין דיכטונג גלויבן גאר,
 אז ס'איז מיט דיינע מעלות אָנגעפילט?
 כאַטש, איין גאָט ווייסט, עס איז אַ קבר נאָר,
 וואָס האַלט דיין גלאַנץ און לעבן האַלב פאַרהילט.

וואָלט איך די גרויסע פּיאַיקייט פאַרמאָגט
 צו שילדערן אין ליד דיין חן, דיין ליכט, —
 וואָלט מען געטראַכט, „דער דיכטער ליגן זאָגט —
 ווייל געטליך שטראַלט קיין ערדישע געזיכט“.

מען וואָלט די שטאַרק-פאַרגעלטע בלעמער מיין
 פאַראַכט, ווי פּלוידעריי פון אַלמע לייט;
 דיין אייגנשאַפט וואָלט בלויז פאַנמאַזיע זיין,
 אַן אָנגעשמרענגט געזאָנג פון ווייטער צייט.

וואָלט אַבער דאָן געלעכט אַ קינד פון דיר, —
 לעכסטו אין אים, און אויך אין ליד פון מיר.

* אין די סאַגעטן 17 און 32 פאַרמשכונט דער דיכטער זיין פּריינד-
 שאַפט צו זיין פּריינד אַלס דויערנדע ליבע.
 סאַגעטן 17 און 18 עפּענען זיך אויף מיט איינדרוקספולע באַהויפּ-
 טונגען פֿון הויכער שעצונג און באַוואונדערונג.

ט א נ ע ט * 18

זאל איך דיך צו א זומער-מאָג פאַרגלייכן?
 ביזט מילדער, ליבליכער אין יעדן זין;
 דורך פּרילינג'ס בלימען רוע ווינטן שליוכן,
 און קורץ איז פון דעם זומער דער טערמין:

אָפּטמאַל צו היים דאָס אויג פון הימל לייכט,
 אָפּט איז זיין גאַלדענער גלאַנץ פאַרמונקלט גאַר,
 און אָפּט דאָס שיינע פון דער שיינקייט ווייכט,
 דורך צופאַל, ענדערונג פון דער נאַטור:

דאָך אייביק לעבן וועט דיין זומער'ס פּראַכט,
 און וואָס דו שיינס פאַרמאַנסט וועט אייביק וויילן;
 ס'וועט טויט ניט האַבן איבער דיר קיין מאַכט,
 ווייל ביזט פאַראייביקט אין די אייביגע ציילן;

ווי לאַנג נאָך מענטשן אַמעמען, אויגן זעה'ן
 לעבט מיין געדיכט, און דו וועסט ניט פאַרגיין.

* סאַנעט — 18 : אומפאַרגעגלעכע שיינקייט. דער דאָזיקער סאַנעט,
 ווי אויך סאַנעט 19, זיינען אייגעטלעך אַ פּאַר, אויף דער קאַנווענציאָנעלער
 געלער טעמע, געווידמעט צו אַ פּריינד, וואָס ווערט פאַראייביקט דורך דעם
 לויב פֿון פּאַעזיע.

סאנעט * 19

פארצערענדע צייט, די ציין פון לייב צוקראך,
און לאז די ערד פארשלינגען קינד און קייט,
דעם טיגער'ס שארפע נעגל שטומפיק מאך
און לאז דעם פעניקס * ברענען לעבעדיקערהייט.

שאף די סעזאנען פריילעך אדער טריב,
טו צו דער ברייטער וועלט, שנעל-פיסקע צייט,
און אלץ וואס ס'איז אויף איר, ווי ס'איז דיר ליב;
דאך היט זיך אפ פון איין פארברעכערישקייט:

א, קריין נישט אויף מיין ליבסטמ'ס שיינעם שטערן
מיט אלטער פען די שטונדן פון דיין גאנג;
דערלויב, אן אונבאפלקטן, ליבערשט ווערן
דער שיינקייט'ס מוסטער פאר די דורות לאנג.

נאר, אלטע צייט, דיין בייזקייט ארמ מיך ניט:
מיין פריינט וועט אייביק יונג זיין אין מיין ליד.

* דער דיכטער איגנארירט צייט, וואס וויל אומברענגען זיין פריינד,
ווייל זיין פריינד וועט אייביק לעבן אין דעם ליד.
** פעניקס — אַזאַ פֿויגל וואָס לעבט זייער, זייער לאַנג.

ט אָ נ ע ט 20 *

פארמאגסט א פנים — שיין ווי פון א פרוי,
 ביזט האר און הארין פון מיין ליידנשאפט;
 דו האסט א צארמע הארץ, נאר ניט אזוי
 ווי פון א פרוי: אי פאלש אי פלאטערהאפט.

דיין אויג — מער העל, דאך ווייניגער עם פארפירט,
 באגילט א יעדע זאך, אויף וואס עם בליקט;
 דיין פארב — די אלע פארבן קאנטראלירט,
 עם רעגט דעם מאן און ס'פרויען הארץ ענמציקט.

ביזט פאר א פרוי צוערשט געווען געבארן;
 ביז די נאטור, דיך שאפנדיק, האט דיר
 א גאב געשענקט, דורך וואס האסט מיך פארלארן,
 ווייל וואס דו האסט באקומען, נוצט ניט מיר.

נאר זינט זי האט דיך פאר דער פרוי באשערט,
 גיב מיר דיין הארץ, און איר — וואס איר געהערט.

* סאָנעט — 20: שעקספיר באַוואַנדערט דאָס צויבערליכע פֿרויען־
 געזיכט פֿון זיין פֿריינד. דער סאָנעט איז אַדרעסירט צו אַ יונגען מאַן,
 וועלכער איז אַזוי שיין, אַז דער דיכטער באַדויערט אויף אַ שפּילעוודיקן
 אופֿן, וואָס דער יונגער מאַן קען ניט ווערן געליבט אַזוי ווי אַ פֿרוי.
 איינער פֿון שעקספּירס קאָמענטאַטאָרס טייטשט אויס, אַז דער סאָנעט
 באַצייט זיך צום דאָליכאַראַקטער פֿון אייביקער ליבע אין דער פּלאַ-
 טאַנישער פּילאָזאָפּיע.

סאַנעט * 21

איך בין ניט ווי דער דיכטער, וואָס באַפּוצט
 די אויסגעמאַלטע שיינקייט אין סאַנעט,
 און פאַר באַציר דעם הימל ער באַנוצט,
 און ס'שיינע דאָרט מיט זיינס פאַרגלייכען וועט;

וואָס פאַרט אַזאַ פאַנטאַסטישן פאַרגלייך
 מיט זון, לבנה, מיט דער גאַנצער וועלט,
 מיט פּרישע פּרילינג-בלומען וואונדער רייך,
 אַז אַלץ פאַראיינט ער אונטער'ן הימל-צעלם.

כ'וויל זיין אין דיכטען ווי אין ליבע וואָר,
 דאַן וועט מען גלויבן: דו ביזט אַזוי שוין
 ווי ס'קען ווער זיין; כאַטש ניט גראַד אַזוי קלאַר
 ווי הימל-ליכטער אין דער לופטן ריין.

זאַל יענער רעדן מער, דער וואָס נאָר וויל,
 איך דאַרף ניט לויבן: פּדי מ'זאַל קויפּן פּיל.

* סאַנעט — 21: די פּאַלשע געגנער-דיכטער. אין דעם סאַנעט דער-
 קלערט שעקספּיר, אַז ער וועט ניט לויבן זיין שיינעם יונגן פּריינד מיט
 די איבעריקע טערמינען פֿון אַנדערע סאַנעטן-דיכטער, נאָר ער וועט אים
 באַזינגען מיט פּשוטן אמת און מיט אויפֿריכטיקייט.

ט א נ ע ט * 22

מיין שפיגל זאל ניט ווייזן: איך בין אלס,
ווי לאנג דו האלטסט מיט יוגנט גלייכע וואג;
נאר ווען צייט'ס קארבן כ'זע אויף דיין געשמאלט,
מעג דאן דער טויט מיר ברענגען לעצטן מאג.

ווייל נאר דיין שיינקייט און דיין גאנצער ציר,
איז בלויז מיין הארץ-כאפצונג און מיין שוין;
דאס זיכער לעבט אין דיר, ווי דיינס אין מיר,
איז ווי קען איך דאן עלטער פון דיר זיין?

דערפאר, מיין ליבער, אכטונג גיב אויף זיך,
ווי איך טו אויך עם דיר צוליב, אצינד;
און הימל ציטעריג דיין הארץ אויך ביי זיך,
ווי ס'הייט א שארפע וועכטערין א קינד.

פארלאנג ניט דיין הארץ, ווען עם שמארבט אפ מיינס,
דו האסט אויף אייביק מיר געגעבן דיינס.

* סאָנעט — 22: אין דיין יוגענד האלט זיך מיין עלטער יונג.
דאס איז אַ ליבע־סאָנעט באַגרינדעט אויף דער באַקאנטער „איינבילדונג“
פֿון שעקספירס צייט — דאָס איבערבייטן זיך מיט הערצער.

טאָנעט *23

ווי אן אַקטיאָר, אן אַנפאַנגער, וואָס שפּילט
זיין רעליע אין פאַרווירונג און אין שרעק,
צי ווי אַ מענטש מיט צאָרן איבערפּילט,
וועמ'ס גרויס גבורה רויבט זיין מוט אַוועק,

אַזוי פאַרגעס איך אין מיין טיפּן וויי,
אַרויסזאָגן ווי כ'בין פון ליבע קראַנק,
און אין מיין שטאַרקייט, דוכט זיך, איך פאַרגיי,
דערדריקט פון יאָך, פון אייגענעם ליבעס-דראַנג.

אַ, זאַלן מיינע אויגן רעדן שוין
פאַר מיר און פאַר מיין רעגעוודיקער ברוסט,
זיי בעטן שמוס און פאַדערן באַלויין,
מער ווי מיין צונג, וואָס איז מער זיך-באַוואוסט.

וואָס שטילע ליבע האַט פאַרשריבן, לערן —
די פיינסטע ליבע איז: מיט אויגן הערן.

* סאַנעט 23: טיפּע וואַסערן מאַכן דעם קלענסטן רויש. אין דעם
סאַנעט רעדט זיך וועגן אַ ליבע וואָס איז צושטאַרק אַאַר ווערטער,
אַ ליבע וואו די אויגן דריקן אויס מער ווי דאַס מויל.

ס א נ ע ט * 24

מיין אויג האָט, ווי אַ קינסטלער, דיין געשטאַלט,
 דיין פאַרם, ביי מיר אין האַרצן אויסגראַווירט;
 מיין קערפּער, ווי אַ ראַם אַרום, דיך האַלט,
 און ס'ווייזט: ס'איז קונסט מיט עכטקייט דורכגעפירט.

דו מוזט די קונסט דורכ'ן קינסטלער זען דאָך,
 צו מערקן וואו דיין אַפּבילד זיך געפינט;
 וואָס הענגט אין ווערקשטאַט פון מיין האַרצן נאָך,
 דאַרט וואו דיין אויגן-פאַר אַלס פענסטער דינט.

זע, ס'האַבן אונז'רע אויגן זיך דערגאַנצט:
 ס'האַבן מיינע דיך געצייכנט, דיינע — מיר
 געדינט, ווי פענסטער צו מיין האַרץ, וואו ס'גלאַנצט
 מיט לופט די זון אַדורך, און קוקט אויף דיר.

וואָס ס'פעלט דער קונסט, דאָס ווייסן אויגן דאָך,
 זיי צייכ'נען וואָס זיי זעהען, ניט — דעם הויך ...

* דעם מאַהלערס קונסט. דער סאַנעט איז געבויט אויף דער אייבי
 בילדונג פון דעם דיכטער, און ער קוקט מיט אויגן פון אַ מאַלער, אַדער
 צייכנער, וועלכער האָט געצייכנט זיין פֿריינדיש שיינקייט אויף זיין האַרצן.
 דער דיכטער שפּילט זיך מיט וואָרט „ראַם“; דער קערפּער איז די פּיזישע
 ראַם, וואָס האַלט די האַרץ און ד'יאַנדערע אַרגאַנען.

ס אַ נ ע ט * 25

זאַל יענער, וועמען שיקזאַל האָט באַשערט
מיט פּבּוד און מיטולן, זיין פּאַרשייט,
איך, וועמען מזל האָט טריאומף פאַרווערט,
האַב ליב צו לעבן שמיל און גאַנץ באַשייד.

די ליבלינגע פון גראַפן גלאַנצן שעהן
בלויז אין דער זון, גלייך ווי די גאַלדן-בלום*
און זייער שמאַלץ ליגט טויט אין זיי אַליין:
אַ כּמאַרע — און פאַרביי איז זייער רום.

דער בראַזוער קריגער, ווייט-באַרימט און גרויס,
ווען איינמאַל, נאָך אַ טויזנט זיגן פעלמ,
שמטרייכט מען פון ערע-בוך זיין נאַמען אויס,
און זיין פאַרדינסט — פאַרגעסן פון דער וועלט.

דערפאַר איז בעסער מיר: כ'האַב ליב מיט לוסט
און ווער געליבט, און לייד ניט פון פאַרלוסט.

* סאַנעט — 25: דער וואָס ליבט און ווערט געליבט איז דער גליק-
לעכסטער פֿון אַלע העלדן, קריגער און רייכע אין דער וועלט. שעקספיר
דייטעט אויך אָן אין דעם סאַנעט, אַז זיין פֿריינד ווערט ניט באַהאַנדלט
גוט פֿון די מזלות, און ער קריגט ניט גענוג פּבּוד פֿון זיינע מיט-מענטשן.
עס קאָן אויך מיינען, אַז שעקספיר באַקלאַגט זיך אויף זיין אייגענער
קונסט.

די גאַלדן-בלום — דער גאַרטן מעריגאַלד ווענדט זיינע בלומען צו
דער זון, און לאָזט די זון עפֿענען און פֿאַרמאַכן די בלומען.

ט א ו נ ט *26

מיין ליבער האר, צו וועמען, אין פארקנעכטונג,
עם בינדט דיין גרויסקייט שטארק מיין פליכט צונויף,
איך שיק צו דיר מיין אויפגעשריבענע דיכטונג,
ניט זיך צו רימען, נאר אלס טרייען חוב.

א גרויסער חוב מיט ווייניק גייסט ווי מיין
זעט נאקעט אויס, אין ווערמער שטארק באשיידן,
דאך האף איך, אז דער גומער אורטייל דיין
וועט שיין מיין חוב, דעם נאקעטן, באקליידן.

ביז ווען דער שמערן, וואס מיין וועג מיך פירט,
מיט העלן בליק און גנאד צו מיר זיך קערט,
און מיך מיין בעטלער-ליבע שעהן באצירט,
צו ווייזן מיר, איך בין דיין פבוד ווערט.

כ'וועל דאן ערשט מיט מיין ליבע גרויס זיך האלטן,
דערווייל, טו איך מיין קאפ פון דיר באהאלטן.

* סאָנעט — 26: אויף ווידערזען. ד"ר דרייך דענקט, אז דעם סאָנעט
האָט שעקספיר אַדרעסירט צו לאַרד סאַוטהעמפּטאָן, וועמענס גרויסע ווערטן
שעקספיר האָט הויך אָפּגעשאַצט און האָט זיך געפֿילט הינטערשטעליק קעגן
אים און אונטערטעניק צו זיין פּערזענלעכקייט. דאָס האָט ער אָנגעשריבן
איינער ער איז אָפּגעפֿאַרן פֿון אים פֿאַר אַ שטיקל צייט.

סאַנעט *27

פון אַרבעט מאַט, איך אייל מיך צו מיין בעט —
 די ליבע רו פאַר גלידער מיד פון וועג;
 ערשט דעמאָלט וואַנדערט אומ מיין גייסט ביז שפעט
 ווען ס'נעמט די אַרבעט פון מיין גוף אָן עק.

עס פאַנגען אָן געדאַנקען פון דער ווייט
 צו וואַנדערן מיט פריידיקייט צו דיר,
 זיי עפענען מיינע מידע אויגן ברייט
 און קוקן בלינד אין פינצטערניש צו דיר.

נאָר מיין נשמה מיט איר דמיונ'ס מאַכט
 ברענגט מיר דיין שאַטן צו מיין טונקעלער ליכט,
 און ווי אַ דימענט אין אַ שוואַרצער נאַכט
 באַשיינט, באַהעלט דאָס פינסטער נאַכט-געזיכט.

אזוי מיין גוף ביימאָג, מיין גייסט ביינאַכט,
 פאַר דיר ווי אויך פאַר מיר אין אומרו וואַכט.

* סאַנעט — 27 : אויף דער רייזע — שלאָפלאָזיקייט. די סאַנעטן
 27 — 28 ווי אויך די סאַנעטן 34, 50 און 51 שילדערן ווי דער דיכטער
 רייזט ווירקלעך אַרום פֿאַרשידענע ווייטע געגנטן און ליידט פֿון שלאָפֿ-
 לאָזיקייט דורך די בענקענדיקע נעכט. מען דענקט, אָ דעם סאַנעט 27 האָט
 שַעקספיר אָנגעשריבן ווען ער איז געווען אַוועק פֿון דער היים און האָט
 באַזוכט איטאַליע.

טאָנעט * 28

ווי קומט מען צו דאָס פריידיקע צוריק,
ווען ס'איז דאָס גליק מיר פון דער רו פאַרווערט?
ווען נאַכט פאַרגרינגערט ניט פון טאָג דעם דרוק,
נאָר טאָג און נאַכט, איינס-אַנדערע זיך שמערט?

און ביידע, ווען זיי זעהען אויס צושיידט,
דאָך, מיך צו פלאַגן, ביידע שטימען איין:
דער טאָג מיט מי, די נאַכט מיט בענקשאַפט גרייט,
וואָס איך דאַרף ווייט פאַרוואַרפן פון דיר זיין.

איך זאָג צום טאָג: ביזט פול מיט חן און פראַכט,
ווען וואַלקענע דעקן צו דעם הימל שווער;
איך חנפ'ע אויך די שוואַרץ-פאַרהילמע נאַכט:
דו שיינסט, ווען שמערן פינקלען שוין ניט מער.

דאָך טעגליך ציט דערטאָג מיין לייד אויס מערער,
און נאַכטליך מאַכט די נאַכט מיין ווייטיק שווערער.

* טאָנעט — 28: די שטענדיקע בענקשאַפט דורך טאָג און נאַכט.
טאָנעט 28 איז פאַרבונדן מיט די טאָנעטן 26 און 27.

ס א ג ע ט * 29

ווען ווייט פון גליק און אויך פון מענטשן ווייט,
 מיין מזל איך, אן איינזאמער, באוויין, —
 אומזיסט מיין זעל צום שויבן הימל שרייט
 און כ'שעלט מיין גורל ווי אויך זיך אליין;

און ווינמש: צו זיין ווי דער, וואָס איז מער רייך
 אין האַפענונג, צי ווי דער, וואָס האָט פיל פריינט;
 אין קונסט, פאַרנעם, מיט דעם און יענעם גלייך,
 אלץ וואָס איך ליב, נאָר וואָס עס פעלט מיר היינט —

דאָך דענקענדיג איך בין ביי זיך פאַרזאָכט,
 דערשיינט גאָר פּלוצים דאָן דיין בילד פאַר מיר;
 און ווי די לערכע, וועלכע פרי דערוואַכט,
 זינג איך מיין הימן ביי דעם הימל-טיר;

ווייל ווען איך אין דיין ליבע זיך דערמאָן —
 איז בעסער מיר פון קעניג אויף זיין טראָן.

* סאַנעט — 29: איך כאָפּ זיך אויף, חלומדיג פֿון דיר. צום סוף
 פֿון דער שווערער רייזע, באַדריקט דורך איינזאַמקייט און וואַנדערונג,
 דערמאַנט זיך דער דיכטער אין פֿריינט און סיווערט די האַפענונג גאָר
 אַפּגעפֿרישט.

סאַנעטן 29—30 זיינען פֿון איין גרופּע.

סאַנעטן 29 און 30 זיינען פֿון דער זעלבער טעמא און באַלאַנגען
 צו די גרעסטע לירישע געזאַנגען פֿון שעקספיר.

ט א נ ע ט * 30

ווען אין דער ליבער שטילקייט פון געדאנק,
 דערמאן איך מיך אין מיין פארגאנגענהייט,
 און זיפן וואס ס'פעלט מיר וואס געזוכט גאר לאנג,
 און קלאג אויף וואס איך האב פארלארן צייט:

דאן פליסט פון אויג א ניט געוואוינטע טרער,
 נאך ליבע פריינט וועס ס'האט דער טויט פארלענדט,
 און כ'וויין מיט טיפער בענקעניש נאך מער,
 און קלאג אויף אלץ וואס איז אומנישט פארשווענדט:

דאן לייד איך אלע ליידן פון אמאל,
 און כ'צייל מיט שווער-געמיט א יעדן וויי,
 און צאל מיט ווייטאג איצט אויפסניי, און צאל,
 ווי איך וואלט קיינמאל ניט געצאלט פאר זיי.

דאך דענק איך נאר פון דיר, מיין פריינט, מיין פרייד, —
 ווערט אלצדינג גוט, און סקומט א סוף צו לייד.

ס א נ ע ט *31

פון אלע הערצער איז דיין כרוסט דאס אַרמ
פאר די, וואָס טויט: איך קען זיי מער ניט האַבן,
און ליבן, און וואָס ליב איז הערשן דאָרט,
און פריינט, וואָס כ'האַב געהאַלטן שוין באַגראַבן,

אַך, וויפיל הייליקע, געטרייע טרערן
האַט ליבע צוגעגנבעט פרום ביי מיר,
אַלס צינז פאר טויטע, וואָס איך טו פארערן,
ווי ווייטע זאכן, טיף פארבאָרגט אין דיר!

דו ביזט די גרוב, וואו טויטע ליבעס לעבן,
מיט די טראַפעען זייערע באַהענגט;
זיי האַבן טיילן דיר פון מיר געגעבן,
ס'איז איצט בלוז דיינס, וואָס כ'האַב צו פיל געשענקט.

די, וועלכע כ'האַב געליבט, זע איך אין דיר,
און דו האַסט אַלץ פון זיי, און אַלץ פון מיר.

* סאַנעט 31: אין דיר איז אַלץ פֿון מיר און מינע, וועמען איך
האַב געליבט. די טעמע פֿון דעם סאַנעט גיט אַ פֿאַרשטעלונג פֿון דעם
פלאַטאָנישן בליק איבער ליבע, וואָס גיט זיך איבער צו זייטיגע זאכן, אָבער
ניט בלייבנדיק פֿאַלש צו דער הויפּט-זאַך. עס איז אַ העכערע מדרגה, ווען
אַלע זייטיגע, אַלע נידעריגע זאכן שליסן זיך אָן אין דעם הויפּט אָביעקט
און לעבן-איבער אין אים אַ צווייטן לעבן.

ט א נ ע ט * 32

אויב דו לעבסט-איבער נאר מיין פטירה-שעה,
ווען רייער טויט אין קבר מיך פארשיבט,
און דו וועסט איבערקוקן ווידער דא
דאס פשוט ליד פון דעם, וואס'ט דיך געליבט,

פארגלייך עם מיט מאדערנערע (צו גונסט),
כאטש מיין ליד זעט פארעלמערט אויס און ווייט,
דאך היט עם צוליב ליבע, ניט די קונסט,
וואס העכער איז ביי גליקלעכערע לייט.

דו זאלסט דאן וועגן מיר מיט ליבע זאגן:
„וואלט ער דעם שוואונג פון היינטיגער צייט געזען, —
וואלט דאן זיין ליבע בעסערע פרוכט געמראגן,
ער וואלט דאן בראוו אין שטאלצ'רע רייען שטיין;

„נאר ער איז טויט, און אנדערע דיכטן בעסער, —
כ'לעז זיי פאר סמיל, און אים: זיין ליבע גרעסער.“

* סאגעט — 32: דער דיכטער האפט, אז די צייט פון אנערקענונג
וועט נאך קומען.

ט א נ ע ט * 33

איך האָב פרימאָרגענס פּרעכטיקע געזען,
די שפּיצן-בערג מיט הערשער-בליק באַשילדן,
מיט גאַלד'נעם פּנים קושן פעלדער שיין,
דעם בלאַסן שטראַם מיט הימל-גאַלד באַגילדן;

און פּלוצים ווערט דעם מאָרגענס גלאַרע ליכט,
באָדעקט מיט וואַלקענס ביוֹן הימל-ראַנד,
און פון דער וועלט באַהאַלט ער זיין געזיכט,
און רוקט זיך אָפּ אין מערב-זייט פאַר שאַנד:

אזוי געגלאַנצט האָט מיר מיין מאָרגן-שיין,
מיט ערן-פּראַכט מיין שמערן מיר באַצירט;
אַ שעה בלויז איז די זון געוועזן מיין,
און איצט איז זי מיט וואַלקענס פאַרמאַסקירט.

דאָך ליידט צום פּריינט מיין ליכע ניט דערפון,
אַ מענטש מעג אויך זיך טונקלען ווי די זון.

* סאַנעט — 33: קורץ איז די שעה פֿון גליק און פֿריינדשאַפֿט.
די סאַנעטן 33, 34 און 35 באַהאַנדלען אַ געפֿיל פֿון אָפּגעפֿרעמד-
קייט צוליב עפעס אַ נאַרישקייט, וואָס זעט אויס, עס זאָל האָבן באַגאַנגען
שעקספּירס פֿריינד צו וועמען די סאַנעטן זיינען אַדרעסירט.

ט א נ ע ט * 34

דו האסט א שיינעם טאג מיר צוגעזאגט,
און מיר געלאזט אן מאנטעל פון מיין הויז,
האסט וואלקענס אויף מיין וועג דאן אנגעיאגט,
פארהיילענדיק דיין גלאנץ אין נעבל'ס שוים.

אומזיסט דו ברעכסט זיך דורך די וואלקענס דארט,
צו טרוקענען מיין דורכגעווייקט געזיכט,
ווייל ס'גייט נישט פאר דעם זאלב קיין איין גוט ווארט,
וואס היילט די וואונד, נאר מאכט די שאנד נישט ציכט.

קיין היילונג גיט נישט צו מיין וויי, דיין שמאך;
עס טוט דיר באנג, נאר דער פארלוסט איז מיין:
דעם זינדערס לייד ברענגט לינדערונג גאנץ שוואך
צו אים, וואס דולדיגט שטארק די מארטער-פיין.

דאך, דייע טרערן פערלען זיך אצינד,
זיי זיינען רייך און קויפן-אויס דיין זינד.

* סאנעט — 34 : פארגעבונג. ווייל דעם דיכטערס פריינד האט חרטה
קעגן דער עולה האט ער איז באגאנגען.

סאָנעט *35

באָדויער מער ניט וואָס דו האָסט געטאָן:
 די רויוז האָט דערנער, דער פּאַנמאַן האָט קויט,
 פאַרפּינסטערט ווערט לבנה און די זון,
 און מיאוסער וואַרעם לעכט אין פּיינסטער קווייט.

איעדער מענטש האָט פעלער, און אויך איך,
 און איך פאַרגלייך דיין זינד מיט זיך אַצינד;
 און משפט זיך אום צו פאַרגעבן דיך,
 און בין דיר מוחל מער ווי ס'איז דיין זינד;

ווייל צו דיין זינדליך שולד אַ זין איך שענק —
 כ'בין גענגער און פאַרטיידיקער ביינאַנד —
 און געגן זיך אַליין די קלאַגע ברענג,
 אַזוי גייט האָס און ליבע האַנט און האַנט,

דאַס איך בין איצטער שולדיק גלייך מיט דיר,
 מיט'ן ליבן רויבער, וועלכער רויבט פון מיר.

*סאָנעט — 35 : באַפּרייאַונג. אין דעם דאָזיקן סאָנעט איז ניט נאָר
 וואָס דער דיכטער פּאַרגיט זיין פּריינד פּאַר די זינד וואָס ער איז באַ-
 גאַנגען נאָר ער ווערט אויך אַ שוּמף אין די אַלע עוולות.

ט א ג נ ע ט * 36

כ'מוז מודה זיין: מיר ביידע זיינען צוויי,
כאָמט אונזער ליבע קען זיך ניט צוגיין;
כ'וועל טראַגן מיינע שאַנד-פלעקן אין וויי,
גאַר אַן דיין מינדסטע הילף, גאַר גאַנץ אליין.

אין אונער ביידנס ליבע הערשט איין גייסט,
כאָמט גרויס פאַרדראָס אין לעבן אונז צעשיידט;
און אויב דעם ליבעס-באַנד ער ניט צערייסט —
ער רויבט פון ליבע דאָך די זיסע פרייד.

איך וועל ניט קיינמאַל אַנערקענען דיך
הויז ווען עס וועט מיין שולד דיר ברענגען שאַנד;
דו זאָלסט ניט פאַר דער וועלט באַערן מיך,
הויז ווען דו שיידסט מיין ערע פון דיין שאַנד.

גאַר מו עס ניט; איך ליב דיך: ווייל ביזט מיין,
און ווייל ביזט מיין, איז אויך מיין נאַמען דיין.

* סאַנעט — 36 : אַפגעזונדערטקייט. דער דיכטער באַשליסט, אַן צוליב
גרויסע אורזאַכן, וואָלט געווען גלייכער, אַן ער זאָל פאַר אַ געוויסער
צייט בלייבן אַפגעזונדערט פֿון זיין פֿריינד. שעקספירס קאַמענטאַטאָר
ס. סמיט טראַווערס דרינגט אַרויס פֿון דעם סאַנעט, אַן שעקספיר האָט
דעם סאַנעט אַדעסירט צו זיינעם אַן אומגעזעצליכן זין.

סאָנעט *37

גלייך ווי אן אלטער פאטער גליקליך איז
 צו זען אין זיינס א קינד א קרעפטיק לעבן,
 אזוי טוט מיר, לאס דורך נאטור'ס קאפריז,
 דיין הויכע ווערט און וואָר, פיל נחת געבן.

צי שיינקייט, יחוס, רייכטום, אָדער וויין,
 צי איינס פון דעם, צי אלץ, צי מער דערצו,
 זיך קלייבן אויס אין דיר א הערשער-זיין,
 גיב איך מיין ליבע נאָך צו אלצדינג צו.

דאָן בין איך מער ניט לאַס, פאַראַכט, געדריקט,
 ווייל אויך דיין שאַטן האָט אזוי פיל „זיין“,
 אז איך בין דורך דיין רייכטום שטאַרק באַגליקט,
 און לעב אויך טיילווייז דורך דיין רום און שיין.

דאָס סאַמע בעסטע וויל איך, זען אין דיר:
 דאָס איז מיין וואונטש, וואָס שאַפט די פרייד פאַר מיר.

* סאָנעט 37 : פאַרעהרונג. דער סאָנעט דייטעט אַן, אַז שעקספירס פריינד, וועגן וועמען עס רעדט זיך דאָ, איז געשטאַנען פֿיל העכער פֿאַרן דיכטער אין עפֿנטליכן און סאַציאַלן לעבן.

ט א ג נ ע ט * 38

ווי קען דען פעלן שמאָף דער מוזע מיין?
ווי לאַנג דו לעכסט, טוסטו באַזעלן איר
פאַר מייע פּערזן מיט דיין חן, צו-פּיין
צו ווידערהאַלן עס אויף גראַב פּאַפּיר?

דעם דאַנק קומט דיר אַליין, אויב וואָס אין מיר,
פּדאַי צו לעזן, שטייט פאַר דיין געזיכט;
וויל ווער וואַלט שרייבן נישט גענאַרט פאַר דיר
ווען דו אַליין שאַפסט פאַר דער דיכטונג ליכט?

דו, צענמע מוזע, צען מאַל מער די ווערט
ווי יענע ניין אויף וועלכע דיכטער לוייערן;
זאַל שאַפן יענער, וועלכער דורך באַערט,
אָווינס, וואָס וועט אויף אייביק דויערן.

געפעלט מיין פשוט ליד דעם מאַדנעם טאַג,
דאַן בלייבט מיט דיר די לויב, מיט מיר — די פּלאַג.

* סאַנעט — 38: פאַרעהרונג בין באַגייסטערונג. אַסקאַר וויילד
דענקט, אַז דעם סאַנעט האָט שעקספּיר אַדעסירט צו אַ יונגמאַן אָן
אַקטיאַר, פאַר וועמען שעקספּיר האָט געשריבן זיינע פּרויען-ראַלן. דער
טאַלאַנטפולער אַקטיאַר האָט זיך אויסגעצייכנט מיט זיין דעקלאַמאַטאָר
רישער קראַפֿט און קינסטלערישער אינטערפּרעטאַציע.

סאָנעט * 39

ווי קען איך פון דיין ווערט מיט שיינקייט זינגען,
ווען דו ביזט דאך די בעסערע מייל פון מיר?
וואָס קען דעם אייגענעם איך מיין זעלבסט-לויב ברענגען?
און לויב איך דען ניט זיך אליין אין דיר?

פאַר דעם כלויו זאָלן מיר באַזונדער לעבן,
און אונזער ביידנס ליבע — ניט ווי איין,
דורך דער צעשיידונג קען איך ערשט דיר געבן
דעם גרויסן חוב, וואָס דו פאַרדינסט אליין.

אַ, שיידונג, וואָלסט פיל פיין געווען פאַר מיר
ווען דו וואָלסט נישט געשענקט די זיסע צייט
צו שפילן זיך מיט ליבעס-טרוים פון דיר,
די צייט וואָס זיס מיט טרוימעריי זיך ביים,

און לערנט ווי עס ווערט פון איינעם צוויי,
ווען כ'לויב אים דאָ כאַטש ווייט אַוועק אַזוי!

* סאָנעט — 39 : זעלבסט-לויב און פֿריינדס לויב. דער סאָנעט איז
אַ קאָנווענציאָנעלער סאָנעט וועגן ליבע און לויב.

ט א נ ע ט * 40

נעם, ליבסטער, מיינע ליבעם, נעם זיי פריי;
 וואָס האָסטו פון זיי אַלע פאַר אַ גליק?
 זיי זענען ניט קיין ליבעם אמת-טריי;
 האָסט אַלע זיי געהאַט שוין לאַנג צוריק.

אויב דו, אַנשטאַט מיין פריינטשאַפּט, נעמסט מיין פרוי,
 פאַרגיב איך דיר, ווייל דו געברויכסט דאָך איר;
 ביזט אומגערעכט, וואָס נאַרסט זיך אָפּ אַזוי
 דורך ליבן זי, און זאָגסט זיך אָפּ פון מיר.

דיין רויב פאַרגיב איך, פיינער גנב מיין,
 כאַטש נעמסט אַוועק מיין גאַנץ פאַרמעג אַן רעכט;
 דאָך ליבע ווייסט, אַז גרעסער איז די פיינ
 פון ליבע'ס אומרעכט, ווי דער האָס וואָס שטעכט.

געפעלשמער חן, וואו רשעות דרינגט אַריין,
 כאַטש טוסט מיר שלעכטס, — מיר זאָלן פיינט ניט זיין.

 * טאַנעט — 40 : פֿאַרוואָרף. אין די טאַנעטן 40—42 באַקלאַגט זיך
 דער דיכטער אויף זיין פֿריינד'ס עוולה וואָס ער איז באַגאַנגען אין אַוועק
 נעמען די ליבע פֿון דער פֿרוי אין וועלכער ער איז שטערבליך פֿאַר-
 ליבט. דער אינצידענט איז גיכער באַהאַנדלט געוואָרן אויף אַ שפּילעוודיקן
 אַוּפֿן איידער אויף אַ טראַגישן.

סאַנעט *41

די גרויסע אומרעכט, וואָס דיין לייכטזין טומ,
ווען איך בין אין דיין האַרץ אַמאָל נימאָ,
לויט דייע יאָרן, שיינקייט, פאַסט זיך גוט,
ווייל ס'איז נסיון דאָרט, וואוּ דו ביזט דאָ.

ביזט פּיין, דערפאַר געווינט מען דיך אַזוי;
די פרוי באַפאַלט דיך, פאַר דיין חן און פּראַכט;
און ווען אַ פרוי באַגערט, ווער קען דער פרוי
פאַרלאָזן, ביז זי קריגט איר איבערמאַכט?

אַ, ניין! האָסט מיך בעדאַרפט געדולדן פאַרט,
און אויסצו'מוסר'ן דיין יוגנט-גלוסט,
וואָס אין פאַרשייטן ברען זי פירט דיך דאָרט,
וואוּ צוויי מאָל אונגעטריי דו ווערן מוזט.

צו איר — ווייל ס'רייצט דיין שיינקייט איר צו דיר,
צו מיר — ווייל דורך דיין שיינקייט נאַרסטו מיר.

ט א נ ע ט * 42

אז דו האַסט איר, דאָס אַרמ מיך ווייניק וואָס,
דאָך אמת איז: איך האָב זי שטאַרק געליבט;
אז זי האָט דיך, דאָס איז מיין הויפט פאַרדראַם, —
פאַרלאָרענע ליבע, וועלכע מיך באַטריבט.

איך שענק אייך, ליבע זינדער, ביידן אייך:
דו ליבסט איר, ווייל דו ווייסט אז איך ליב איר;
אויך דעמאָלט טוט זי מיך באַטריבן גלייך,
מיין חבר'ס ליבשאַפט דולט זי צוליב מיר.

פאַרליר איך דיך, גייט דער געווינס צו איר,
פאַרליר איך איר — איז דיינער דער פאַרלוסט;
צוויי האָבן זיך, און איך — די צוויי פאַרליר,
און ביידע, נאָענט מיר, ווייטאַגן מיין ברוסט.

א גליק נאָך, וואָס מיין פריינט און איך — ווי איין;
זעלבסט-נאַרעריי! דאָן ליבט זי מיך אַליין.

* סאַנעט — 42: באַזויערונג. סאַנעט 42 מיט זיין געמאַכטער וואָרט
שפיל און אַנגעצויגענע טריסט איז פשוט צום ערשטוינען; כאַטש דער
סאַנעט קלינגט איבערטריבן צו נעמען אים אַזוי גרינג ווי ער איז... דער
סאַנעט צייכנט זיך אויס אין דעם אַריגינאַל מיט זיין מעלאָדישקייט, און
דעם אויסוואַל פֿון ווערטער און אין דעם עמאַציאָנעלן אינטערעס פֿון
דעם פּסיכאָלאָגישן פּראָבלעם.

טאָנעט * 43

דאָס אויג מיינט זעט צומבעסטן ווען פארמאכט;
 ביימאָג, דערשיינען זאכן אָן שום ווערט;
 נאָר ווען איך זע אין דרימל דרך ביינאָכט —
 אין טונקלקייט העל-טונקל העלער ווערט.

דו, וועמענס שאַטן, שאַטנס לויכטן מאַכט,
 ווי ס'וואַלט דיין וועזן ווייזן שעהן אַ שוי
 דעם העלן מאָג, מיט דיין פיל-העלער פראַכט,
 וואָס שיינט מיר אין מיין שלומער שעהן אזוי!

איך זאָג, ווי וואַלט מיין בליק געבענטשט געווען
 צו זען דרך אין טאָג-לעבעדיגן ליכט,
 אַז אויך ביים שמאַרק-פארשלאַפענעם אויג מוט שמיין
 אין מייטער נאָכט דיין טונקל-שיין געזיכט!

מאָג ווערט מיר נאָכט, ווען איך בין ווייט פון דיר,
 נאָכט ווערט מיר מאָג, פירט דרך אַ טרוים צו מיר.

* סאָנעט — 43: שאַטענס און די ווירקליכקייט. דער דיכטער זעט
 זיין פריינד בלויז אין די שאַטנס פֿון דער נאָכט און גאַרס און בענקט
 אים צו זען אין דער ווירקליכקייט, אין טאָג-לעבעדיגן ליכט.
 אין די סאָנעטן 43—45 און 48, ווי אויך 50—52 חידוהאַלט זיך
 די טעמע פֿון דעם דיכטערס אַפּהעזונהייט פֿון דער היים. זיי באַציען זיך
 צו אַ רייזע וואָס דער דיכטער האָט געמאַכט.

ט א נ ע ט * 44

ווען ס'וואַלט מיין טעמפער גוף געווען געדאַנק,
און ביזע ווייטקייט ניט געשמערט מיין וועג;
דאָן וואַלט איך, טראַץ באַשרענקטן רוים, שוין לאַנג
געפלויגן פון ווי ווייט צו דיר אַוועק.

ווען כ'זאַל אויך שטיין אויף ווייטסטן ערדן-ראַנד
געשיידט פון דיר אויף לאַנגע מיילן פיל, —
געדאַנק שפּרינגט פלינק אַריבער ים און לאַנד
ווי נאָר ער טראַכט פון זיין באַגערטן ציל.

נאָר, ס'פייניקט דער געדאַנק: כ'בין ניט אַזוי,
אַז כ'זאַל צו דיר זיך געבן פלינק אַ טראַג,
נאָר אַז פון ערד און וואַסער איך באַשמי,
און מוז מיין צייט פאַרברענגען מיט מיין פלאַג,

וואָס קריגט פון עלעמענטן לאַנגזאַם, שווער
בלויז טרערן, ווי און לידן, און ניט מער.

* סאַנעט — 44: די פֿיר עלעמענטן פֿון מענטשליכן קערפּער: ערד
און וואַסער, — לופֿט און פֿייער. אין דעם סאַנעט באַקלאַגט זיך דער
דיכטער אויף דעם וואָס זיין קערפּער באַשטייט מערסטנס פֿון די צוויי
עלעמענטן: ערד און וואַסער, און דעריבער איז אים ניט אַזוי גרינג אַוועק
צוטראַגן זיך צום פֿריינד און עס באַפֿאַלט אים די בענקשאַפֿט און דער
אומעט. דערפֿאַר אַבער — זיינע אַנדערע צוויי עלעמענטן: לופֿט און
פֿייער, ווי אויסגעדריקט אין נעקסטן סאַנעט 45 — זיי טראַגן שוין יאָ זיין
געדאַנק און זיין פֿאַרלאַנג נאָר פֿלינק אַריבער פֿון אים צו זיין פֿריינד
און צוריק, ווי אמת'ע שליחים.

סאָנעט *45

די לופט און פייער, שמענדיק אין געדראָנג
 זיך הענגען אָן אַן דיר, וואו נאָר איך בין;
 איינס — מיין געדאַנק, דאָס צווייטע — מיין פאַרלאַנג,
 אין פלינקען לויף זיך שווינגען הער-און-הין.

ווען אַט די שנעל'רע עלעמענטן גייען
 פון מיר צו דיר אין לייבליכן פאַרקער,
 און מיט די צוויי פון פיר בלייב איך אַליין,
 דאָן זינקט מיין זעל, דערדריקט מיט אומעט שווער.

ביז ס'וועט דערגאַנצן זיך אויפסניי מיין לעבן,
 ווען ס'קומען מיינע שנעלע שליחים צוריק,
 און טאַקע שוין מיט זיכערקייט מיר געבן
 אַ גרום פון דיין געזונט און פון דיין גליק.

דאָס פרייט מיך שטאַרק; דאָך דויערט עס נישט לאַנג,
 איך שיק זיי צ'ריק, און ס'ווערט מיר ווידער באַנג.

* סאָנעט — 45: לופט און פייער — די פלינקע עלעמענטן פֿון מענטש'ס קערפער און שליחים פֿון געדאַנק און פאַרלאַנג.

ס א נ ע ט * 46

מיין אויג און הארץ, זיי קעמפן דרייסט און ווילד,
 ווי זיך צו טיילן מיט דיין שיינעם בליק;
 מיין אויג פארווערט מיין הארצן שמרענג דיין בילד,
 מיין הארץ דעם אויג אזא פארבאט גיט צוריק.

— מיין הארץ דערקלערט, אז דו ליגסט מיף אין אים, —
 א פלאץ, וואס קיין קרישמאלן אויג דורכבליקט, —
 נאָר ס'לייקנט אַפּ דאָס אויג דעם געגנער'ס שמים
 און זאגט, אז בלויז אין אים דיין שיינקייט ליגט.

דעם שטרייט צו שליכטן רוף איך דאן אַרויס,
 אלס ריכטער, דעם געדאַנק מיט זיין באַפעל;
 און לויט זיין אורטייל ווערט באַשטימט די גרויס
 פון העלן אויג'ס און טרייען האַרצנ'ס צעל.

דיין אויסערליכעם בילד — דעם אויג באַשערט,
 דיין טיפע ליבע — צו מיין האַרץ געהערט.

*סאָנעטן — 47-46: האַרץ און אויג; דאָס בילד און דער אַריגינאַל.
 אין די דאָזיקע סאָנעטן דריקט שעקספיר אויס דעם שטרייט וואָס גייט אָן
 אין אים צווישן זיין אויג און זיין האַרץ פֿאַר דעם באַזיץ פֿון זיין פֿריינד'ס
 בילד.

סאָנעט *47

מיין האַרץ און אויג געשלאָסן האָבן שלום צוריק,
 און יעדער איז צום אַנדערן איצמער גוט:
 אין צייט, ווען ס'לעכצט מיין אויג מיר פאַר אַ בליק,
 און ס'גייט אין בענקשאַפט אַפּ מיין האַרץ אין בלוט,

מיין אויג דאָן מיט מיין ליבעס-בילד זיך פרייט
 און צו דער שמחה ער דאָס האַרץ לאַדט איין,
 אַן אַנדערש מאַל דאָס האַרץ מיין אויג פאַרבעט
 און מיט דעם ליבעס-אַנדענק טיילט זיך פּיין.

צי דורך דיין בילד, צי דורך דער ליבע מיין
 ביזט דו אַזוי, כאַטש ווייט, דאָך נאָענט צו מיר,
 ווייל קענסט פון מיין געדאַנק ניט ווייטער זיין,
 און כ'בין מיט אים, און ער איז אויך מיט דיר.

צי, ווען ער שלאָפט, רופט אים דיין בילד צוריק
 און וועקט מיין האַרץ צום אויג און האַרצנס גליק.

ט א נ ע ט * 48

ווי פארויכטיק איך האב פארלאזט דאס הויז,
כ'האב אונטער שלאס די קלענסמע זאך באזארגט;
פדי ס'זאל בלייבן פאר מיין נוצן בלויז,
האב איך פון פאלשע הענט אלצדינג פארבארגט!

דאך דו, וואס גאלד איז נול אנטקעגן דיר,
מיין שענסמע מרייסט, ביזט איצט מיין גרעסטער צער,
מיין איינציגע זארג און טייערסטע פאר מיר,
דו ביזט גערויבט צו ווערן אין געפאר.

איך האב דיר אין קיין שופלאך ניט פארמאכט,
אויך ווען איך פיל ביזט דא, כאטש נישט צו זען,
טיפ איך מיין הארץ, וואו צארטע ליבע וואכט,
און וואו ס'איז פריי דיין קומען און דיין גיין.

מע וועט דיך גנבה'נען, מיין הארץ מיך שרעקט:
דעם ערלעכסטן אזא מין גנבה רעגט.

* סאנעט — 48 : געזעגענדיג זיך. אין דעם סאנעט איז דא די אָג
דייטונג, אַן דער דיכטער גרייט זיך ווירקליך צו אַ ווייטער רייזע און
ער דארף זיך שיינן מיט זיין פֿריינד.

ס א נ ט ו * 49

צו יענער צייט, אויב איך וועל נאָר דערלעבן,
ווען ס'וועלן מיינע פעלער דיך פאַרדריסן,
ווען ס'וועט דיין ליבע זיין שוין אויסגעגעבן,
און וועסט באַדאַכטערהייט איר רעכנונג שליסן.

צו יענער צייט, ווען דו וועסט פּרעמדערהייט
מיט קאַלטן גרום און בליק פאַר מיר דורכגיין,
ווען ליבע, לער פון פּריערדיגער פּרייד,
וועט אויף געזעצטער לאַגיק בלויז באַשטיין.

אַנטקעגן יענער צייט באַשיץ איך זיך
אין דעם באַוואוסטזיין וואָס באַלאַנגט צו מיר,
און הויב די האַנט אויף ווידער קעגן מיר,
דיין רעכט צו שיצן וואָס געהערט צו דיר;

האַסט רעכט צו איבעררייסן אונזער בונד,
ווייל ס'האַט די ליבע ניט קיין וואַרן גרונד.

* סאַנעט — 49: דאָס באַלאַנסירן פֿון ליבע און דאָס איבעררייסן
פֿון פֿריינדשאַפֿט. אין דעם סאַנעט דריקט אויס דער דיכטער די מעג
ליכקייט, אַז דער פֿריינד, צו וועמען די דיכטונג איז אַדרעסירט, זאָל
אַמאָל זיך אַפּרעכענען מיט אים און מאַכן אַ סוף צו זייער פֿריינדשאַפֿט.

ט א ג נ ט * 50

ווי ס'איז די ריזע לאנגווייליק און שווער,
ווען וואס איך זוך, פון אומריזן דעם ציל,
מיך לערנט זאגן איינע נאָר און נישט מער:
„ביזט פון דיין פריינט געשיידט אויף טיילן פיל“.

מיין מידער פערד, א מידער מיט מיין לייד,
שפאנט לאנגזאם, שלעפט זיך מיט דער לאסט אין מיר,
ווי דאס באשעפעניש אליין פארשטייט:
זיין ריימער וויל נישט איילן זיך פון דיר.

דער שארפער שפארן קען אים גארנישט שמערן,
ווען ס'דרינגט אים אויך אמאל אין פעל מיין צארן,
ער לאזט בלויז אפממאל שווער זיין זיפצן הערן,
מער שארף פאר מיר, ווי אין זיין פעל דער שפארן.

ווייל פון זיין קרעכצן קלינגט עס מיר צוריק:
„מיין צער — פארויס, און הינמער מיר מיין גליק“.

* סאָנעטן 50 און 51: די ריזע און דער צוריקקער. די דאָזיקע צוויי
סאָנעטן זיינען אַ פּאַר, און זיינען פֿון שטאַרקער רעאַליסטישער באַשריי-
בונג. עס גיט אַ בילד פֿון דער שווערער ריזע וואָס מען פֿלעגט דורכ-
מאַכן רייטענדיג אויף פֿערד אין די צייטן פֿון קעניגין עליזאַבעט.

טאָנעט * 51

ס'וועט ליבע מוחל זיין די לאַנגזאַמקייט
פון מידן פּערד, ווען כ'פּאַר פון דיר אַוועק;
פון דאַרט וואו ביזט — צו וואָס נאָך יאָגן צייט? —
ביז כ'קער זיך אום, זאַל לאַנגזאַם גיין מיין וועג.

וואָס וועט מיין אַרימער פּערד אָן ענטפּער געבן,
אַז אויך גאַלאַפּ איז ווי פּאַמעלעך בלויז?
אַ שטויס מיט שפּאַרן און אויף ווינטן שוועבן,
ווען אויך געאייל איז ווי שטעהן שטיל זעט אים:

קיין פּערד האַלט-אַן מיט מיין פּאַרלאַנג די טריט;
פּאַרלאַנג, פון ליבעס-דראַנג געבוירן און גענערט,
דאַרף אין גאַלאַפּ קיין מידן קערפּער ניט;
דערפּאַר וועט ליבע מוחל זיין מיין פּערד:

ווייל ער'ז פון דיר געגאַנגען שטיל און מיד,
צו דיר — איך פלי, און אים — לאַז זיינע טריט.

ט אַ 1 ע ט * 52

איך בין אַן עושר, אוצרות איך פארמאָג —
וועמ'ס צויבער-שליסל עפנט זיין פארשלוס;
דאָך ציילט ער ניט די אוצרות יעדן מאָג,
אום ניט פארביליקן זיין הויך-גענום.

דערפאר יום-טובים זענען פייערליך און שיין —
זיי קומען זעלמן אין דעם לאַנגן יאָר,
געציילט ווי איידל-שמיינער, עכט און ריין,
צי ווי בריליאַנטן אין אַ האַלזבאַנד גאָר.

אזוי וועט צייט, וואָס ווי אַ שראַנק האַלט דיך
צי ווי דער אַלמער, וואָס די קלייד באַוואַכט,
אין אַ געבענמשטער שעה דערלויבן זיך
צו עפענען זיין איינגעשלאַסענער פראַכט.

געבענמשט ביזמו, וועמ'ס גרויסע ווערט שאַפט רוים:
מיט דיר — טריאומף, און אַן דיר — שיינער טרוים.

* סאַנעט — 52: די פֿרייד פֿון טרעפֿן זיך אויסניי. דער סאַנעט
שילדערט די צופֿרידנקייט פֿון צוריקקערן זיך אַהיים, און נאָך אַ לאַנגער
אַפּוועגהייט פֿון צייט אויסניי זיך פֿרייען מיטן פֿריינד.

סאַנעט * 53

וואָס איז דער שטאַף פון וואָס דו קומסט אַרויס,
 אז טויזנט פּרעמדע שאַטנס דיר זיך נייגן?
 ווייל יעדער שאַטן איז איין שאַטן בלויז,
 און דיר אַליין, איז יעדער שאַטן אייגן.

באַשרייב אַדאַנים ווי ער איז געמאַלט, —
 זיין בילד איז אַרים דיר ווי נאַכגעמאַכט,
 די גאַנצע שיינקייט אויף העלענאַ שטראַלמ,
 און דו, לעבסט ווידער אויף אין גריכיש פּראַכט.

פון פּרילינג, רעד, פון זומער'ס רייפער צייט;
 דער ערשמער שאַטנט אַפּ דיין העל געזיכט,
 דער צווייטער — שפע פון דיין ליבליכקייט;
 און דו, מיט גאַר דיין זעליגקייט און ליכט.

איז יעדן חן — איז חן אויך פון דיין איד,
 אין טרייקייט — האַסטו קיינעם, קיינער — דיר.

* סאַנעט — 53: דער אידעאַל פֿון ליבע און פֿון שיינקייט. דער סאַנעט
 איז געבויט אויף דער אַלטער טעמע פֿון ליבע און שיינקייט.

ט א נ ע ט * 54

אך, וויפיל שענער שמרעלט די שיינקייט דאך,
ווען טריישאפט זי מיט איר באציר באוועבט?
שיין איז די רויו, און שענער שיינט זי נאך
דורך יענעם זיסן דופט, וואס אין איר לעבט.

די ווילדע בלום האט אזא טיף קאליר,
גלייך ווי דער ריחות-פול עסענץ פון רויו,
הענגט אויך אויף דארן, און ס'שפילט די לוסט אין איר,
ווען זומער-לופט די קנאספן ווייזט ארויס.

דאך ווייל איר טונגט איז בלויז אויסערע שוי,
לעבט זי ווי אומבאליבט, פארוועלקט אן אכט
און שטארבט אליין. די רויו איז ניט אזוי:
ס'ווערט פון איר זיסן טויט פערפום געמאכט.

אזוי אויך ווען מיין ליבע יוגנט פליט,
איר טרייער דופט שמראמט אייביג פון מיין ליד.

* סאָנעט — 54 : ליבע און טריישאפט. די סאָנעטן 54 און 55 פֿאַרמירן אַ פֿאַר איבער דער פֿאַראייביגונגס־קראַפֿט פֿון פֿאַעזיע. די אידיע, וועלכע ווערט אויסגעדריקט אין דעם סאָנעט 54 איז, אַז שיינקייט ווערט באַהאַנדלט אַלס אַן אויסערליכע זאַך, אַ צווייטע אין ראַנג און איז פֿאַרבייגעגאַנגען. דער ריח איז אַבער אינערליך, ערשט־ראַנגיק און קען ווערן אויסגעהאַלטן — דעריבער הייסט עס, אַז שיינקייט איז אַ שאַטן, דער ריח אַבער איז סובֿ־סטאַנץ ; שעקספיר גלייכט צו דאָס אמת־דיקע און דויערהאַלטיקע פֿון דער יוגנט־ליבע צו דער צווייטער זאַך, צו דעם דוּבֿט פֿון דער רויו.

סאָנעט 55*

קיין גאלדענער מאַנומענט, קיין מאַרמאַרשטיין
 זאל איבערלעבן מיין פול קרעפטיג ליד;
 דו שטרעלסט אַרויס פון אים מער העל און שיין
 ווי שטויביקער שמיין, וואָס צייט מיט שמוץ באַציט.

ווען וויסמער קריג סטאַמוען מאַכט צו שמויב,
 און שמורם דעם פּאַלאַץ אויסוואַרצלען וועט,
 ווערסטו דאָך ניט דעם שווערד'ס און פייער'ס רויב —
 ווייל דו לעבסט אייביק לאַנג אין מיין סאָנעט.

און טראַץ דעם טויט און דער פאַרגאַנגענהייט
 לעבסטו נאָך אַליץ; און ס'האַלט איר אַרמ דיין ווערט
 ביי אַלע דורות פון דער קומענדיקער צייט —
 ביז צו דעם לעצטן טאַג פון אונזער ערד.

אַזוי, ביז דו וועסט זיך פון גרוב דערהויבן,
 זאַלסטו דורך מיר אין מענטשן הערצער לעבן.

* סאָנעט — 55 : דאָס ליד לעבט איבער אַליץ. אויך דעם דאָזיקן סאָנעט
 האָט שעקספיר געווידמעט זיין אַריינד און אים אַרזויכערט, אַז אין זיין
 ליד ווערט ער אַראַייביגט, ווייל דיכטונג לעבט איבער אַלילו די שענסטע
 און שטאַרקסטע מאַנומענטן.

ט א נ ע ט * 56

באניי, א, ליבע, טייערע, דיין מאכט;
זאל זי ניט שוואכער ווי דער הונגער זיין:
ווען היינט געשמילט, אויף מארגן פריש דערוואכט,
און נעמט מיך דורך אויפסניי מיט שארפן פיין.

אזוי זיי ליבע דו: ווען ס'איז אויך יעצט
דיין הונגעריגע אויג געשמילט ביז זאט;
זע מארגן ווידער, און ניט טויט צולעצט
דיין ליבעס-גייסט ביז ער ווערט שטומפיק מאט.

זאל צווישנצייט זיין ווי דער אקעאן,
ווען צוויי פארליכטע ער פונאנדעררייסט,
וואס צום ברעג ים קומט מעגליך יעדער דאן,
צו טרעפן זיך מיט נייעם ליבעס-גייסט.

צי זאל זי זיין ווי ווינטער, פול מיט לייך,
וואס מאכט פיל אַנגענעמער זומער'ס פרייד.

* סאָנעט — 56: די שורות 9—12 שטעלן פֿאַר, אַז די ליבע איז געגליכן צום ים מיטן צוקומען און אַפֿפֿאַלן פֿון וואַסער ביים ברעג. אין אַנדערע ווערטער מיינט דער דיכטער אַזוי: זאָל די טריבע צווישנצייט, ווען מיר זיינען אַפּגעשיידט איינער פֿון דעם אַנדערן, זיין ווי דאָס וואַסער, וואָס לויפֿט אַפּ פֿון ברעג ים, דער ים פֿון ליבע, וואו צוויי פֿאַרליבטע טרעפֿן זיך יעדן טאָג, און ווען זיי זעען ווי די ליבע קומט אָן, ווי דאָס וואַסער אויפֿדאַסניי, פֿילן זיי זיך גליקליכער.

* די סאָנעטן 56—58 און אויך סאָנעט 61 זיינען נאָך אַ גרופּע סאָנעטן פֿון אַפּוועזנהייט. אין דעם פֿאַל איז עס דעם דיכטערס פֿריינד, וואָס איז אַוועק גיט דער דיכטער זעלבסט.

סאַנעט * 57

ווייל כ'בין דיין שקלאַף, וואָס קען איך מער דען טאָן
ווי מקריב זיין מיין יעדע שעה פאר דיר?
איך האָב קיין טייער צייט ניט צו פארטאָן,
קיין דינסט צו לייסטן, ביז דו בעטסט ביי מיר.

איך מאַדל ניט די לאַנגע באַנגע צייט,
ווען צוליב דיר איך צייל אַ יעדע שמונד,
און טראַכט ניט פון דער שיידונגס בימערקייט,
ווען דו האַסט מיר געזאָגט אַ זיי-געזונד;

איך וואָג ניט פרעגן אויך מיט מיין געדאַנק,
וואו דו ביסט איצטער און ווי דו פארברענגסט,
איך טראַכט בלויז, ווי אַ שקלאַף אין טיפן באַנג,
ווי דו די נייע פריינט מיט גליק באַשענקסט.

די ליבע איז אַ טרייער נאר, וואָס טוט
צוליב, און האַלט דיין יעדע טאַט פאר גוט.

* סאַנעט — 57: פריינדשאַפֿט פֿאַרזאַלקענט. דער דיכטער וויל דאָ
אַרויסברענגען, אַז כאַטש זיין פֿריינד איז אַוועק און ער איז דעריבער
אייפֿערזיכטיק וואָס ער פֿאַרברענגט מיט אַנדערע פֿריינד דאָרט אין דער
ווייט, דאָך בלייבט אים דער דיכטער טריי ווי אַ קנעכט.

ט אָ נ ע ט * 58

באהיט מיך גאט, וואָס מאַכט מיר פאַר דיין קנעכט,
 אז איך זאָל פאַר די שמונדן פון דיין פרייד
 פאַרלאַנגען רעכענונג מיט פרייער רעכט, —
 ווייל כ'בין דיין קנעכט, בין איך דיך דינען גרייט!

א, לאַז מיך, ביז דיין וואַרט וועט קומען, ליידן
 פון תפיסה-פייך, ווען דו ביזט ווייט און פריי;
 געדולד, געצאָמט אין צער, ווערט גאַנץ באַשיידן
 אָן צו באַשולדיקן: דו ביזט ניט טריי.

זיי, וואו דו ווילסט, דיין פרייהייט דיך באַערט
 אז דו אליין קענסט מיט דיין צייט מאַן גראַד
 וואָס דו פאַרלאַנגסט; צו דיר דאָס רעכט געהערט
 פאַר דיין פאַרברעכן שענקען זיך גענאָד.

כ'מוז וואַרטן, אויך ווען וואַרטן צערט מיין בלוט;
 איך טאָדל ניט דיין לוסט — צי שלעכט, צי גוט.

*סאַנעט — 58: האָר און קנעכט. ווי געזאָגט אין פרייערדיקן סאַנעט,
 בלייבט דער דיכטער טריי זיין פריינד, כאַטש יענער איז ווייט אַוועק
 און פריי, און ער דאָ פילט זיך איינזאַם ווי אין תפיסה.

סאָנעט * 59

אויב אלץ וואָס ניין, וואָס איז, איז שוין געווען,
ווי גייט דאָן אונזער זין און מי פאַרלוירן,
אַז מיענדיק זיך פדי דאָס נייע זען,
דערוואָס מען זיך אַז ס'איז שוין לאַנג געבוירן.

אַ, וואָלט געקענט געשיכטע ווייזן מיר,
אין יאָרן הונדערטער צוריק פאַרטיפט,
אין גאַר אַן אַלטן באַנד, דאָס בילד פון דיר,
פאַרשרייבנדיג אין גייסט פון ערשטער שריפט!

כ'וואָלט דאָן געהערט, וואָס ס'וואָלט די וועלט געזאָגט
אויפן וואונדערפולן ווערק פון דיינע גלידער;
צי מיר, צי זיי זיך האָבן איבעריאָגט,
צי דאָס, וואָס ס'האַט געגאַלטן, גילט היינט ווידער.

אַך, זיכער איז: דער גייסט פון יענעם לעבן
האַט זאָכן קלענערע מער לויב געגעבן.

* סאָנעט — 59: „אין כל חדש תחת השמש“ — קהלת. די אידייע, ווי
זי דערשיינט אין די סאָנעטן 59 און 123 איז געווען רעפראָדוצירט ביי דעם דיכטער
סטאַיקער, אַ לערע, וועלכע איז אויך געווען רעפראָדוצירט ביי דעם דיכטער
פֿון דעם ביבלישן בוך קהלת . . . די פֿערזן אין דעם ערשטן קאַפיטל
פֿון קהלת וואָס ענטהאַלטן די לערע פֿון די ציקלען זיינען אַזוי קרעפֿטיק
און בולט, און לאָזן זיך ציטירן, אַז מ'קען זייער גרינג גלויבן, דאָס
שעקספיר האָט געשעפט זיין אידייע פֿון דעם קוואַל.

ס א נ ע ט * 60

ווי ס'ציען כוואליעס זיך צום זאמדן-ברעג,
 אזוי זיך אילן מעג צו זייער ציל;
 מעג ביימן זיך מיט פריערדיגע מעג
 און שטרייטן פאראויס אין דעם וועקסלונג-שפיל.

דער מענטש, ווי נאר אין לעבן דרינגט אריין,
 צו רייפיקייט שמרעכט; און שוין געקרוינט אין ליכט,
 קרייזט מיפע פינסטערניש ארום זיין שוין,
 און צייט, די שעפערין איר גאב פארניכט.

די צייט צעפליקט די בליענדיקע יוגנט,
 גראכט איין אין שיינקייטס שמערן מיפע קארבן,
 פארצערט דאס טייערסטע פון וואר און מוגענד,
 און מיט איר קאסע טוט זי אלץ פארדארבן.

דאך אין דער צוקונפט האלט מיין ליד איר שטאנד.
 און לויכט דך, מראץ איר אכזרדיגע האנט.

* סאָנעט — 60: די אונזירדיגקייט פֿון לעבן. דער דאָזיקער סאָנעט
 איז איינער פֿון שעקספירס פּערפֿעקטע סאָנעטן פֿון דעם אינטראַספעקטיװן
 סאַרט. דער סאָנעט איז געבױט אויף דעם זיג, װאָס פּאַעזיע האָט אײַ-
 בער צײַט.

ט א נ ע ט * 61

איז דיין פארלאנג מיין שלומער אפצואוועהרן
פון מיינע מידע ברעמען יעדע נאכט?
ווילסטו די רו מיך דורך דעם שאמן שמערן,
וואס קוקט-אויס דו, און חוזק פון מיר מאכט?

איז עס דיין גייסט, וואס ווערט געשיקט פון דיר,
פון ווייט, און מיינע טאמן אונטערזוכט,
אום אויפצוזוכן שאנד און לוסט אין מיר —
דער צוועק און אינהאלט פון דיין אייפערזוכט?

א, ניין, דיין ליבע איז ניט פון גרויס ווערט;
ס'איז מיין הארץ, וואס איז אויף דער וואך און טריב;
מיין אייגענע ליבע מיר מיין רו צעשמערט,
ווייל איך שפיל שמענדיק וועכטער דיר צוליב.

כ'וואך פאר דיר דא, און דו וואכסט אין דער ווייט,
פון מיר אוועק, מיט אנדערע ביי דיין זייט.

* סאנעט — 61 : דער וועכטער וואכט, דאך גאר אומזיסט. דער
דיכטער באקלאגט זיך דא, אז כאטש זיין שטארקע ליבע שטערט זיין רו
און האלט אים שטענדיק וואך, דאך קריגט ער ניט צוריק קעגענזייטיגע
ליבע. זיין האפענונג איז צעשטערט און זיין אילויע איז צערינען. דער
סאנעט פארמאגט דעליקאטע פאטעטישקייט און פארווארף.

ט א נ ע ט * 62

די זינד פון אייגן ליבע האלט מיין אויג,
 מיין גייסט און יעדן טייל וואס אין מיר איז;
 און צו דער זינד קיין הילף, קיין מיטל טויג,
 זי איז אין הארץ געקריצט ווי מיט א שפיו.

קיין פנים, דוכט זיך, שיינט ניט גלייך ווי מיין;
 קיין קערפער, אזוי טריי און עכט זיך צייגט;
 און איך באשטימט פאר זיך מיין אייגן „זיין“,
 דער איך, וואס אלץ און אלצדינג איבערשטייגט.

דאך ווייזט דער שפיגל מיר מיין ווארן וועזן,
 פון גרויען עלטער שוין צעקארבט אצינד.
 מוז איך די אייגן-ליבע אנדערש לעזן;
 צו ליבן זיך אזוי — וואלט זיין א זינד.

ס'איז דו, מיין איך, וועם כ'שענק מיין לויב אדוועק,
 און מאל מיין עלטער אויס מיט יונגע מעג.

סאָנעט 62: — ליבע איז אַ זינד, הייל עגאָאיסטיש. דער סאָנעט
 אַנטוויקלט דעם באַגריף פֿון איינבילדונג, אַז זעלבסטליבע איז דאָס
 זעלביקע ווי פֿרייגטֿיס ליבע. דאָך האַלט דער דיכטער, אַז זעלבסטליבע
 איז אַ זינד, סיידן מען די זעלבסטליבע שפּיגלט אָפּ די ליבע צו זיין
 פֿריינד, מען גיט איז עס עגאָאיום און פּוסטער שטאַלק.

ט אָנעט * 63

ווען ס'וועט מיין ליבסטער זיין ווי איך בין איצט,
פאַרמאָטערט פון דער בייזער האַנט פון צייט,
זיין בלומ פאַרצערט, זיין שמערן איינגעקריצט
מיט קנייטשן, און זיין פריע יוגנטקייט —

צום נאַכט'קן גרונט פון טריבן עלטער שלייכט,
און אַלע שיינקייטן, גאַר אַן אַ ברעג,
וואָס איצטער ער באַהערשט, פון אים שוין ווייכט,
און גנבעט שמיל זיין פּרילינגס-שאַץ אַוועק;

פאַר יענער צייט וויל איך מיך איצט באַהיטן
אַנטקעגן צייט'ס פאַרניכטנדיגער שווערד,
אַז זי זאָל קיינמאַל זיינע אַנדענקס-בליטן,
כאַמט ער איז טויט, פאַרטיליגן פון דר'ערד.

זאָל יעדער זען זיין שיינקייט אין מיין ליד,
ווייל אין מיין ליד ער אייביק לעבט און בלייבט.

* סאַנעט 63 : — צו להכעיס צייט, בלייבט דאָס ליד אומשטערבליך.
סאַנעטן 63-65 נעמען אויף ווידער די טעמע פֿון דעם קריג וואָס
פאַעזיע האַלט אַנטקעגן צייט, פֿאַרניכטענדיקער שווערד, און פאַעזיע
געוויינט דורך אומשטערבלעכקייט.

ט אַ נ ע ט * 64

ווען איך האָב צוגעזען ווי ס'האַט די האַנט
פון צייט, די שטאַלצע רייכטימער צעשמערט,
און העכסטע טורעמס אָפגעווישט פון לאַנד,
און דויעריקער מעש אַ שקלאַף צום מענטשן ווערט;

ווען כ'האַב געזען ווי דער אַקעאַן,
דער הונגעריקער, ברעגן לאַנד געווינט,
און ווי די פעסטע ערד גרייפט אָן אים דאָן,
און איינס וואַקסט-אויף ווען ס'אַנדערע פאַרשווינדט;

ווען כ'האַב זיך צוגעקוקט צום איבערבייט
און אונטערגאַנג פון זאַכן אָן אַ שיעור —
בין איך געקומען צום געדאַנק, אַז צייט
וועט רויבן אויך מיין ליבסטע גיך פון מיר.

זאַג געדאַנק — איז טויט; און ס'טוט נאָך באַנג:
צו ליבן, וואָס מען קען ניט האַבן לאַנג.

טאָנעט * 65

ווען ברענז און שטיין און לאַנד און אַקעאָן
פון טרויעריקער שמערבליכקייט קומט אום,
ווי קען די שיינקייט משפט האַלטן דאָן,
אַז ס'איז איר שמאַנד ניט שמאַרקער ווי פון בלום?

אַך, ווי זאַל זומער'ס זיסער הויך באַשטיין
אין דעם צעשמערונגס־קאַמף פון ביזע טעג,
ווען ס'מוז דער פעלז, דער מעכטיקסטער, צעגיין
און פעסטער טורעם פאַלט פון צייט אַוועק?

אַ, שרעקלעכער געדאַנק! וואו זאַל, מיט גליק,
צייט'ס עדעלשטיין באַהאַלטן זיך פון צייט?
ווי האַלט מען זיינע פלינקע פיס צוריק?
ווי שיצט מען שיינקייט פון פאַרגאַנגלעכקייט?

אַ, סיידן ווען אַ וואונדער נאַר געשעט:
פון שוואַרצן שריפט, מיין ליבער, העל אויפגיט!

ט א נ ע ט * 66

פון אלץ שוין מיד, דעם קבר'ס רו איך רוף!
ווען כ'זע פארדינסט צו בעמלען איז געבארן,
און הוילער נישט, באצירט מיט פרייד זיין גוף,
און עכמע מריישאפט גייט אן פרייד פארלאָרן.

און הויכע ווירדע — ניט אויף רעכטן שמאנד,
און יונגפרוים טוגענד — ווערט ברומאל געשענדט,
און רעכמע קענטשאפט — רעכמלאז און צו שאנד,
און גרויסע קראפט — דורך לאַמער מאַכט פאַרשווענדט.

און קונסט דורך הערשאפט שטאַמלען ווערט געמאַכט,
און דומהייט — קאַנטראַלירט געשיקמקייט, רעכט,
און ערלעכקייט — אַלס נאַרישקייט פאַרלאַכט,
און שלעכטס ווערט הערשער, און דאָס גוטס—זיין קנעכט:

פון דעם אלץ מיד, וואַלט איך געוואַלט פאַרגיין,
אַ שאַד נאָר, — ליבסטער בלייבן וואַלט אַליין.

* סאַנעט 66: — מיט אַ צעבראַכענע האַרץ. דער דיכטער איז מיד
פֿון לעבן צוליב די אַלע רשעותן וואָס הערשן אויף דער העלט. ער
וואַלט העלן שטאַרבן, נאָר ס'איז אים אַ שאַד וואָס ער וועט דאַרפֿן איבער
לאָזן דעם ליבסטן אַליין.

סאַנעטן 66 ביז 68 באַשרייבן שעקסגירס „בייזע צייטן“, וואָס
זיינען אין געגענזאָץ צום דיכטער'ס פֿריינד'ס פֿאַלקאַמענקייט, וואָס דינט
אַלס אַנדענק פֿון בעסערע צייטן.

ט א נ ע ט * 67

פארוואַס, אַך, לעבט ער אין פאַרסמטער לופט
און מיט זיין נאַענטקייט צירט ער וואָס געמיין,
אַזוי, אַז זינד דורך אים זיך פּרעך באַרופּט
און מיט זיין שיינקייט פּוצט זי זיך אַליין?

פארוואַס זאָל פאַלשער פאַרב זיין באַק פאַרשמעלן
און רויבן לעבעדיקן אויסדרוק גאַר?
דאַרף אַרימע שיינקייט שאַטן-רויזן וועלן,
ווען זיין רויז גליט מיט לעבן אויף דער וואַר?

וואָס לעבט ער, ווען עס איז נאַטור באַנקראַט,
און ווייזט קיין טראַפּן לעבעדיק בלומ אַרויס?
ווען זי קיין אַנדערן אויסער אים ניט האַט,
און, שטאַלץ מיט פּיל, לעבט אויף זיין חשבון בלויז.

אים גיט זי, אום צו צייגן איר פאַרמעג
פון צייטן פון אַמאָל, שוין לאַנג אַוועק.

* סאַנעט 67 און 68: — שיינקייט — טריי געבאַרענע און פאַלשע.
אין סאַנעטן 67 און 68 באַדויערט שעקספּיר אַפּער פאַרוואַס זיין
עכט שיינער פּריינט דאַרף געברויכן קאַסמעטיקס, ווען ער קומט צווישן
זיינע פּריינט. אַנדערע קאַמענטאַטאָרס פֿון שעקספּיר טייטשן אויס, אַז
דאָס באַדויערט ער „די „פאַלשע קונסט“ מיט וועלכער אַנדערע דיכטער
וילן עס פאַראייביקן זיין פּריינט, אַדער, ער באַדויערט, וואָס זיין
פּריינט דאַרף לעבן אין אַזאַ פאַלשער צייט.

ט א ו ע ט * 68

זיין פנים ווייזט דאָס בילד פון מעג פארלאָרן,
ווען שיינקייט האָט געלעבט ווי בלומען יעצט,
נאָך איידער שמינקע איז געמאַכט געוואָרן,
און זיך מיט חוצפה אויף געזיכט באַזעצט;

נאָך איידער ס'האָט באַרויכט די גאַלדענע צעפּ
פון די וואָס טויט, דאָס רעכט פון קברים נאָר,
צו לעבן אויפדאַסניי אויף אַנדערע קעפּ,
אַלס אַ באַפוץ פון שיינדייטס טויטע האָר.

אין אים, די אַלמע הייליגקייט געפין,
אַן שום באַציר, אַליין נאָר עכט און טריי;
זיך ניט באַזומערנדיק אין פרעמדן גרין,
קיין אַלט געוואַנט מאַכט ניט זיין שיינקייט ניי.

פון פאַלשער קונסט האָט אים נאַטור פאַרהיט
צו זען ווי שיינקייט האָט אַמאַל געבליט.

ט א ג ע ט * 69

דער טייל פון דיר וואָס גייט וועלט'ס אויג פאַרביי
קען האַרצ'ס געדאַנק ניט בעסער מאַכן גאָר;
די צונג, די שטים פון זעל, דינט דיר געטריי,
און אויך דיין פיינט גיט צו די ריינע וואָר.

אזוי באַקרוינט דיין אויסערליכעם ווערט;
דאָך באַלד ווערט אויך פון אַם די זעלבע צונגען,
וואָס האָבן דיך געלויבט, דיין לויב צעשמערט,
ווי נאָר מען האָט דיך טיפער דורכגעדרונגען.

זיי קוקן טיפער אין דיין זעל אַרײַן,
און מעסטן דיינע מעשים אין דער שמום;
און אויך ווען זייער אויג געווען איז פײַן,
דאָך שמעקט מיט ווילד-גראַז זיי דיין בלום.

פאַרוואָס אַנטשפּרעכט דיין אויסזען צו דיין דופּט?
ס'איז ווייל דו וואַקסט אין ניט קיין ריינער לופּט.

* סאַגעטן — 69 און 70: לויב און טאַדל — זייערע ווערטן. זעם
דיכטער וואונדערט, וואָס די זעלבע מענטשן וועלכע האָבן זיין פֿריינד
פֿריער געלויבט האָבן אים אָנגעהויבן נאכהער צו טאַדלען. ער זעט די
שולד ניט אין זיין פֿריינד, נאָר אין די מיאוסע מענטשן מיט זייערע
פֿאַלשע צינגער.

סאַגעט 69 און 70 זעען אויס צו זיין אַ פֿאַר, וואָס באַהאַנדלען אַ
סקאַנדאַל פֿון וועלכן שעקספיר'ס פֿריינד האָט געליטן.

ט א ו ע ט * 70

דאס וואָס מען מאַדלט דיך איז ניט דיין שאַנד,
פאַרלוימדונג'ס פייל מרעפּט שטענדיק דאָס וואָס שייַן;
פאַרדאַכט איז אויך דער שייַנהייט'ס צירונג-באַנד
אַ קראַ וואָס פליט אין הימלען בלוי און ריין.

זיי גוט, און דורך פאַרלוימדונג שטייגט דיין ווערט
נאָך מערער פיל, ווייל ביזט באַליבט פון צייט;
דעם וואָרעם אויך די שענסמע בלום באַגערט,
און דו דערשיינסט אין אונבאַפּלעקטער קלייד.

דו ביזט אַדורך געפאַר פון יונגע מעג
גאַנץ אונבאַרירט, צום העלדן-זיג — פון שלאַכט;
דאָך אַט דער לויב שמעלט הויך ניט דיך אַוועק,
אַז ס'זאַל באַזיגן קנאה און פאַרדאַכט.

און ווען פאַרדאַכט וואַלט ניט פאַרשמעלט דיין שייַן
מיליאָנען הערצער וואַלטן קנעכט דיר זיין.

* אין דעם סאַנעט פאַרטיידיקט דער דיכטער זיין פריינד קעגן פאַר-
דאַכט און פאַרלוימדונג פון זיין צייט, ווייל, ווי געזאָגט, אין פריערדיקן
סאַנעט: ס'איז ניט דעם פריינד'ס שולד, נאָר די ביזע מענטשנס שולד,
אין פאַרלוימדונג טרעפּט מיט אירע פּיילן שטענדיק—אויף וואָס עס איז שייַן.

סאַנעט 71 *

דו זאלסט ניט טרויערן ווען איך בין טויט,
ווען דו וועסט פון די טריבע גלאַקן הערן
אַז כ'האַב פאַרלאָזט די בייזע וועלט אין קויט,
און וועל מיט שמוציקע ווערים חבר ווערן.

ניין, ווען דו לייענסט מיך, ניט טראַכט פון האַנט,
וואָס האַט געשריבן; ווייל כ'האַב דיך ליב אַזוי,
אַז כ'זאָלט ניט וועלן ווערן גאַר דערמאַנט
אין דיין געדאַנק, וואָס וואָלט פאַרשאַפט דיר וויי.

איך זאָג: אויב וועסט אַ קוק טאָן אויף מיין ליד,
ווען איך וועל אפּשר שטויב מיט שטויב שוין זיין,
דערמאַן מיין אַרים נאַמען דאַן אויך ניט;
גאַר וועלן לאָז מיט מיר די ליבע דיין.

ווען ניט, לאַכט-אויס די קלוגע וועלט דיין ליד,
ווען איך וועל זיין פון לעבן אַפּגעשיידט.

* סאַנעטן 71—74: די שאַטנס פֿון טויט. סאַנעטן 51 — 74 שאַפֿן אַ מערקווירדיקע און שטאַרקע גרופּע, אין וועלכער דער דיכטער פֿאַרטראַכט זיך וועגן טויט. די דאָזיקע סאַנעטן פֿאַרמאַגן פֿאַטאַס און טיפֿן ערנסט. דער דיכטער, אַן צווייטל, געוואָרענט פֿון פֿיזישע סימפּטאָמען, פֿילט, אַז זיינע יאָרן זיינען געצייילטע און ער פֿאַרטייט זיך אין זיין אייגענעם סוף.

ט א נ ע ט * 72

אין פאל די וועלט וועט בעטן דרך באריכטן
 דאס ווערטפולע אין מיר, וואס דו מוסט ליבן —
 זאלסט ליבערשט מיין געדעכניש, פריינד, פארניכטן,
 ווייל ס'האט קיין ווערט קיין זאך, וואס כ'האב געשריבן:

כלוין ווען דו וועסט מיט ליגן זיך באנוצן,
 צו טאן פאר מיר פיל מער ווי איך בין ווערט,
 און קענסט מיט פיל מער לויב מיין איך באפונן,
 ווי ס'האט די קארגע ווארהייט מיר באשערט:

א, ס'זאל דיין ליבע פאלש זיך ניט דערהערן,
 ווען דו, אויס ליבע, פאלשקייט רעדסט פון מיר,
 מיין נאמען זאל מיט מיר באגראבן ווערן —
 ניט לעבן מער צו שאנד פאר מיר און דיר.

פאר מיר, וואס איך אזעלכעם שאף און גיב,
 פאר דיר, וואס דו האסט נישטיגעס גאר ליב.

טאָנעט * 73

דו זעסט די צייט פון יאר אין מיר אצינד,
ווען ס'הענגען בלעמער עמלעכע, ניט מער,
אויף בוים, זיך טרייסלענדיג פון קאלטן ווינט,
ווען וויסט דער נעסט — פון זיינע פייגל לער.

דו זעסט אין מיר דאָס אַוונט-ליכט פון טעג,
וואָס אין דעם לעצטן זונען-שטראַל זיך שפּיגלט,
און ס'זועט די נאכט באַלד נעמען אים אַוועק
צום שלאָף, ווי טויט, וואָס אַלץ אין רו פאַרזיגלט.

דו טוסט אין מיר אַ גליהיג פּייער זען,
וואָס אויף דעם אַש פון אייג'נער יוגנט ליגט;
און אויף דעם טויטן-בעט, וואו ס'מוז פאַרגיין,
דורך וואָס מ'האַט זיך גענערט, דורך דעם באַזיגט.

און ווייל דו פילסט עס, ווערט די ליבע גרויס
צו דעם געשיידט אויף לאַנג, צו ליבן היים.

* טאָנעטן — 73 און 74 : דאָס אַנקומען פֿון טויט. אין די דאָזיקע
טאָנעטן ווערט אויסגעדרוקט דער געפֿיל, ווען דער דיכטער דערפֿילט שוין
די דערנענטערונג פֿון טויט.

ט א נ ע ט * 74

דאך זיי געטרייסט: ווען ס'וועט דער טויט אהין
 אן אויסלייז-געלט פון דאנען מיך פארטרייבן,
 געפינט מיין לעבן דאך אין ליד א זין,
 וואס וועט אן אנדענק אייביק פון דיר בלייבן.

און ווען דו לייענסט עס, דאן מערקט דיין בליק
 מיין טייל, די בעסערע, געווידמעט דיר;
 דאס ערדישע גייט צו דער ערד צוריק;
 מיין גייסט איז דיין — דאס בעסערע אין מיר.

דו האסט אין מיר פארלארן בלויז דאס ערד,
 דעם ווארעמ'ס רויב, פון טויטן גוף אליין,
 א פייגלינג'ס זיג פון מערדער'ס טויטן-שווערד,
 צו-נידעריג פון דיר דערמאנט צו זיין.

די ווערט איז די, וואס ס'איז אין ליד פארוועבט,
 און ליד — איז גייסט, וואס אייביק אין דיר לעבט.

ט א נ ע ט * 75

ביזט פאר מיין זעל, וואָס ס'איז פאר לעבן שפּיין,
 צי ווי דער פּרישער טוי איז פאר דעם פעלד;
 צוליב דיין פּרידן בין איך גלייכער־וויין
 אין שטרייט, ווי ס'איז דער קאַרגער מיט זיין געלט;

דאָ בין איך שטאַלץ פון גרויס גענום, דאָ באַנג,
 און צימער ס'זאָל די צייט מיין שאַץ ניט רויבן;
 דאָ, זיין מיט דיר אַליין איז מיין פאַרלאַנג,
 און דאָ, ס'זאָל אויך די וועלט מיין גליק מיר גלויבן.

אַפט זעטיק איך זיך קוקענדיק אויף דיר,
 אַן אַנדערשטאַל איך שמאַכט נאָך דיינס אַ בליק;
 בלויז דאָס, וואָס קומען מוז פון דיר צו מיר,
 באַטראַכט איך אַלס מיין אייגנטום און גליק.

האַלב בין איך זאַט, האַלב שמאַכט איך דורך די טעג,
 אַט זאַט מיט אַליץ, און אַט איז אַליץ אַוועק.

* סאַנעטן 75 — 77: באַניטע ליבע. די סאַנעטן 75 — 77 זיינען
 אינדיווידועל: די ערשטע צוויי באַנייען די טעמע פֿון פּערזענלעכן לויב;
 דער דריטער סאַנעט זעט אויס צו זיין געשריבן צו אַ פֿריינד אויס אַ
 מתנה אין אַן אַלבום.

דער קאַמענטאַטאָר פֿאַן מאָנץ גלויבט, אַז דער סאַנעט 75 איז גיט
 אַרעסירט צו אַן איינצעלנעם פֿריינד פֿון דעם דיכטער, נאָר צו ליבע אין
 אַלגעמיין אַלס אַן אַבסטראַקט.

ט א נ ע ט * 76

פארוואס מיין פערז איז לער פון שטאלץ און ווייס,
פון ענדער און פון וואריאציע פריי?
פארוואס איך ווענד מיין בליק ניט צו דער צייט,
נאך סמיל פון היינט און נאך מעטאדן ניי?

פארוואס כ'שרייב שמענדיק אין איין שטייגער בלוז,
און מיין געדאנק טראגט דעם באקאנטן קלייד,
אז יעדעס ווארט זאגט גרינג מיין נאמען אום,
און ס'זוייזט אויך באלד פון וואנען עס קומט גרייט?

א, ווייס, מיין פריינט, כ'שרייב שמענדיק נאך פון דיר,
און דו און ליבע זיינען אלץ מיין שמרייט;
מיין שעהנסמע: אלטער ווארט מיט נייעם ציר,
און וואס איך האב געשענקט, איך שענק באנייט.

ווייל ווי די זון פארגייט און ניי אויפשטראלט,
אזוי מיין ליבע זינגט, אויפסניי וואס אלט.

* ביטשינג, איינער פון שעקספירס קאמענטאטאָרס, האלט, אז מיט דעם סאָנעט הויבט זיך אַן אַ נייער סטיל, וואָס באַהאַנדלט שעקספירס דיכ־טונג אין פֿאַרגלייך מיט די אַנדערע דיכטער פֿון זיין צייט. דער קאָמענ־טאָטאָר דאַרען דענקט ווידער, אַז דער סאָנעט איז געשריבן פֿון שעקספיר אַלס אַן אַפּאָלאָגיע, ווייל דער דיכטער האָט אָנגעהויבן צו פֿאַרדעכטיקן, אַז זיין פֿריינד הויבט אָן מיד ווערן פֿון די סאָנעטן.

סאָנעט *77

ווי דיינע חן'ען שווינדן, ווייזט דיין שפיגל,
 דיין זייגער ווייזט ווי די מינומן אײלן;
 וועסט שמעמפלן אין דעם בוך דיין גייסטיגן זיגל,
 און לערנען שיינס און גוטס פון זיינע ציילן.

די קנייטשן וואָס דיין שפיגל ווייזט דיר קלאַר
 דערמאָנען דײַך אין גריבער טיף און ברייט;
 און דורך דיין זייגערס גאַנג ווייסטו אויף וואָר
 צייט'ס טריט זיך גנבענדיג צו אייביגקייט.

און זע! וואָס דיין זפרון נישט געדענקט,
 פאַרטרוי די בלעטער, און עס וועלן דרייסט
 די קינדער, וואָס דיין האַרץ האָט דיר געשענקט,
 אויפסניי אַ פריינטשאַפט שליסן מיט דיין גייסט.

די לייסטונגען, ווען נאָר דו גיסט אַ בליק,
 באַרייכערן דיין בוך און ברענגען גליק.

* דעם סאָנעט האָט שעקספיר געשיקט צו זיין טריינד צוזאַמען מיט אַן אַלבום.

ס א נ ע ט * 78

כ'האָב אָפּט באַדאַרפּט דיך פאַר מיין פּערזן-שפּיל,
און ס'האַט דיין פּריינטליך הילף מיין פּערז באַגייסטערט,
אַז יעדע פּעדער מאַכט מיר נאָך מיין סמיל
און דורך דיין כיישמאַנד זי איר דיכטונג מייסטערט.

דיין בליק, וואָס לערנט אויך דעם שטומען זינגען,
און פּליגל צו דעם פּראָסטן לייען וועט,
באַפּליגלט ניי-דאַס שוין צעשווינגטע שווינגען
און גיט-צו שיינקייט, קראַפּט און מאַיעסטעט.

נאָר זיי מיט מיין ליד שטאַלצער און מער גרויס,
ווייל ס'איז מיין שאַפּן דיין, און ס'קוועלט פּון דיר:
ביי אַנדערע דעם סמיל פאַרריכטסטו בלוז,
און קונסט געווינט אין צויבער דורך דיין ציר;

דאָך דו ביזט מיין קונסט און דערהויבן ווערסט,
אַזוי, ווי דו מיין רויע קונסט באַלערסט.

* סאַנעטן — 78 ביז 87 : אַ קאַנקורענט צו דעם דיכטער. די סאַנעטן
78 ביז 87 (מיט דער אוטנאַם פֿון סאַנעט 81) שטעלן פֿאַר אַ נייע און
אינטערעסאַנטע טעמע. דער פֿריינד, ווי מען האַלט, איז עס סאַטעמטאַן,
צו וועמען שעקספּיר אַדדעסירט די סאַנעטן, רופֿט זיך אַפּ אַפֿט מיט הילף
און שוץ, דאָך אַנדערע דיכטער דראַען שעקספּירן צו פֿאַרנעמען דעם פּלאַץ
און די הילף און די ליבע האָט יענער פֿריינד שענקט אים.

ט א ג ע ט * 79

ווען איך אליין האב הילף פון דיר געבעטן,
 האט דאן מיין ליד פארמאגט דיין חן און שאץ,
 איצט וועלן מיינע איידעלע סאנעטן,
 מיין קראנקע מווע מאכט פאר אַנדערע פלאץ.

געוויס, די ליבשאפט, וואָס דיין האַרץ באַהאַלט,
 פאַרדינט די מי פון גרעסערע מייסטער-שטיק;
 דאָך וואָס דיין דיכטער זינגט פון דיר און שאַלט
 דאָס רויבט ער דיך און צאַלט עס דיר צוריק!

ער לייהט די טונגל און ער רויבט דאָס וואָרט
 פון דיר אליין, ער טוט דיר שיינקייט געבן,
 און זעט אין דיין געזיכט די שיינקייט דאָרט;
 אַלץ וואָס ער רימט, דאָס רוהט דאָך אין דיין לעבן.

ניט דאַנק אים וואָס ער לויבט דיר אָן אַ שיעור,
 ווייל דו אליין באַצאַלסט זיין חוב צו דיר.

ט א נ ע ט * 80

א, ווען איך שרייב פון דיר, ווער איך פארשלאפט,
ווייל ס'לויבט א גייסט, א בעסערער, דיין נאמען,
וואס פאר דיין רום פארצערט ער נאך זיין קראפט,
צו מאכן מיר מיין צונג ווי אפגענומען.

דאך ווייל דיין ווערט, ברייט ווי דער אקעסן,
טוט שטאלצע און באשייד'נע שיפן מראגן, —
לאז איך מיין פרעכן גרינגען זעגל דאן
אויף דינע מעכטיגע כוואליעס אויך זיך יאגן.

כ'שוויים רואיג אויף דיין שוואכסטן וואסער-פלאך,
ווען ער טוט פארן אויף דיין מיפסטער טיף,
און זינק איך, זינקט א שיפל קליין און שוואך,
ווען ער איז אזא שטארקע, שטאלצע שיף.

און ווען אים גליקט, און איך — פארזונקען לאנג,
דאן, איז מיין ליבע מיר מיין אונטערנאנג.

* מאַרלאַו, איינער פֿון שעקספּיר'ס קאַמענטאַטאָרס, דענקט, אַז דער
סאַנעט און די אַנדערע פֿון דער זעלבער גרופּע, האָט שעקספּיר אָנגע-
שריבן ווען זיין נאָמען איז נאָך נישט געווען אַזוי באַוואוסט. ספּענסער איז דאָן
געשטאַנען אויף זיין העכסטער הויך און ס'איז זייער מעגליך, אַז שעקס-
פּיר מיינט עס אים, ווען ער דייטעט אַן אַן אַנדער דיכטער אין די סאַנעטן.

סאָנעט * 81

צי איך וועל זיין דיין עפימאָף צו דיכטן,
 צי דו נאָך דאָ, ווען איך בין אויס געוואָרן;
 דער טויט קען דאָך דיין אַנדענק ניט פאַרניכטן,
 ווען יעדער שפור פון מיר וועט זיין פאַרלאָרן.

דיין נאַמען וועט ביז אייביקייט זיך נייגן
 און איך — ווען טויט, בלייב טויט פאַר גאַר דער וועלט;
 מיך וועט מען אין אַ פּראַסטן אַרון לייגן
 און דו — דו לעבסט אין מענטשנ'ס גייסט באַהעלט.

דיין דענקמאָל וועט מיין צאַרטע דיכטונג זיין,
 וואָס אויגן אין דער צוקונפּט וועלן לעזן,
 און צינגער וועלן ריידן פון דיין „זיין“,
 ווען מענטש פון „איצמער“ וועט שוין זיין „געוועזן“.

דו וועסט אין מענטשנ'ס טיפּן אַמעם הויכן —
 דאָס קען די טונגט פון מיין דיכטונג גרייכן!

* סאָנעט — 81 : Vero Nīe Verius

(קײן זאָך איז נישט מער אמתדיג ווי דער אמת).
 דער דאָזיקער סאָנעט, ווי אייניקע אַנדערע צווישן שעקספירס סאָנעטן,
 באַהאַנדלט די טעמע פֿון „דיכטונג און טויט“, ווי דעם דיכטערס אַריינד
 וועט אייביג לעבן אין זיין ליד.

ס א נ ע ט * 82

יא, צו מיין מוזע ביזטו ניט פאר'קנס'ט,
דעריבער שענק ניט-שעמעוודיג דיין בליק
אויף יעדער ווידמונג וואס עס ווערט פארפאסט
צו רימען דיר, — און בענטש דאס ליד מיט גליק.

ביזט חכמה-רייך ווי אויסערליך אין ציר,
דיין ווערט גייט ווייטער ווי מיין לויב אַוועק,
דעריבער מוזטו אויפזוכן פאר דיר
אויפסניי א פרישן וואַרט פון נייע טעג.

יא, טו עס, ליבסטער! דאך ווען ס'ענדיקט זיך
ביי זיי די שטייפע רייד, דורך קונסט באַשיינט,
וועט שיינקייט אויף דער אמת'ן דערהויבן דיר
דורך ווערטער פון אַן אמת'דיקן פריינט;

ווייל זייער פראַסטע פאַרב מאַכט בלייכע יונג,
פאַר דיר דאך איז עס ווי אַ לעסטערונג.

* שעקספיר'ס קאמענטאַראַר לי, דענקט אויך, אז אין דעם דאָזיקן סאַנעט
האַט דער דיכטער געהאַט אין זינען די סאַנעטן און אַנדערע ווערק, וואָס
זיינען געווידמעט געוואָרן צום גראַף פֿון סאַוטעמפֿטאָן, וועלכער איז
געווען אַ פֿריינד און אַ מעצענאַט פֿון פֿאַעטן.

טאָנעט *83

אז פאַרב דיר פעהלט, האָב איך נישט איינגעזען,
 דערפאַר האָב איך דיין שיינקייט נישט געמאַלט;
 ווייל, ווי מיר דאַכט, דו איבערשטייגסט אַליין
 דאָס אַרימע געשאַנק פון דיכטער'ס שולד:

דעריבער דיך צו לויבן האָב איך פיינט,
 פדי דיין אייגן-ווערט זאַל איבערצייגן,
 ווי הינטערשמעליג ס'איז אַ דיכטער היינט,
 ווען ער באַזינגט דיין ווערט און הויכן שטייגן.

דו ווילסט מיין שווייגן אַלס אַ זינד בעדענקען,
 ווען שווייגן, שמומען דאַרף מיין מונגט זיין;
 איך שווייג, פדי די שיינקייט נישט צו קרענקען,
 ווען לויב פון אַנד'רע ווערט די שאַנדע דיין.

אויך אין איין אויג ביי דיר איז דאָ מער לעבן,
 ווי ס'קענען ביידע דיכטער לויב דיר געבן.

ט אַ נ ע ט * 84

ווער זאגט דען מער, וואָס קען דײַך העכער לויבן
ווי ס'רײַכע אויסדרוק: דו אליין ביזט דו?
דאָס שליסט אין דיר אַלץ איין — דײַך צו דערהויבן,
דאָ ליגט דער מוסמער און די מאַס דערצו.

די פען איז אַרים, ווייניק זי פארמאָגט,
ווען זי מיט גלאַנץ איר דיכטער ניט באַערט;
דאָך דער, וואָס שרײַכט פון דיר, און אויב ער זאָגט:
„אַז דו ביזט דו“, גיט-צו דער דיכטונג ווערט.

זאָל ער דיר געבן, וואָס ס'איז דאָ אין דיר,
און ניט פארדאַרבן וואָס נאַטירלעך טרייט,
דיין אַפבילד וועט אים רימען דאָן אָן שיעור,
דאָס שאַפן זיינס גערימט וועט זיין און פריי.

אַ קללה טרעפט דיין שיינקייט'ס איבערפלוס,
ווייל זוכסט זיך לויב, וואָס דײַך פארשעמען מוז.

* 85 ט א נ ע ט

מיין מוזע האלט זיך שטיל, מיט טאקט, און שווייגט,
 בשעת מען זינגט דיר לויב אין רייכע ציילן,
 און שטאלץ פארשריבן ווערט דאָס ליד און שטייגט
 אין שיינע ווערטער, וואָס די מוזעס פּיילן.

איך דענק נאָר גוטס — ווען יענע שרייבן גוטס,
 און ווי דער קירכן-דינער זאָג איך „אַמין“ —
 צו יעדער הימנע, וואָס פארטראַגט דעם פּוץ
 פון שיינער פאַרמע און פון פיינע גראַמען.

ווען כ'הער דיך לויבן, זאָג איך: „יא, ס'איז וואָר“,
 און אַפּט האָב איך צום לויב נאָך צוגעזעצט;
 נאָר דאָס בלויז אין געדאַנק, אין האַרצן נאָר,
 וואו ליבע קומט צוערשט, און וואָרט צולעצט.

דערפאַר פאַר זייער וואָרט, זיי רעספּעקטיר,
 און פאַר מיין דענקען שטום — באַדאַנק בלויז מיר.

ט א נ ע ט * 86

איז דאס געווען זיין שמאלצער שוואונג-געזאנג,
 באוועגט פון דיין באלוינונג אזוי גוט,
 וואס האלט מיין ליכטיגן געדאנק אין צוואנג,
 און וואו געבוירן, דארט באגראבן רומ?

איז עס זיין גייסט, פון גייסטער רייך געמאכט,
 מיט איבער-ערדישער קונסט, וואס מיך דערשטיקט?
 א, ניין, ניט דער, ניט יענער, וואס ביינאכט
 אים העלפן, האבן מיר מיין פערז צעפליקט.

ניט ער און ניט זיין אַנפארטרויטער גייסט,
 וואס פילט אים אָן מיט חכמה יעדע נאכט,
 אלס זיגער קענען זיי זיך רימען דרייסט, —
 די האבן איבער מיר דאך ניט קיין מאכט:

נאָר וואָס דיין בילד האָט אויסגעפילט זיין ליד,
 געמינערט האָט מיין שאַפן, מיין געמיט.

ט א נ ע ט * 87

זיי מיר געזונט! מיט דיר זיין איז פארשוועכונג,
און דו ווייסט וואויל, ווי הויך עם גרייכט דיין ווערט;
דיין אויסערנאליטקייט גיט דיר די באפרייאונג,
מיין גאנצע רעכט אויף דיר האט אויפגעהערט.

צי האלט איך דיך נישט ווייל ס'איז דיין פארלאנג?
און וואו איז מיין געווינס דורך אַט דעם גליק?
איך ווייס נישט צי מיר קומט אזא געשאנק,
דעריבער וואנדערט דיין גענאד צוריק.

האַסט זיך געגעבן, איז עם אַ פאראירונג
פון זעלבסטבאָוואוסטזיין, אַדער אַ פארבלענדונג;
דעריבער גייט דיין גאַב, צוליב פארווירונג,
צוריק צו דיר, לויט בעסערער אורטייל'ס ווענדונג.

כ'האַב דיך געהאַט, אַ טרוים וואָס מוט פארשוועבן,
אַ קעניג אין מיין שלאָף, אַ נישט — אין לעבן.

* עם איז צו באַמערקן, אַז אין דעם זייערונט סאַנעט וואָס שעקספיר
האַט געוידמעט זיין פריינד, בייט זיך אין דעם אַריגינאַל פּלוצים דער גייסט
פֿון דעם פֿערז און די גאַנצע מעלאָדישקייט. די גראַמען זיינען אין דעם
אַריגינאַל דורך און דורך דאַפעלע, וואָס הייזט אַן אויף דעם פֿלאַטערן פֿונג'ס
דיכטער'ס האַרץ.

ס א נ ע ט * 88

ווען דו וועסט גרינג מיך שאצן זיין בארייט,
און מיין פארדינסט וועט זיין פון דיר פארווישט,
וועל איך אויך דאן שמיין נאענט ביי דיין זייט
און בלייבן דיר געטריי, כאמש דו מיר — נישט.

ווייל כ'בין מיט אייגנער שוואכקייט גוט באקאנט;
קען איך, אויב דיר צוליב דערציילן זאכן
וואס קענען ברענגען מיר אי שפאט אי שאנד,
אז דיין פארלירן מיר זאל גרויס דיך מאכן:

און איך וועל אויך דערמיט געווינער זיין;
ווייל צילנדיק אלץ מיין געדאנק צו דיר,
וועט אויך דער שאדן כ'טו צו זיך אליין
שאן גוטס צו דיר, און מאפל גוטס צו מיר.

איך ליב דיך שטארק, צו דיר בלויז איך געהער,
און נעם דערפאר אויף זיך דאס שלעכטס וואס מער.

* סאנעטן — 88 און 89: טרייע איבערגעגעבענע פריינשאפט נעמט
אויף זיך די שולד פון פארעמדקייט. דער דיכטער מאכט א פארווארף
זיך אליין. די סאנעטן 88 — 95 באהאנדלען ווידער די טעמע פון פאר-
ערעמדקייט און אנטווישונג, אבער איצט גיכער אין טערמיגען פון פריינד-
שאפט, איידער ווי די באציאונג צו א פריינד אן אונטערשטיצער, אדער א
מעצענאט, ווי אין די פריערדיקע סאנעטן.

ט א נ ע ט * 89

זאג, האַמט פאַרלאָזן מיך צוליב מיין שולד,
און כ'וועל זיך בויגן פאַר באַליידיגונג;
רוף אָן מיך לאַם — פאַרלייד איך מיט געדולד,
און כ'קום צו דיר ניט מיט פאַרטיידיקונג.

דו קענסט ניט האַלב פאַרשעמען מיך אַזוי,
צו שיידן אַפען זיך און מיט באַדייט,
ווי כ'מו אַליין: איך ווייס דיין וואונטש גענוי —
צערײַס איך אונזער באַנד און האַלט זיך ווייט.

עס וועט מיין טראַט אויף דיינע וועגן פעלן;
דיין נאַמען וועט ניט קלינגען דורך מיין קול,
פדי איך זאָל ניט דאַרפן פאַלש דערציילן:
„מיר זענען אַלטע פריינט נאָך פון אַמאַל“.

פאַר דיר, אַנטקעגן זיך, שטיי איך אין שטרייט:
מיר טאַר ניט נאַענט זיין דער, וואָס איז דיר ווייט.

ט אַ נ ע ט * 90

אויב ווילסט מיך האַסן, האַס מיך גלייך אַצינד,
אַצינד — ווען מיך די גאַנצע וועלט פאַרפאַלגט;
צעברעך מיך, מיט מיין מזל זיך פאַרבינד,
און קום ניט ווי אַ נאַכוויי נאַכגעפאַלגט:

ניט קום, ווען ס'איז מיין האַרץ באַרוט פון פלאַג,
צולעצט אַריין אין אַ באַזיגטן צער;
ניט שיק נאָך שטורם-נאַכט אַ רעגן-טאָג, —
פאַרלענגער ניט דעם סוף, וואָס דראַט געפאַר.

פאַרלאַזטו מיך, פאַרלאַז מיך ניט צו לעצט,
ווען כ'האַב די קליינע ליידן דורכגעמאַכט,
נאָר קום צוערשט, דאַן וועל איך וויסן: יעצט
קריג איך די ערגסטע גאַב פון מזל'ס מאַכט.

און יעדע לייד וואָס זעט אויס איצטער שווער,
איז ביים פאַרלירן דיר, קיין לייד ניט מער.

* טאָנעט — 90: קום, לאַמיר זיך צוקושן און זיך שיידן.

ט א נ ע ט *91

די רימען זיך מיט קראפט, מיט הויכן שטאם,
און אנדערע מיט האב, מיט וויסנ'ס קוואל,
און ווער מיט רייכער קליידונג, כאַטש אָן טעם,
און ווער מיט פייגל, הינט צי פערד אין שטאַל.

און יעדער מענטש זיך שאַפט זיין אייגן שפּיל,
וואָס דאָס איז זיין גענום, פון גליק דער שוין;
דאָך איך האב פאַר דעם אַלעס קיין געפּיל,
איך האב בלוין איינס, וואָס אַלצדינגן שליסט שוין איין.

דיין ליבע מער ווי יחוס מיך באַערט,
און מאַכט מיין שטאַלץ, גלייך צו דער שענסטער ציר;
און ס'פרייט מיך מער, ווי פייגל און ווי פערד,
און מער מיט דיר — איך רים זיך און שטאַלציר.

נאַר ווען דיין ליבע נעמסטו פון מיר צו,
דאָן בלייב איך אַרים, עלנט און אָן רו.

* סאַנעט — 91: פֿריינדשאַפֿט פֿאַרזיכערט. דער דיכטער פֿאַרזיכערט
זיין פֿריינד, אַז די ליבע וואָס יענער טראַגט אין האַרץ פֿאַר אים, איז דאָס
טייערסטע פֿון אַלע פֿאַרמעגנס.

טאָו עט *92

דאָך פו דיין ערגסמעס, גנב'ע זיך פון מיר
 צוועק — דו ביזט מיין לעבן לאנג דאָך מיין,
 און ס'גאַנצע לעבן מיינס הענגט אָפּ פון דיר,
 ווייל אין דיין ליבע בינדט זיך אַן מיין זיין.

די גרעסע אונרעכט מיך דאָן ניט באַשווערט,
 אַז מיט דעם קלענסמן ווערט מיין זיין פאַרלענדט;
 אַ בעסער מזל כ'זע איז מיר געהערט,
 ווי דער, וואָס אין דיין ליבע בלויז זיך ווענדט;

עס קוועלט מיך ניט דיין וואַקלענדיקער זין,
 זינט דיין אונטרייקייט מיך מיין לעבן דראָט.
 וואָס פאַר אַ גרויסעם גליק, אַ, איך געפין,
 גליק ווען דו ליבסט מיך, גליק אויך אין מיין טויט!

דאָך וואָס איז אַזוי שיין, וואָס האָט קיין פלעקן? —
 דו מעגסט זיין פאַלש, נאָר כ'וויל עס ניט אַנטדעקן!

* טאַנעטן — 92 און 93: די מורא, אַז דעם פֿריינדשאַפֿט וועט ניט
 דויערן. דעם דיכטערס אַרט שוין ניט וואָס זיין פֿריינד וועט אים ניט
 בלייבן טריי, אַבי ער זאָל כאַטש פֿון דעם ניט וויסן, און ער זאָל עס ניט
 אַנטדעקן . . .

ט א נ ע ט * 93

כ'וועל לעבן, גלויבנדיק אז דו ביזט פריי,
ווי א באטריגטער מאן; און איך וועל פארט
דיין ליבע מערקן, כאטש פארענדערט ניי;
דיין בליק בא מיר, דיין הארץ — אן אנדער ארט.

ווייל ס'קען קיין האס ניט וואוינען אין דיין אויג,
דערפאר זע איך אין דיר קיין ענדערונג ניט.
בא אנדערע מערקט מען פאלשקייט אין א בויג
פון שמערנ'ס מאדנעס קנייטש און אין געמיט.

דאך גאט, באשאפנדיק דיר, האט דאן באפעלט,
אז אין דיין בליק זאל וואוינען ליבע בלויז;
און וואס עם טוט זיך אין דיין הארצנ'ס וועלט
זאל ס'בליק דיינס ווייזן ליבשאפט נאר ארויס.

ווי חוה'ס עפל וואקסט דיין שיינקייט דיר,
ווען אויך דיין טונגט שטימט ניט מיט דיין ציר.

ט אָ נ ע ט * 94

ווער ס'האָט די מאַכט און נוצט דאָך ניט געוואַלט,
ווער ס'האַנדלט ניט ווי ער זעט אויס אַליין,
ווער ס'רעגט אָן אַנדערע און בלייבט דאָך קאַלט
און ניט גערירט נאָר רואיק ווי אַ שמיין.

דער ירש'נמ אויף דער אמת'ן גאַסס גאַב
און שפאַרט די רייכטימער פון דער נאַטור;
איז בעל-הבית פון אַל זיין גומס און האַב,
ווען אַנדערע זענען די פאַרוואַלטער נאָר.

דעם זומער'ס בלום איז זומער'ס זיסער ציר,
ווען אויך זי לעבט פאַר זיך אַליין און שטאַרבט,
דאָך ווען פאַרגיפטונג נענטערט זיך צו איר
דאָן ווערט זי פון געמיינסטן גראַז פאַרדאַרבט.

דורך מאַט פאַרלירט די שענסמע זאָך דעם טעם;
אַ בלום וואָס פוילט איז ערגער נאָך פון סם.

* סאָנעטן — 94 ביו 96: דער וואָרעם אין דער רוי. וואָס שטאַר
קער די רויז שמעקט — אַלץ שנעלער פאַרוועלקט זי. די סאָנעטן 94 ביו
96 באַהאַנדלען חידוד די טעמע, וואו דער דיכטער באַקלאַנגט זיך אויף
אַ נאַרישקייט וואָס זיין פֿריינד איז קעגן אים באַגאַנגען. די סאָנעטן האַבן
אַ שייכות מיט די סאָנעטן 69 און 70.

אין סאָנעט 94 מיינט דער דיכטער אַרויסצוברענגען אַן די, וועלכע
קענען האַלטן זייערע ליידנשאַפטן אין צוים, די וואָס קענען אייגהאַלטן
צאָרן, די וואָס קענען ליבן און דאָך זיך האַלטן קאַלט, די וואָס רופֿן אַרויס
ליידנשאַפט ביי אַנדערע און דאָך בלייבן אַליין ניט גערירט — די ירש'נען
אין דער אמת'ן די מתנות פֿון הימל, ווייל זיי פֿאַרשווענדן גישט זייערע
אינערליכע פֿאַרמעגנס.

ט א נ ע ט * 95

ווי ליב און הנ'עוודיק דיין שאַנד זיך צירט,
וואָס, ווי אַ וואָרם אין אַ רויו פאַרשמעקט,
דיין בליענדיגע יוגנט זי פאַרשמירט!
ווי שיין דו האָסט דיין זינדיגן פאַרדעקט!

די צונג, וואָס טוט פון לעבן דיינס דערציילן,
און וואָרפט אויף דיר אַ שענדליך-טונקלע ליכט,
מוז אין דעם מאַדל-לויב אויך ניט פאַרפעלן;
דיין נאָמען בלויז בענטשט אויך אַ שלעכט באַריכט.

וואָס פאַר אַ שלאָס, האָט זיך די זינד געוועהלט
אַלס וואוינונגס-אַרט צו האָבן דיך אליין,
וואו שיינקייט'ס שלייער יעדן פלעק פאַרשמעלט,
און יעדע זאַך וואָס ס'אויג נאָר זעט ווערט שיין!

נעם, ליבע האַרץ, דיין פאַרצוג גוט אין אַכט:
דעם שאַרפסטן שווערד האָט מיסברויך שטומפ געמאַכט.

* סאַנעט — 95: דער שאַרפסטער שווערד ווערט שטומפ ווען מיט
געברויכט.

ט א ג נ ע ט * 96

מען זאגט דיין שולד ליגט אין דיין חן און בלוט;
 צי אין דיין יוגנט און דיין פיינעם שפיל;
 דיין חן און לייכט-זין פאסט דיר זייער גוט;
 די זינד בא דיר געווינען חנ'ען פיל.

ווי אויף דעם פינגער פון א קעניגין
 ווערט פאלשער שמיין פאר א בריליאנט באטרעכט,
 אזוי ווערט אויסגעטיימט אין ווארסמן זין
 דיין פאלשקייט און ווי טוגנט גאר געצכט.

ווען ווי א לאם דער וואלף וואלט אויסגעקוקט,
 א, וויפיל לעמער וואלט ער דאן פארפירט!
 א, וויפיל הערצער דו וואלסט אויך פארצוקט,
 ווען דו וואלסט זיך מיט גאר דיין רייך באצירט!

גאר ניין; מיין ליבע איז אזוי פיל דיין,
 אז דו ביזט מיין און אויך דיין נאמען מיין.

* סאגעט — 96: וואַרנונג. דער דיכטער וואַרענט זיין פֿריינד סאַנט
 העמפּטדאָן, אַ זיין נאָמען און זיין צוקונפֿט איז אין געפֿאַר, חייל ער
 היט נישט אָפּ זיינע אייגענע גרויסע ווערטן, און ער גיט די געלעגענהייט
 צו בייזע מיילער טרייבן וועגן אים רכילות.

סאַנעט 97 *

גלייך ווי אַ ווינטער איז פאַר מיר געווען
 מיין צייט אַוועק פון דיר, דו פרייד פון יאָר!
 כ'האַב פּראָסט געפילט און גרויע טעג געזען!
 און אומעטום דעצעמבער'ס לערקייט נאָר!

דאָך איז די צייט געווען אַ זומערצייט,
 אַ הערבסט מיט שפע, זאַטקייט און מיט פּראַכט,
 וואָס טראַגט דעם פּרילינג'ס לאַסט פון לוסטיקייט,
 ווי נאָכ'ן טויט פון מאַן — אלמנה'ס טראַכט.

דאָך איז דער איבערפלוס געווען פאַר מיר
 גאָר האַפנונגסלאָז, פאַר'יתום'ט, פול מיט באַנג;
 ווייל פרייד און זומער זיינען נאָר ביי דיר,
 אַן דיר שמומט אויך דעם פּויגל'ס זיס געזאַנג;

און זינגט ער יאָ — איז טרויעריק באַטאַנט,
 אַז ס'בלייכט דאָס בלאַט אין שרעק: ס'איז ווינטער נאַנט.

* סאַנעטן — 97 ביו 99: פּאַנאַנדערגעשיידטע פּריינד.
 די סאַנעטן 97, 98 און 99 זיינען געבויט אויף דער טעמע פֿון אַפֿ-
 וועזנהייט פֿון זיין פּריינד דורך די פּאַרשיידענע סעזאָנען פֿון יאָר.

ס אַ נ ע ט * 98

איך בין אין פּרילינג-צייט געוועזן ווייט,
ווען פאַרביקער אַפּריל, אין פּולער פּראַכט,
האַט אויף אַלצדינג אַ יונגט-גייסט פאַרשפּרייט
אַז סאַטורן* איז געשפּרונגען און געלאַכט.

דאָך האַט מיך ניט געלאַקט דעם פּויגלס קלאַנג,
און אויך דער דופּט, דער זיסער, פּון דער רויו
האַט ניט גערייצט צום זומערדיק געזאַנג,
און ניט צו פּליקן זי פּון גאַרטנס שוים.

כ'האַב ניט געשעצט די ליליע, זילבער-ריין;
די רוימע רויו, זי האַט געלאַזט מיך קאַלט;
זיי זיינען בילדער רייצנדע און שיין
געפּאַרעמט גראַד נאָך דיר, לויט דיין געשטאַלט.

איך האַב אַן דיר זיך ווינטערדיק געפּילט,
ווי מיט דיין שאַטן זיך מיט זיי געשפּילט.

* סאַטורן — דער גאַט סאַטורן (אָדער דער שטערן סאַטורן) איז דער
סימבאָל פֿון שטרענגקייט, שווערקייט און מוטיקייט.

ט א ו נ ט * 99

כ'האב פארוואורפן דער וויאלעט געמאכט :
 „וואו האסטו, גנב'טע, דיין דופט גענומען,
 ווען ניט פון מיין געליבטערס הויך? דיין פראכט,
 די פורפורנע, צי האסטו ניט באקומען
 פון מיין געליבטער'ס בלוט, גאר אונבעדאכט?“

דער ליליע — פארדאמט צוליב דיין האנט * ;
 די מאזשארען ** האט נאכגעפארבט דיין האר;
 די רויז — אין צימער שטייט ביים דארן-שמאנד,
 די — רויט פון שאנד, און די — פארצווייפלט גאר ;

אן אנדער בלום, ניט רויט, ניט ווייס, געוואלט
 האט רויבן ביידן און דיין הויך באגערט ;
 פאר דעם האט זי שוין אבער שווער באצאלט :
 א ווארעם האט איר, יונג און פריש, פארצערט.

איך האב געטראפן בלומען אן א שיר,
 וואס האבן דופט און פארב גערויבט ביי דיר.

באמערקונג : דער סאגעט איז דער איינציגער וואס טארמאגט 15 שורות
 אנטשטאט 14.
 * הייל די ליליע האט גע'גנבעט די הייסקייט פון זיין געליבטער'ס
 האנט.
 ** די קעפלעך פון דער בלום מאזשארען טארמאגן דעם גלאנץ הי
 פון האר.

ט א נ ע ט * 100

וואו ביסמו, מוזע, אז אזוי שוין לאנג
 דו שווייגסט פון דעם, וואָס גיט דיר גאָר דיין מאַכט?
 פאַרצערסט דיין פייער אויף אַ פּוסט געזאַנג?
 לייסט ליכט צו פּראָסטע, מינערנדיק דיין פּראַכט?

קום, קום, פאַרגעסענע, באַפּריי גלייך יעצט
 אין שוין געזאַנג די צייט, דו האָסט פאַרצערט;
 און זינג צו אים, וואָס דייןע לידער שעצט
 און מיט גרויס קראַפט און קונסט דיין פען באַערט.

דערוואַך! קוק אָן מיין פּריינד'ס געליכט געזיכט,
 צי ס'האַט די צייט אים קנייטשן איינגעקאַרבט;
 אויב יא, דאַן זינג מיט האַס אַ שפּאַט-געדיכט
 דער צייט פאַר אַליץ, וואָס זי צערויבט, פאַרדאַרבט.

שענק רום אים שנעלער ווי די צייט צעשמערט;
 און נעם דערמיט אַוועק איר קרומען שווערד.

* סאַגעטן — 100 ביז 106 : אַן אַפּלאַגיע פֿון דעם דיכטער פֿאַר
 זיין מוזעס שווייגן פֿאַר אַ געוויסע צייט.
 די סאַגעטן 100 ביז 103 גייען צוזאַמען. זיי שטעלן פֿאַר אַ מין בריוו,
 וואָס דריקט אויס ענטשולדיגונג פֿאַרוואָס דער דיכטער האָט אויף אַ שטיקל
 צייט אויפֿגעהערט שאַפֿן זיינע סאַגעטן צו זיין פֿריינד, ווייל ער איז גע-
 ווען פֿאַרגומען מיט שרייבן פּיעסן פֿאַרן טעאַטער. מען דענקט, אַז דער
 איבעררייס פֿון צייט האָט געדויערט אַרום דריי יאָר.

סאַנעט * 101

א, וואָס וועט, מוזע, דיין פאַרגימיגונג זיין,
ווען וואַרהייט האָסט פון שיינקייט אָפּגעקערט?
די ביידע דינען דעם געליבטן מיין;
אויך דו דינסט אים, און ווערסט דורך דעם געערט.

גיב ענטפער, מוזע! ווילסטו מיר דערקלערן,
„אַז וואַרהייט דאַרף ניט זיין מיט פאַרב געמישט,
אַז שיינקייט דאַרף איר אמת ניט באַלערן;
נאָר ס'בעסטע בלייבט דאָס בעסטע, אונפאַרמישט?"

דו שווייגסט, ווייל ער דאַרף ניט קיין לויב-געזאַנג?
פאַרענטפער ניט אזוי; אַן דיר זיך ווענדט
ער זאָל אַ דענקמאַל איבערלעבן לאַנג,
און זיין גערימט פון דורות אַן אַן ענד.

נו' נעם זיך, מוזע, כ'לערן דיך אים מאַלן:
ער זאָל, ווי איצט, אין ווייטער צוקונפט שמראַלן.

* סאַנעט — 101: אין דעם סאַנעט באַצייכנט שעקספיר די חיב-
טיקייט און די מאַראַלישע טוגענד פֿון זיין פֿריינד.

ט א נ ע ט * 102

שמאָרק איז מיין ליבע, זי ניט שוואַכער ווערט,
 כאַמש אין מיין וואָרט זי שוואַכער זיך באַווייזט;
 אַלס סחורה ווערט די ליבע, וואָס איר ווערטה
 אויף מאַרק און גאָס איר אייגנטימער פרייזט.

אין פּרילינג-צייט, ווען אונזער ליבע ניין,
 האָב איך באַגריסמט דיך טעגליך מיט מיין ליד,
 ווי ס'זינגט דער פּויגל אָנהויב זומער, פריי,
 דאָן שווייגט ער ביז דער זומער זיך צעבליט.

ניט ווייל ס'איז זומער-צייט פון ליבשאַפט לער,
 אַלס ווען זיין טריב געזאָנג שטילט-אין די נאַכט,
 נאָר ווייל דאָס ווילד געזאָנג פאַלט אָפּט צו-שווער,
 און ס'שענמטע, ווען אַל-מעגליך, ווערט-אָן פּראַכט.

דעריבער שווייג איך אויך, ווי ער, גאַנץ לאַנג,
 אום זאַלסט ניט ווערן מיד פון מיין געזאָנג.

ט א נ ע ט * 103

ווי אַרימלעך מיין מוזע, אַך געבערמ,
אז, טראַץ איר גרויס פאַרנעם און שיינעם גלאַנץ,
פאַרמאַגט דער געגנשטאַנד אַליין מער ווערמ,
ווי ס'קען מיין לויב אים מאַכן פאַלקאָם גאַנץ.

פאַרגיב מיר, ווען מיין מוזע פון דיר שווייגט;
צום שפיגל גיי, און זע דיין פנימ'ס פראַכט,
וואָס גאָר מיין שטומפּיג שאַפן איבערשטייגט,
און ווי צום שפאַט דאָס דיכטן מיינעם מאַכט.

און וואָלט עס ניט געווען אַ גרויסע זינד
פאַרדאַרבן דאָס וואָס איז געוועזען שייין?
ווייל ס'זייגט מיין פערז פון קיין שום זאך אַצינד
הויץ פון דיין שיינעם ווערמ און פון דיין חן.

און מער, אַ סך מער, ווי מיין פערז אַנטהאַלט,
ווייזט דיר דיין שפיגל, וואָס שפיגלט דיין געשטאַלט.

טאָנעט * 104

ביזט, שיינער פריינד, פאר מיר ניט קיינמאל אלט,
ווייל זינט כ'האב דיך צום ערשטן מאל געזען,
ביזטו נאך אזוי שיין. דריי ווינטערס קאלט,
זיי האבן זומערס דריי געלאזט פארגיין;

דריי מאל האט יונגער פריילינג זיך געווענדט
צום רייפען הערבסט אין יאר'ס מעזאנען-שוואונג;
דריי מאל האט יוני-גלום אפריל פארברענט,
זינט כ'האב דיך יונג געזען, און ביזט אלץ יונג.

דאך שיינקייט מוז, ווי זייגער'ס ווייזער-האנד
אויף ציפער-בלאט זיך שלייכן אומבארירט;
אזוי אויך דו, כאטש, האלטסט דיין אייגן שמאנד,
פארבליסט, ווען אויך מיין בליק מעג זיין פאראירט.

דערפאר, הער-צו, דו דור, נאך ניט געבארן:
ס'איז פאר דיין קומען — שיינקייט שוין פארלארן.

* סאָנעט — 104 : דריי יאָר זיינען אַזעק פֿון דער ערשטער באַקאַנט־
שאַפֿט, און פֿון דער צייט, וואָס דער דיכטער האָט צוערשט באַוואַנדערט
די שטאַרקע שיינקייט פֿון זיין פֿריינד.
די סאָנעטן 104 — 108 צייכענען זיך באַזונדער אויס. דריי אַדער
פֿיר פֿון זיי זענען אויס צו זיין אַדדעסירט צו דעם שיינעם יונגענמאַן,
וועלכער זעט זיך שטאַרק אָן אין די ערשטע סאָנעטן.

סאָנעט * 105

ניט גלייך צו געצנדינסט די ליבע מיין,
און רוף ניט „אַפּנאַט“ מיין געליבטן אָן,
ווייל ס'טוט צו איינעם בלויז געריכטעט זיין,
מיין לויב-געזאַנג מיין ליד און יעדער טאָן.

גוט איז מיין ליבע היינט, און מאַרגן — גוט,
באַשמענדיק אין איר עכטקייט און איר פרייד
דערפאַר מיין פּערז, מיט שמענדיקייט באַרום,
זינגט איינס, און לאַזט-אויס גאַר דעם אונטערשייד,

„שיין, גוט און טריי“, דאָס איז מיין איינציג דיכטן,
„שיין, גוט און טריי“, אויך אין אַ נייעם וואָרט;
און לויט נאָך דעם טו איך, מיין טעמע ריכטן,
די דריי אין איינס — אַ זעלטענער אַקאָרד.

די דריי, זיי האַבן איינזאַם, אַפּט, ביז היינט
געלעבט, דאָך ניט אין איינעם זיך באַפריינדט.

* סאָנעט — 105 : „שיין, גוט און טריי“. דער זעלטענער אַקאָרד אין
דיכטערס שאַפֿן וועגן זיין אַריינד.

ט אַ נ ע ט * 106

ווען כ'זע אין פנקס פון פארגאנגענהייט
 באשריבן שיינע וועזנס אן א צאל,
 און צו דעם ליד די שיינקייט גלאַנץ אַנטלייט
 צו לויבן דאַמען, ריטער פון אַמאַל.

דאַ, אין די ליבליכסטע באשרייבונגען
 פון אויגן, ברעמען, ליפן, הענט און פיס,
 זע איך, ווי ס'וואַלט אַט יענע אַלמע פען
 געשילדערט שיינקייט אויך ווי דינע איז.

ס'איז זייער לויב נביאות גאַר געווען
 פון אונזער צייט, און פון דיין וואונדער-בילד;
 און ווייל זיי האָבן בלויז פאַראויס געזען,
 האָט זייער ליד דיין ווערט ניט פול אַנטהילט.

מיר, היינט, פאַרגעמערן מיט אויגן בלויז,
 דאַך איינעם לויבן, פעלט אונז לשון אויס.

* סאַנעט — 106 : שילדערט דעם דיכטערס איינבילדונג, אַ זיין
 פריינדס שיינקייט איז אַ ירושה פֿון פֿאַרגאַנגענע און בעסערע טעג.

סאָנעט * 107

ניט אייגענער שרעק און ניט פראַפעטן-בליק,
וואָס קוקט פאַרטרוימט אין צוקונפט ווייט אַרײַן,
קען קאַנטראַלירן מיר מיין ליבעס-גליק,
וואָס, ווי מען דענקט, פאַרמשפּט מוז עס זײַן.

נאָך פינצטערניש, לבנה לייכט אויפּסניי,
דער וואַרזאַגער זײַן אייגן וואַרט פאַרשפּאַט;
אונזיכערעם איז איצטער פעסט און טריי,
און פּרײַדן ווערט אַן אייביקער געבאַט.

איצט, מיט די טראַפּנס פּון דער באַלזאַם-צײַט
מיין ליבע פּילט זיך פּריש, און טױט * פאַרשפּרעכט;
דאַס אַרים ליד שענקט מיר אומשמערבליכקײַט,
און נאָר די שטומע, טעמפע, ער צעברעכט.

און אין מיין ליד באַשטייט דיין מאַנומענט,
ווען קעניג-קרוינען, קברים, צײַט פאַרלענדט.

* סאָנעט — 107: דער טױט פֿון קעניגין עליזאַבעט. סאָנעט 107
זעט טיילווייז אויס צו זײַן אַ קאַנווענצאַנעלער סאָנעט פֿון „פֿאַראַייביקן“
און טיילווייז דײַטעט ער אַן אַ צײַט, ווען אויסערלעכע היסטאָרישע (לאַנג-
פֿאַסירונגען און פֿאַליטישע איבערקערענישן) פֿאַסירונגען, דער טױט פֿון
קעניגין עליזאַבעט, האָבן געדראַט דעם דיכטער צו פֿאַרלירן זײַן פֿריינד
אַדער פֿריינדשאַפֿט.

ט א נ ע ט * 108

וואס לעבט אין מארך, וואס פעדער האט באשריבן,
און ס'האט מיין גייסט עם דיר נאך ניט דערקלערט?
איז עטוואס ניי צו זאגן נאך פארבליבן,
צו שילדערן מיין ליבע צי דיין ווערט?

קיין זאך, מיין ליבסטער; דאך, ווי א געבעט
איך רוף טאג-איין טאג-אויס דעם נאמען דיין,
ווי כ'האב אים דאן צוערשט ארויסגערעדט,
וואס אלט איז מיר ניט אלט, איך דיין, דו מיין.

אזוי די ליבע, וועלכע פריש זיך האלט,
וועגט ניט דעם שמויב און אלטקייט וואס צעברעכט,
זי לאזט ניט צו קיין קנייטשן מאכן אלט,
נאר מאכט פאר זיך די אלטקייט פאר א קנעכט.

און גלויבט, אז ליבע שענער, שמארקער שטייגט,
וואו צייט און פארם איר צו שטארבן צייגט.

* סאנעט — 108: ליבע איז שטארקער ווי די אלטקייט האט צו
ברעכט איר.

סאַנעט 109 *

א, זאג ניט, אז איך בין אומטריי געווען,
 אז ס'האט אפּוועזנהייט געקילט מיין גלום;
 כ'וואַלט גרינגער זיך געשיידט פון זיך אליין,
 ווי פון מיין זעל, וואָס אין דיין האַרצן רומ.

דאָרט איז מיין היים: און ווי דער וואַנדערער
 קער איך זיך אום אַהיים מיט שנעלע שריט,
 אין צייט, און דורך דער צייט קיין אַנדערער,
 און פאַר מיין פּלעק ברענג וואַסער מיט זיך מיט.

ניט גלויב, ווען אויך עס הערשט אין מיין נאַטור
 די שוואַכקייט וואָס באַזיגט אַ יעדנס בלום,
 אז זי זאָל אַזא אומזין אַפּטאָן גאָר
 פאַר „נישט“ אוועקצולאָן אַל דיין גוט.

ווייל כ'רוף אַן „נישט“ די גאַנצע וועלט אַרום,
 חוץ דיר, — ביזט אַליץ פאַר מיר מיין ליבע בלום.

* סאַנעט — 109: ליבע ליידיט ניט פֿון צייטווייליקער אַפּוועזנהייט.
 די סאַנעטן 109 — 112 און 117 — 120 באַהאַנדלען ווידער די טעמע פֿון
 אַפּוועזנהייט און דער דיכטער פֿאַרזיכערט, אַז זיין ליבע צום פֿריינד האַט
 דאָך דורך דעם ניט געליטן, און זי איז ניט צעשטערבאַר.

ס א נ ע ט * 110

ס'איז וואָר, כ'בין אויסגעזין וואו אָן אַרמ, און זיך באַוויון אין אַ קלאַן-קלייד, מיין רייך געפיל מיט ביליגסטן געפאַרמ, געמאַכט פון נייע ליבעס אַלמע לייד;

ס'איז אמת אויך, איך האָב געקוקט אויף טונגט מיט מאַדנעם בליק; דאָך האָט, טראַץ דעם, מיין זינד געגעבן מיר מיין האַרץ אַ נייע יוגנט, און כ'ווייס, דו ביזט מיין אייגענסמע אַצינד.

נעם איצט, נאָך אַלין, וואָס ס'האַט אָן אייביק ווערט: מיין לוסט וועט מער ניט גאַרן נאָך דאָס ני, ווייל כ'ליב אָן אַלטן פריינד, וואָס מיר באַשערט, צוגלייך מיט גאַט, און דין אים איינציק טריי.

נו, נעם מיך, אַ, מיין וועלט-דערפרייטע לוסט, צו גאַר דיין ריינער ליבנדיגער ברוסט.

* סאַנעט — 110: דער דיכטער אַנאַליזירט זיך אַליין. מען דענקט, אַז אין די ערשטע פיר שורות פֿון סאַנעט 110 דריקט דער דיכטער אויס זיין היידערווילן צו זיין פראַפעסיע אַלס אַקטיאָר, ווען ער האָט באַדאַרפֿט אַנטפלעקן צופֿיל פֿון זיין אייגענעם לעבן, פֿון זיינע אייגענע געפֿילן און פֿון אייגענעם איד. שעקספירס קאַמענטאַטאָר פֿאַן מונץ גלויבט, אַז דער סאַנעט און אויך דער פֿאַריגער סאַנעט האָבן צו טאָן מיט דער צוריקקער פֿון דעם דיכטער צו זיין ווייב און פֿאַמיליע.

סאָנעט 111 *

פון מיינעטוועגן, א, מײן מזל שעלם,
 דער שולדיגער אין מײן יעדן שלעכטן טאָט,
 וואָס האָט קײן בעסערעס פאַר מיר באַשמעלם
 ווי זײן מיט די פון נידעריגסטן גראַד.

דערפאַר בין איך געוואָרן איצט געבראַנדט,
 כמעט באַפלעקט איז מײן נאַטור דערפאַר,
 ווי פון זײן אַרבעט איז דעם פאַרבער'ס האַנט,
 ס'קען כלוין די מיטלייד לויטערן מײן צער.

און ווי אַ חולה בין איך טרינקען גרייט
 דאָס שאַרפסטע פאַר מײן שמאַרקער קרענק אַצינד;
 כ'וועל טרינקען אויך דאָס ביטערסטע מיט פרייד,
 פיל תשובה טאָן צו רייניקן מײן זינד.

שענק מיטלייד, פריינד, און איך פאַרויכער דיך:
 אַז ס'ברענגט דיין מיטלייד מיר אַ היילונג גיך.

* סאָנעט — 111 : די רפואה פֿון מיטלייד. פֿון דעם סאָנעט זעט אויס,
 ווי דער דיכטער וואַלט זיך באַקלאַגט אויף זײן מזל וואָס ער איז פֿאַר
 בונדן מי טדער בינע אין אַלגעמײן און דאַרף שטענדיק זײן אין די אויגן
 פֿון פֿאַלק, און ניט קענען לעבן אַ לעבן פֿאַר זיך אַליין.

טאָנעט *112

דיין ליבע און דיין מיטלייד וואָשן דיין
וואָס בייזע מיילער האָבן מיך באַפּלעקט;
וואָס אַרמ מיך צי מען רופט מיך גוט, צי ניין,
אַז דו מיך לויבסט, און האַסט מיין שלעכטס פאַרדעקט?

ביזט אַלץ מיר אויף דער וועלט, און איך מוז שמרעבן,
מיין לויב און טאַדל הערן כלויז פון דיר;
איך בין מיט קיינעם ניט פאַרקניפט אין לעבן,
און קיינעם מיינונג ווירקט ניט גאַר אויף מיר.

איך וואָרף צום אַפּגרונד יעדן אַנדערנ'ס אַכט,
אַזוי, אַז כ'האַב די גיפטיקע הוישים מיין
פאַר שמייכלער און פאַר טאַדלער שטומפּ געמאַכט.
זע, ווי מיט גרינג געמיט איך טייל עם איין:

דו ביזט מיט מיר אַזוי פאַראיינט, פאַרוועבט,
אַז קיין שום אַנדער זאָך פאַר מיר ניט לעבט.

ט א נ ע ט * 113

מיין אויג וואוינט אין מיין גייסט, זינט כ'בין פון דיר
 אַוועק; און וואָס מיך פירט פון אַרט צו אַרט
 דינט האַלב מיר בלוז; און האַלב בלייבט בלינד פאַר מיר:
 עס שיינט צו זען — דאָך איז ניט ווירקליך דאָרט,

ווייל צו מיין האַרץ דאָס אויג קיין פאַרם ניט גיט
 פון פויגל, בלום און פון קיין שום געשמאַלט;
 עס האָט מיין גייסט אין זיי קיין חלק ניט,
 און וואָס ער זעט, ער אינערליך גיט האַלט;

ווייל ס'גראַבסטע, צי דאָס איידלסטע געזיכט,
 דאָס שענסטע וועזן, צי דאָס מיאוסטע גאָר,
 דעם באַרג, צי ים, די נאַכט, צי זונענליכט,
 די קראַץ, צי טויב, מיט דיר פאַרגלייכט ער נאָר.

פאַרפּרעמדט פון אַלץ, בלוז אָנגעפילט מיט דיר,
 מיין גייסט מאַכט ס'אויג מיינס טרײַלאַז אַלץ פאַר מיר.

טאָנעטן — 113—114: זיינען אַ פאַר. מען דאַרף זיי לייענען אין דער
 אָרדנונג ווי זיי גייען, און אין זעלבן צוזאַמענהאַנג. דער דיכטער זינגט
 אַון זיין אָפּוועזנהייט.

ט א נ ע ט * 114

צי אפשר טרינקט מיין גייסט, געקרוינט מיט דיר,
 דעם הערשערס גייסט * אט די שמייכלעריי?
 צי אפשר, ווייזט מיין אויג דעם אמת מיר,
 און ס'לערנט אים זיין ליבע צויבעריי?

פון אלע מיאומע, פון אלץ וואס האט קיין האפט
 ער, לויט דיין ליב געשמאלט, מלאכים מאכט,
 און פון אלצדינג, וואס שלעכט, ער גוטס באשאפט,
 ווי שנעל ס'ווערט צו זיין שטראליק-ליכט געבראכט?

א, ס'איז דאס ערשטע: שמייכלעריי אין אויג,
 און ווי א קעניג טרינקט מיין גייסט עם אויס;
 מיין אויג ווייסט גוט, וואס פאר א טרונק אים טויג,
 און נאך זיין גומען גרייט ער צו דעם פוס:

איז ער מיט גיפט, איז גאר קיין גרויסע זינד
 וואס ס'טרינקט מיין אויג מיט ליבע ערשט אצינד.

* שעקספיר מיינט דא: דער אמאליקער הערשער, דער קעניג וואס
 טרינקט מיט דרייסט זיין פוס, ווען אפילו ער ווייסט, אז דער געטראנק איז
 געמישט מיט גיפט. אדער אין פשוטן זיגען: שמייכלעריי ווערט אנגערופן
 דעם הערשערס גיפט. דער סאגעט באציט זיך אויך, דענקט מען, צו דעם
 היסטארישן פאקט, ווען דושיימס 1 איז געווארן קעניג.

סאָנעט * 115

ס'איז ליגן, וואָס איך האָב אַמאָל געשריבן:
 „איך וועל דיך קיינמאָל הייסער ליבן קענען“;
 עס איז מיר דאָן קיין אורזאָך ניט פאַרבליבן,
 אז ס'זאל מיין פולער פלאַם נאָך קלאַרער ברענען.

דאָך צייט, די ריכטערין, מיליאָנענפאַך,
 קרייצט נדרס דורך, דערנידערט און הויכט-אויף,
 מאַכט שיינקייט מיאום, פעסטן ווילן — שוואַך,
 פאַרקרומט דעם שטאַרקסטן אין דעם ענדערונגס-לויף.

פאַרוואָס האָב איך, אויס מורא פאַר דער צייט,
 דיר ניט געזאָגט: „צום בעסטן ליב איך יעצט“,
 און ניט, ווייל זיכער מיט אומזיכערקייט,
 געקרוינט דעם היינט, און צווייפל — גאָר צולעצט?

די ליבע ווי אַ קינד; אין וואַקסן האַלט,
 מען קען ניט זאָגן: ס'האַט אַ רייף געשטאַלט.

* סאָנעט 115: ליבע וואַקסט גלייך ווי אַ קינד. ליבע איז באַגאַבט מיט אַלע מעגליכקייטן פֿון וואַקסן, וואָס צייט גיט איר, און שפּעטער-צו צעשטערט זי, ווי אַלע זאַכן אין דער נאַטור. דער סאָנעט איז געחידמעט דעם דיכטער'ס ליבע וואָס שטייגט אַלץ שענער און שטאַרקער.

ס א נ ע ט * 116

ניט זאג, אז ליבע וואס זיך טריי פארבינדט,
פון שטערונג ווייסט! זי איז קיין ליבע ניט,
ווען זי, דורך ענדערונג ענדערונג געפינט,
זי נאך א יעדן נייעם טריב זיך ציט.

א, ניין, זי איז א טורעם פעסט און טיף,
וואס שטייט אנטקעגן יעדן שמורעם דרייסט;
דער שטערן פאר דער בלאנדזשנדיקער שיף,
וואס פון דער ווייטער הויך זיין ווערט ער ווייזט.

די ליבע איז אויך ניט דער נאר פון צייט
וואס קען צעשטערן שיינקייט מיט איין שלאג;
פאר ליבע האט די צייט ניט קיין באדייט,
נאר דויערט אייביק ביז צום לעצטן טאג.

און וועט ווער ווייזן, אז ס'איז ליגן בלויז —
האט קיינער ניט געליבט, און מעקט מיך אויס.

* סאנעט 116 : ליבעס לויכטענדיגער שטערן. דער סאנעט איז נאכאמאל
געוויידמעט דעם זיג וואס ליבע האט איבער טויט.

ס א נ ע ט * 117

באשולדיק מיך : אז איך האב אלץ געשפארט,
אום אפצוצאלן וואס דו האסט פארדינט,
פארגעסן קומען צו דיין ליבעס-ארט,
אזווא דיין ליבע טעגליך מיך געווינט ;

אז כ'בין מיט די אומוירדיקע אנוועק,
און האב פארשווענדט דיין טייער רעכט און גליק ;
געלאזט זיך נאך א יעדן ווינט אין וועג,
געטריבן ווייט און ווייטער פון דיין בליק.

פארשרייב די עוולות מיינע, שווער און גרויס,
און אויב ביזט גערעכט, פארגרעסער דיין פארדאכט ;
ווייז דאן דיין ברוגז'דיק געזיכט ארום —
דאך טויט מיך ניט, ווען כ'ווער פון דיר פארדאכט.

ווי לאנג איך מיט מיין בעטן אויך באווייזן גיב
אז כ'בין דיר טריי און האב דיך אייביק ליב.

* סאגעט — 117 : די באשטענדיקייט פון ליבע. דער דאזיגער סאגעט
איז א דעקלאראציע פון אומפארענדערליכקייט און שטענדיגקייט אין ליבע.
דער שרייבער פארענטפערט זיך פאר געוויסע אנקלאגן און פארווארפן,
וואס דיין אן פארנאכלעסיגקייט און פריינדשאפט פון זיין צד.

ס א נ ע ט * 118

גראד ווי אזוי דעם אפעטיט פארמערן,
מיר רייצן אונזער צונג מיט שארפע זאכן,
און גראד ווי אזוי א קראנקהייט אפצוקערן,
מיר נעמען גיפט, דעם גוף געזונטער מאכן, —

אזוי אויך, מיט דיין זיסקייט קיינמאל זאם,
נעם איך אין שפייז אויך ביטערניש אריין,
און, דורך צופיל געניסן, קראנק און מאם,
פארזוך איך גיפט, פדי ניט קראנק צו זיין.

אזוי אין ליבע אויך, אויב קלוג באהאנדעלט,
ווערט שפעט'רע לייד אין זיכערן וויי באקערט,
און דאס געזונט צו אזא שמאנד פארוואנדעלט,
וואס קראנק פון גוטס, ווערט דורך דאס שלעכטס גענערט.

דאך מ'ברענגט די לערע נייעם אמת מיר,
דאס מעדיצין סס'ט אים, ווען קראנק פון דיר.

סאָנעט — 118 : ביטערע פילען. דער דיכטער וויל דאָ אַרויסברענגען,
אַ געוויסע אומאַנגענעמע אַרײַנד אין פּאַליטישן און היסטאָרישן לעבן,
אַדער אין לעבן מיט געוויסע אַרױען, זײַנען אים געווען ווי ביטערע מע-
דיצין צום גומען. דאָך האָט די דאָזיגע מעדיצין געוויקט ווי אַ קעגן-
גײַסט פּדי צוריקצוברענגען דאָס געזונד און די קראַפֿט פֿון דער אַלטער
און אמת'ער ליבע.

סאַנעט * 119

סירענען-טרערן * געווען איז מיין געמראַנק,
 אין גהינום-פלים דיסטילירט געוואָרן,
 כ'האַב האַפּענונג געמישט מיט שרעק און באַנג,
 און איז געווינען — שטענדיק דאָך פאַרלאָרן!

וואָס פאַר אַ זינד עס האָט מיין זעל פאַרפירט,
 ווען כ'האַב געמיינט: כ'בין גליקלעך שטאַרק געווען!
 ווי האָבן מיינע אויגן דאָן געאירט,
 אין ניט געשטילטן און דעם ווילדן ברען!

דאָך לייד ברענגט גליק! איך זע עס קלאַר און טריי,
 דאָס גוטע קומט פון שלעכטס אַרויס נאָך בעסער;
 צעשמערטע ליבע ווען געבויט אויפסניי,
 ווערט שענער, און פיל שטאַרקער נאָך און גרעסער.

נו, קום איך אַ באַשמראַפּטער פּריש צוריק,
 דורך לייד געוויין איך דרייפּאָך ליבעס-גליק.

* סאַנעט — 119: ליבע געלייטערט דורך ליידן. די סאַנעטן 119 און
 120 זעען אויס צו גיין צוזאַמען.

** סירענע — ים-געטין, פאַרפירערש אין נאַטור.

ט אַ נ ע ט * 120

איך האָב דיך ליב, כאָמטש דו האָסט מיך געהאַסט,
 און פאַר די לייד וואָס איך האָב דורכגעמאַכט
 בויג איך זיך אונטער מיין פאַרברעכניס לאָסט,
 איך בין דאָך ניט פון האַרמין שמאַל געמאַכט.

ווייל וואָלט איך דיר אַמאָל פאַרשאַפט די פיין,
 ווי דו האָסט מיר — וואָלסט גהינום-לייד געליטן;
 דאָך איך, מיראַן, עס פאַלט מיר גאַרניט איין
 מיין לייד פון דיר — צו מעסטן זיי און היטן.

אַ, וואָלט געדענקט נאָר אונזער ליידנס-נאַכט
 מיין טיף געפיהל, ווי וויי דאָס ליידען טוט,
 און וואָלט עס דיר, ווי דו צו מיר, געבראַכט
 דעם באַלזאַם, וואָס צום האַרצן פאַסט זיך גוט!

עס מוז אָן אויסלייזונג דאָך זיין אַצינד;
 איך לייד אויס דיין און דו ליידט אויס מיין זינד.

סאָנעט 121 *

ס'איז בעסער זיין שלעכט, ווי דערשיינען שלעכט,
ווען מ'איז עם ניט, דאך פארווארף ווערט געמאכט,
און אונזער גליק פארלירט מען, אומגערעכט,
בלויז ווייל די וועלט עם פאר א זינד באטראכט.

פארוואס גאר זאלן פאלשע אויגן קאנען
אריינקוקן אין מיין צערייצמן בלומ?
צי אין מיין שוואכקייט — שוואכערע שפיאנען,
דארט זוכן שלעכטס, וואס מיין הארץ רופט אן גומ?

ניין, — איך בין וואס איך בין, און די וואס ווילן
מיר שאדן אנטון, שעדיקן זיך אליין;
איך גיי מיר גלייך, און זיי — צו קרומקייט צילן;
זיי טראכטן מיאוס, און איך — טו זאכן שיין;

ס'יי ווען זיי ווערן פון געדאנק געפירט:
שלעכט איז דער מענטש און דורך זיין שלעכטס רעגירט.

* סאָנעט — 121 : פאָרלוימדונג, באַריידונג. די סאָנעטן 121 און 122
גייען נאָך דער פֿריערדיקער גרופע, וואָס גיט אויסדרוק צום דיכטער'ס
חרטה און איבערגעבנקייט. 121 זעט אויס אַנצווייטן ווי דער דיכטער
אינגאָרירט די טאָלער און וועלכע ער האָט געליטן.

ס א נ ע ט * 122

דיין שרייב-בוך, דיין געשאנק, לעבט מיף אין מיר,
פארצייכנט מיט די אייביקע אַנדענקס-ציילן,
ס'וועט איבערלעבן ליידיקן פאפיר,
און ביז דער ווייטער אייביקייט פארוויילן, —

צום ווייניקסטנס, ביז ס'וועט מיין הארץ און גייסט
זיין שטארק עם אויפצוהאלטן פון נאטור;
און ביז דער טויט זיי ניט פאַנאַנדעררייסט,
וועל איך פון דיר געדענקען יעדן שפור.

דיין שרייב-בוך האט ניט פלאץ פאר אזא לעבן,
אויך דארף איך ניט דיין ליבע דארט נאטירן;
דערפאר האב איך עם בראוו אוועקגעגעבן,
אז איך זאל אין מיין זעל דך טיפער שפירן.

צו האלטן הילף, אום צו געדענקען דך,
מיינט: דאס פארגעסן איינלאדן צו זיך.

* סאָנעט — 122 : אַ סאָנעט, אַן אַנדענק-געשאַנק, דער דאָזיגער
סאָנעט באַצײט זיך צו אַ געשאַנק, אַ נאַטי־ביכל, וואָס דער דיכטער האָט
באַקומען פֿון זײַן פֿרײַנד און עס אַוועקגעגעבן צו אַן אַנדערן.

סאָנעט 123*

ניט רים זיך, צייט, אז איך פארענדער זיך:
 די פירצמידן דיינע, אויפגעבויט
 מיט נייער מאכט, ניט איבעררעשן מיך —
 ס'איז אלטע פארמע אין א נייער קלייד.

דאס זיין איז קורץ, דערפאר באוואונדערן מיר
 דאס אלטע, וואס דו צווינגסט אונז צו דערזען;
 און נעמען עס ווי ניי געשאנק פון דיר,
 אנשטאט צו דענקען אז ס'איז שוין געווען.

איך רוף דיין בוך און דיך אין קאמף ארויס,
 דעם נעכטן און דעם היינט איך ניט פארער;
 דיין פנקס און דאס אויג — זיי נארן בלויז,
 ס'גייט אליץ אין אייל, צי ווייניק אדער מער.

איך שווער דערפאר, און דאס וועט אייביק זיין:
 איך בלייב זיך טריי, טראץ דיר און קאסע דיין.

* סאָנעט — 123 : פֿאַראַכטן צייט. דער דיכטער פֿאַראַכט צייט, וואָס
 איז שטענדיק אין אייל און צעשטערט אַלץ. ער פֿילט, אַז זיין טרייע
 ליבע וועט איבערלעבן צייט. די סאָנעטן 123—125 גייען צוזאַמען.

ס א נ ע ט * 124

ווען ס'וואלט מיין ליבע זיין א קינד פון גאס,
 א ממזר פון דאס גליק און פאטערלאז,
 א שפיל פון צייט'ס פארליבטקייט אדער האס,
 א בלום אין בלומען צי אין ווילדן גראז;

נאך, ניין, זי איז געווען פון צופאל ווייט;
 זי ליידט ניט פון דער שמייכלענדיקער פראכט;
 און פון פארשקלאפטער אומצופרידנהייט
 פון נייער מאדע, ווערט זי ניט פארשוואכט;

זי שרעקט זיך ניט פאר פאלשער פאליטיק,
 וואס ווירקט און דויערט נאך פאר איין מינוט,
 זי האט אליין דעם עכטן שמאטסמאנ'ס בליק,
 ווערט ניט באהערשט פון רעגן און פון גלום.

צייט'ס נארן קענען דא באווייזונג געבן,
 וואס שטארבן הייליק נאך א זינדיג לעבן.

* סאנעט 124: דער בונד טון ליבע וועט איבערלעבן דעם בונד
 פון שטאט.

סאָנעט 125 *

ווי וואָלט דאָס פאַר מיר האַבן אַ באַדייט
כ'זאָל אויסערליך מיט אויסערליכס באַערן,
צי בויען טורעמס פאַר דער אייביקייט,
וואָס פון רואינען ווייניגער געווערן?

און די, וואָס וואוינען אין פאַלאַצן רייך,
פאַרלירן דען ניט מער, דורכן הויכן צינן,
און ווערן פאַן וואָס פשוט איז און גלייך
דורך זייער שטאַרק-פאַרצוקערטן געווינס?

ניין, לאַז מיר טריי ביי דיר אין האַרצן זיין,
און נעם מיין אַרים, פריי געשאַנק פון מיר,
גאַנץ ריין פון פסולת און פון פאַלשן שוין,
ס'איז נאָר אַן איבערבייט פון מיר צו דיר.

שוועק פאַרלוימדער! — טרייער האַרצנס-באַנד,
וואָס מער באַקעמפט, אַלץ שטאַרקער איז זיין שטאַנד.

* סאָנעט 125 — 125 : דער קרבן וואָס דאָס האַרץ קען ברענגען. אין
סאָנעט 125 דריקט דער דיכטער ווידער אויס די פאַרויכערונג פֿון ליבע,
וואָס איז פֿאַראינטערעסירט מיט וויכטיגקייטן, ניט מיט אויסערליכקייטן.
דער דיכטער באַשטרייט די באַשולדיגונג, אַז זיין פֿריינדשאַפֿט איז צופֿיל
געבויט אויף אויסערליכער שיינקייט.

ס א נ ע ט * 126

א, ליבער יונג, וואָס מיט דיין מעכטיקייט
 דו האַלטסט די זאָמד-גלאַז, קאָסע פֿון דער צייט;
 וואָס דורך דיין וואַקסן ווייזטו דו וואַקסט שוין,
 ווען דייע טרייע ליכהאָבער פֿאַרגיין;

ווען די נאַטור, די האַרין פֿון פֿאַרניכטונג
 וועט רייסן דיך צוריק פֿון עלטער'ס ריכטונג,
 דאָס וויל זי ווייזן בלוז אַז מיט איר מאַכט
 צעשטערט זי צייט, די בייזע, און פֿאַרלאַכט.

דאָך היט דיך, א, דו ליבלינג, פֿון איר לוסט!
 זי האַלט דיך, דאָך צו ענדע שוידן מוזט:
 איר משפּט מוז ווען ס'איז געהאַלטן ווערן,
 און איר גזר-דין איז דיך צוריקצוקערן.

* סאָנעט — *Envoi* : 126 — אַ ספּעציעלער שליה. סאָנעט 126
 איז ניט געבויט ווי אַן אמתער סאָנעט. ס'איז גיכער אַ פּאַעמע אין זעקס
 קופּלעטן. עס דינט ווי אַן אָפּשלוס צו דער קאַלעקציע סאָנעטן ביז איצט.
 דאָס ליד איז אַדרעסירט: צו מיין ליבן יונג! — און דער דיכטער מיינט
 דאָ וואַרשיינליך דעם זעלבן „ליבן יונג“ ווי אין די סאָנעטן 54 און 108.
 ער זאָגט אים, אַז כאַטש זיין שיינקייט דרייט זיך דערווייל אַרויס פֿון
 דער האַנט פֿון דער צייט, וועט דאָך נאַטור ענדליך באַשטיין אויף איר
 מאַכט און אים איבערגעבן צו עלטער.

סאָנעט 127*

אַמאָל איז שוואַרץ געווען ניט שטאַרק געשעצט,
און זיכער ניט דער שיינהייט'ס שענסטער שטאַנד;
דאָך שוואַרץ איז שיינהייט'ס גאַנצער יורש יעצט,
און שיינהייט ווערט כאַשימפט מיט ממזר-שאַנד:

ווייל זינט אַ יעדע פרויען-האַנט זיך מיהט
נאַטור צו פעלשן מיט איר מאַסקן-פּוץ,
האַט שיינהייט ניט איר היים און נאַמען ניט,
נאָר איז געשענדעט, אַדער לעבט אין שמוץ.

מיין ליבסטערס אויגן זיינען שוואַרץ ווי ראַכן,
זיי פאַסן זיך אַזוי אַבלים זיין
נאָך די, וואָס קענען שיינהייט קיינמאָל האַבן
און שענדן די נאַטור מיט פאַלשן שייין.

דאָך פאַסט זיי אין דעם טרויער זייער וויי,
אַז יעדער זאָגט: ס'דאַרף שיינהייט זיין אַזוי.

* סאָנעט — 127: אַ לויב צו דער טונקעלער דאַמע. מיט דעם סאָ-
נעט 127 פּאַנגט זיך אָן די צוהייטע סעריע אַדער אַפּטיילונג פֿון די סאָנעטן,
וועלכע ציען זיך ביז צום סאַמע סוף. די לעצטע צוויי, 153 און 154,
קען מען אַפּשר אַרויסנעמען פֿון רעכנונג, ווייל זיי זיינען גיכער איבער-
זעצונגען ווי דעם דיכטער'ס אַריגינעלע סאָנעטן.

די טעמע פֿון סאָנעט 127 איז איבערגעזחזרט אין סאָנעט 132.
די מערסטע סאָנעטן פֿון דער דאָזיגער סעריע זיינען געווידמעט צו
פֿרויען. סאָנעט 127 איז אַ לויב צו אַ פֿרוי, אַ ברונעטע שיינהייט, באַ-
האונדערט אין שעקספּירס צייט.

ט א נ ע ט * 128

ווי אפט ווען דו די מענער פריי צעקלינגסט,
אויף דער געבענטשמער הארפע, וואס וויברירט
דורך דיינע פינגער, ווען דו צארט צעשווינגסט
דעם סטרונגען-איינקלאנג, און מיין הארץ פארווירט,

בין איך מקנא זיי, וואס שפרינגען גיך
צו קושן דיר די ווייכע אינערע הענט,
ווען מיינע ליפן, וואס באגערן דיר,
זיך רוימלען פון דעם דרייסטן אינסטרומענט.

זיי וואלטן אין דעם צושטאנד זיך געטוישט,
מיט די אַ סטרונגעס אין דעם טאנץ און היפן,
ווען דיינע פינגער גליטשן זיך, בארוישט,
און מאכט זיי גליקליכער ווי מענטשן-ליפן.

זינט פרעכע סטרונגעס פרייען זיך מיט דיר,
גיב זיי די סטרונגעס און די ליפן — מיר.

* סאָנעט 128 איז קאָנצענצירט אין טאָן, און איז אַדרעסירט צו אַ
דאַמע וואָס שפּילט די ראַלע פֿון יונגפֿרויליכקייט.

ס א נ ע ט * 129

א זעלן-טויט, וואָס ווערט פאַרזערט פון שאַנד
איז לוסט אין איר פּראַצעס; און ביז צו טאַט
איז זי פול שולד, און פריי פון יעדן באַנד,
פאַרברעכעריש, און ווילד און פול פאַרראַט;

גענאַסן קוים, און זי ווערט גלייך פאַראַכט,
אַן זיין באַגערט, און קוים מיט איר באַגליקט,
אַן זיין פאַרהאַסט, און ווי אַ סם באַמראַכט —
דער וואָס פאַרזוכט ווערט ווי אַ נאַר פאַרדריקט;

נאַר אין באַגער און אין באַזיץ אזוי;
געזוכט, דערגרייכט, גענאַסן אַן אַ צוים;
אַ גליק אין קריג, ווען געקראַגן — וויי;
פאַראַוים — אַ גרויסע פרייד, דערנאַך — אַ פרוים,

דאַס ווייסט די גאַנצע וועלט; דאָך קיינער ניט
ווייכט פון דעם הימל, וואָס צום גהינום ציט.

* סאַנעט 129 איז אַ מאַראַלישער עפיגראַם וועגן לוסט. עס איז דער
אויסדרוק וואָס קומט פֿאַר צווישן דעם קאַמף פֿון קערפער און נשמה.
סאַנעט 146 איז געבויט אויף דער זעלבער טעמע.

ט א נ ע ט * 130

אין אירע אויגן איז קיין גלאנץ ניטא,
קארצל איז רויטער ווי איר ליפן-פאר;
אויב שניי איז ווייס, דאן איז איר בוזעם גרא,
ווי שווארצע דראסן זיינען אירע האר.

כ'האב אפט געזען רויון, ווייס און רויט,
אזעלכע אויף איר באק דאך זע איך ניט;
געוויסע דופטן גיבן פיל מער פרייד,
ווי דער פון מיין געליבטערס אטעם בריט.

כ'האב ליב איר שטים, דאך ווייס איך זייער שיין,
אז פון מוזיק איז זיסער פיל דער קלאנג;
איך האב נאך ניט געזען א געטין גיין,
נאר מיין מעטרעסע טרעט אויף ד'רערד אין גאנג.

דאך, גלויב איך, אז ס'קען קיינע איר דערגרייכן
מיט אירגענד איבערטריבענעם פארגלייכן.

* די סאָנעטן 130 און 132 זיינען פֿרייליכע שטיפּערייען. סאָנעט 130
נאָציט זיך איראָניש צו דער טונקל־האַריקער מעטרעסע.

סאַנעט * 131

פון דער נאַטור ביזטו פול טיראַניי,
ווי אַלע, וועמענס שיינקייט גרויזאַם מאַכט;
דו ווייסט, אַז אין מיין האַרצן, נאַריש-טריי,
ביזטו אַ דימענט פון דער העכסטער פּראַכט.

דאָך, זאַגן די, וואָס האַבן דיך געזען,
דיין פנים קען קיין מענטשנ'ס האַרץ פאַרפירן,
איך וואָג ניט זאַגן, ס'קומט פון ניט פאַרשטיין,
דאָך מוז איך ביי זיך שווערן, אַז זיי אירן.

און, צו זיין זיכער, אַז איך שווער אויף וואָר:
אַ טויזנט זיפצן ווייזן דורך מיין ברוסט,
ווען פון דיין טונקלען פנים טראַכט איך נאָר,
אַ ס'איז דיין שוואַרצקייט גאַר מיין שענסטע לוסט.

ווייל דו ביזט שוואַרץ אין טאַטן בלוז,
און די פאַרלוימדונג שטאַמט פון זיי אַרויס.

* די סאַנעטן 131 — 132 זיינען אדרעסירט דירעקט צו דער טונקלער
מעטרעסע, לויבנדיק אירע צויבערייען. אין ערשטן סאַנעט אויף אַן אי-
ראַגישן שטייגער; אין צווייטן — דורך זעלבסט-אינבילדונג.

ס א נ ע ט * 132

כ'האָב דיינע אויגן ליב, און זיי, פול לייד,
וואָס ווייסן, ווי דו פלאַגסט מיך מיט פאַרדאַכטן,
ווי טרויעריגע געהילט אין שוואַרצן קלייד
מיט טיפן מיטלייד מיר מיין פיין באַטראַכטן.

ס'פאַסט שענער ניט דעם מאַרגנ'ס זון-אויפגאַנג
די באַקן פון דעם מזרח'ס גרוי, ביים ראַנד,
און ניט דער שטערן נאַכן זונפאַרגאַנג
דעם מערב פאַסן איז אַזוי אין שטאַנד,

ווי ס'פאַסט די טרויער-אויגן — דיין געזיכט,
אַ, זאָלן זיי ביי דיר אין האַרצן אויך זיין
פאַר מיר, זינט ס'פאַסט דיר טרויעריגע ליכט
און ס'קליידט דיין מיטלייד דיך ווי אַלץ וואָס דיין.

איך שווער, אַז שיין איז נאָר וואָס שוואַרץ פאַרמאַגט,
און אַלץ איז מיאוס, וואָס דיין פאַרב ניט טראַגט.

ט א ג ע ט ו * 133

פארשלים דאס הארץ וואס ברענגט מיין הארץ געוויין!
 פאר ס'טיפע וואונד, וואס מאכט מיין פריינד און מיר!
 איז ווייניק וואס דו פייניקסט מיך אליין,
 מוז אויך מיין פריינד נאך זיין א שקלאף צו דיר?

דיין בייזער בליק פארשלונגען האט מיין איך,
 מיין צווייטן איך פארשלינגסטו שנעלער נאך;
 איך האב פארלארן אים, און זיך, און דיר;
 דרייפאכע ליד, דריי מאל דערדריקט אין יאך.

פארשלים מיין הארץ אין שטאלענעם בוועם דיין,
 און ס'זאל מיין פריינד'ס הארץ מיין הארץ לאזן פריי;
 מיין הארץ זאל, וואו איך בין, זיין הימער זיין;
 עם הערשט ניט אין מיין הארץ דיין מיראנני:

און דאך, ווייל איך אין דיר פארשלאסן בין,
 בין איך אינגאנצן דיין, מיט הארץ און זין.

* די טאָנעטן 133 און 134 זיינען אַרעסירט צו דער טונקעלער דאַמע,
 אָבער זיי זענען אויס זיך צו באַציען אויף דעם אינצידענט פֿון דער דאַמע
 און דעם אומגעטרייען פֿריינד, וועלכע זיינען דערמאָנט אין די טאָנעטן
 42 — 40

ט אַ נ ע ט * 134

נו, האָב איך צוגעשטימט, אז ער איז דיין,
און איך אליין — אַ משפּון צו דיין ווילן,
כ'גיב זיך אליין, פּדי דעם אַנדערן מיין
זאַלסטו מיר געבן צ'ריק, — מיין טרייסט דערפילן.

נאַר גיכסט אים ניט, און ער וועט פּריי ניט בלייבן,
ווייל דו פול תּאווה ביזט, און מילד איז ער;
ער האָט פּרוּבירט פאַר מיר זיך אונטערשרייבן —
האַלט אים דער באַנד ווי שטריק געבונדן שווער.

דו קומסט זיך שטיצן אויף דיין שיינקייט'ס רעכט,
די וואַכערין, וואָס נוצט דיין יעדן ציר,
פאַרפּאַלגסט אַ פּריינד, וואָס איז דורך מיר דיין קנעכט;
און דורך מיין שווערער שולד איך אים פאַרליר.

איך האָב אים ניט; און דו האָסט אים און מיך:
ער צאַלט פאַר אַלץ, און דאָך ניט פּריי בין איך.

ס א נ ע ט 135

ווער ס'האט איר וואונמש, דאך דו פארמאגסט דיין „ווילן“,
און „וויל“ אין איבערפלוס, און „וויל“ דערצו;
כ'מו צופיל דיך מיט ערגערניש דערפילן,
גיב איך מיין ווילן נאך צו דייע צו.

און דו, וואס ס'איז דיין ווילן פריי און גרויס,
ווילסט ניט מיין ווילן האלטן דען אין דיין?
זאל ווילן רייצנד זיין ביי אנדערע בלויז
און קיין שום שיינע אויפנאמע אין מיין?

דער ים — פול וואסער, ער טוט זיך זעלבסט אנפילן
מיט מער נאך וואסערן, רעגן פול און שווער;
אזוי, נעם מיין ווילן דו צו דיין ווילן,
און ס'מאכט דיין ווילן-איבערפלוס נאך מער.

א, זיי ניט ביין, דעם בעטלער'ס וואונמש דערפיל;
האלט אלץ פאר איינס, און אין דעם — מיד, דיין „וויל“.

* סאנעטן 135 — 136 שפילן זיך מיט דעם דיכטער'ס נאמען „וויל“,
האט מינט — ווילן, לוסט, ליידשאַט. אן אנדער קאמענטאטאר טון
שעקספיר גלויבט, אזוי צוויי סאנעטן זיינען געווען געשריבן פאר שעקס-
פיר'ס פריינד וו. ה., אן ער זאל זיי איבערגעבן צו דעם דיכטער'ס מעטרעסע.

ט א נ ע ט * 136

ווען ס'שעלט דיין זעל, אז איך בין נאָענט צו איר,
שווער צו דיין בלינדער זעל, אז כ'בין דיין „וויל“;
און ווילן, ווייסט זי, איז ווילקאָמען איר;
דערפאר מיין ליבע, טייערע, דערפיל.

„וויל“ וועט דערפילן פול דיין ליבעס-שאַץ
מיט ווילנס, און מיין ווילן אין זיי — איינער,
אין זאכן וואָס פאַרנעמען אַ גרויס פּלאַץ,
גילט איינער אין דער גרויסער צאל ווי קיינער.

לאַז מיך אין צאל אַ ניט געציילטער זיין,
דאָך ציילסטו דיין פאַרמעגן, צייל אויך מיך;
האַלט מיך פאַר „נישט“, נאָר רעכן מיך פאַר דיין,
עטוואָס — פאַרעכנט שיין און ליב פאַר זיך.

האַב ליב מיין נאָמען בלויז, און ליב אים שטיל,
דאָן ליבסטו מיך, ווייל ס'איז מיין נאָמען „וויל“.

סאַנעט 137 *

דו ליבע, בלינדער נאר, וואָס טוסטו מיר,
וואָס כ'זע ניט זאָכן אין דער וואַרער שיין?
מיין אויג מערקט שיינקייט, און כ'טו קענען איר,
דאָך ס'בעסטע ווייזט זיך פאַר דאָס ערגסטע זיין.

אויב אויגן, קאַרופּמירט דורך תּאָוה-לוג,
פאַרוואַרפּן אַנקער יעדן מענטש צו פּאַנגען,
פאַרוואַס דאָן שמידסטו קלאַמערס פּון באַטרוג
און האַלטסט מיין האַרצנ'ס אורטייל ווי אין צוואַנגען?

וואָס האַלט מיין האַרץ עס פאַר מיין אייגן פּלאַץ,
ווען ס'ווייסט, אז צו דעם כלל געהערט עס גאַר?
צי ס'אויג זעט איינס, דאָך ס'ווייזט דעם קעגנזאָץ,
ווען פּאַלשקייט ווערט באַקליידט מיט שיינער וואַר?

אין אמת'ן: ס'האַט אויג און האַרץ געאירט,
און פּילן איצט אין דעם באַטרוג פאַרווירט.

* סאַנעטן 137 — 138, און אויך די סאַנעטן 141 — 142, זיינען אַר-
רעסירט צו אַ פּאַלשער און שולדיקער געליבטע; זיי ווערן אַבער איבער-
געריסן פּון אַ פּאַר סאַנעטן, 139 — 140, געוויימעט צו אַ געליבטע וואָס איז
ניט פּאַלש אָדער שולדיק, גאַר וועלכע דערשיינט ליבערשט צו זיין שלעכט
און שטאַלץ.

ט אַ נ ע ט * 138

ווען ס'שווערט מיין ליבסטע, אז זי איז פול טוגנט,
ווייס איך ס'איז פאלש, נאָר כ'גלויב וואָס זי דערציילט,
אז זי זאל דענקען: כ'בין נאָך אין מיין יוגנט
און קען נאָך ניט די פאלשקייט פון דער וועלט.

עס שמייכלט מיר, וואָס זי האַלט מיך פאַר יונג,
ווען ס'איז מיין יוגנט טויט, זי ווייסט עס קלאַר,
איך גלויב אינגאַנצן אויך איר פאלשן צונג;
אזוי דערשטיקן ביידע מיר די וואָר.

פאַרוואָס דאָך זאָגט זי ניט זי איז אומטריי?
פאַרוואָס אויך זאָג איך ניט, אז איך בין אַלס?
א, ליבע גלויבט אין ווייזן זיך געטריי,
און ליבע, עלטער יאָרן טיף באַהאַלט.

דערפאַר באַטריגט זי מיך און איך אויך איר,
און דורך באַטרוג זיך גליקלעך פילן מיר.

סאָנעט * 139

א, ניט פארלאנג פון מיר אַנמשולדיגונג
 וואָס ס'פלאַגט דיין גרויזאַמקייט מיין האַרץ גענוג;
 ניט וואונד מיך מיט דיין אויג — וואונד מיט דיין צונג;
 מאַכט קעגן מאַכט, נאָר מאַרד ניט דורך באַטרוג.

זאָג, דו האַסט אַנדערע ליב, נאָר בין איך דאָ,
 מיין ליבסטע, מיט דיין בליק לאַק קיינעם אַז,
 וואָס דאַרפסטו שפּילן, אַז דיין מאַכט איז, יאָ,
 פיל שווערער ווי מיין האַרץ פאַרטראַגן קאַן?

נאָר כּווייל דיר מוחל זיין: באַוואוסט איז איר,
 אַז אירע בליקן זיינען מיינע שונאים;
 דעריבער ווענדט זי אַפּ די פיינד פון מיר,
 צו אַנטון צרות אַנדערע אַפנים.

נאָר ניין, איך בין האַלב טויט שוין סיי ווי סיי,
 דערשלאַג מיך מיט דיין בליק און מאַך מיך פריי.

* סאָנעטן 139 — 140 זיינען געווינדמעט צו אַ מעטרעסע חאָס זעט
 אויס צו זיין אייגנהאַרציק, אומגעטריי און שטאַלץ.

ט א נ ע ט * 140

זיי קלוג ווי דו ביזט שלעכט; ניט האלט אין צוואנג
 מיין שווייגנדע געדולד מיט פול פארזאכט,
 ווען ניט גיט לייד מיר ווערטער, אין מיין באנג,
 צו ריידן ווי דו האסט מיין פיין פארלאזט.

ווען כ'וואלט געקענט, וואלט איך געלערנט דיך
 צו מיר פון ליבע ריידן כאטש באגערן;
 דער קראנקער, ווען דער מויט דערנענטערט זיך,
 וויל וועגן זיין געזונט פון דאקטאר הערן.

דורך לייד קען איך נאך ווערן דום און דול
 און איך וואלט אפשר שלעכטס פון דיר גערעדט;
 איצט איז די וועלט מיט ביזע מענטשן פול,
 זיי וואלטן צוגעהערט און אפגעשפעט.

און אום די לייד פון אונז זאל זיין פארמיידט
 שענק מיר דיין בליק, ווען אויך דיין הארץ איז ווייט.

טאָנעט * 141

ניט מיינע אויגן ליבן דרך, ס'איז וואָר,
ווייל זיי אין דיר דערזעהען שוויזנט זינד;
מיין האַרץ בלויז ליבט וואָס זיי פאַרהאַסן גאָר,
וואָס, טראַץ מיין אויג, גאַרט ליבן דרך אַצינד.

מיין אויער איז ניט פון דיין שטים אַנמציקט,
קיין צאַרט געפיל, גענייגט דיר נאַכצוגיין,
קיין טעם, גערוד, מיט קיין פאַרלאַנג באַגליקט
פאַרשייט אַ שטיף צו טון מיט דיר אַליין.

ס'קען ניט מיין זין און אַלע חושים דאָך
איין נאַריש האַרץ צו דינען דרך איר שמערן,
וואָס גאַנץ אוממענטשליך וואַרפט מיך אין דעם יאָך,
אום צו דיין שטאַלצער האַרץ אַ שקלאַף צו ווערן.

דאָך איין געווינס איך זע אין גאָר מיין צער:
זי רעגט צו זינד, דאָך שענקט מיר וויי דערפאַר.

ט א ג נ ע ט * 142

די ליבע איז מיין זינד, דיין טונגס — האם,
 האם פון מיין זינד, ווייל ליכטס מיך ניט געטריי;
 דאך מעסט דו מיך און דיך מיט גלייכער מאס,
 וועסטו פון טאדלען מיך זיך האלטן פריי.

עס וועט ניט טאדל קומען פון די ליפן דיין,
 וואס האבן זייער פורפור-ציר פארשוועכט,
 און אפט דעם בונד באזיגלט פאלש ווי מיין,
 און פרעמדע ליכטס-צינו גערויכט אן רעכט.

כ'וועל ליבן דיך, ווי דו האסט יענע ליב,
 וועס מ'לאקט דיין בליק, ווי מיין בליק דיך באגערט;
 פלאנץ מיטלייד איין אין הארץ און מיטלייד גיב,
 וועט דאן דיין מיטלייד, מיטלייד פיל זיין ווערט.

זוכסטו ביי אנדערע וואס דיין שמאלץ דערדריקט,
 קענסטו ניט דורך דיין ביישפיל זיין באגליקט.

ט א נ ע ט * 143

זע, ווי א תויז-פּרוי יאָגט נאָך אין געאיייל
 א הוהן, וואָס איז אַנטלאָפּן פון דעם הויף,
 זי זעצט איר קינד אַנידער אויף אַ ווייל,
 און פּאָלגט נאָך דאָס באַשעפּעניש אין לויף.

נאָר דאָס פּאַרלאָזמע קינד נאָך איר זיך ציט,
 און וויינט נאָך איר, וואָס יאָגט זיך און זיך יאָגט
 צו כאַפּן דאָס, וואָס פליט פון איר און פליט,
 און הערט ניט ווי עס וויינט איר קינד און קלאָגט;

אַזוי לויפסטו נאָך דעם, וואָס פליט פון דיר,
 און איר, דיין קינד, פון וויימן יאָג איר דיר;
 נאָר ווערט דיין ציל דערגרייכט, קום צ'ריק צו מיר
 און קוש מיך און זיי גוט און מוטערליך.

גו, וועל איר בעטן, דיינער זאל זיין „ווייל“,
 אויב דו קומסט צ'ריק, און מאַכסט מיין וויינען שטיל.

* טאָנעטן 143—144 באַלאַנגען צו דער גרופּע 142, 140 און 133—144.

ס א נ ע ט * 144

צוויי ליבעס האב איך: גליק און טיפן פיין,
וואָס ווי צוויי גייסמער ווירקן אויף מיין האַרץ;
דער גומער גייסט — ער איז אַ מאַן גאַר פיין,
דער בייזער גייסט — אַ פרוי אינגאַנצן שוואַרץ.

זי טוט דעם גומן מלאַך לאַקן גערן,
אַז איך זאָל גיך אין איר גהינום גיין,
זי וואַלט באַווירקט ער זאָל אַ טייפל ווערן,
באַהעפטן ברודנעם שטאַלץ מיט דעם, וואָס ריין.

און צי מיין ריינער מלאַך ווערט אַ פיינד,
פאַרדעכטיק איך, דאָך זאָגן וועל איך שווינען;
נאָר ווייל זיי האַלטן זיך, דורך מיר, ווי פריינד,
וועט יעדער אין דעם צווייטן'ס גהינום וואוינען.

כ'וועל איבער דעם אין צווייפל שטענדיק בלייבן,
ביז בייזער גייסט וועט גומן גייסט פאַרטרייבן.

טאָנעט * 145

איר מויל, פון ליבע זעלבסט געמאכט,
 האָט אויסגערעדט צו מיר — „איך האָם“
 צו דעם, וואָס האָט נאָך איר געשמאכט;
 נאָר ווען זי האָט באַמערקט מיך בלאַם, —

איז מיטלייד אין איר האַרץ אַרײַן,
 און טאַדלענדיק דעם צונג, דעם זיסן,
 וואָס שמענדיק משפט ער נאָר פֿיין,
 האָט זי באַפעלט אַזוי מיך גריסן:

„איך האָם“, האָט זי געזאָגט צום שלום,
 וואָס האָט באַגלייט ווי מילדער מאַג
 די נאַכט, וואָס ווי אַ טײַפל פֿליען מוּן
 פֿון הימל צום גהיננס-פֿלאַג.

„איך האָם“, פֿון האָם פֿאַרגעסן זיך,
 און מיך געראַטעוועט — „ניט דײַך“.

* דער טאָנעט איז אַנדערש פֿון אַלע פֿריערדיקע, ווייל ער איז גע-
 בויעט אויף אַכט זײַלן אַנשטאַט צען, אין יעדער שורה, און איז דעריבער
 אַווערנאָך ניט פֿאַרבונדן מיט די אַנדערע. דער אינהאַלט איז שטיפֿעריש
 און לייכט, און זעט אויס צו זײַן אַדרעסירט צו אַ גוט־האַרציקער געליבטע.

ס א נ ע ט * 146

א, זעל, דער צענטער פון מיין זינדיקן גוף,
פארשקלאפט צו דער ארומיקער מאכט,
פארוואס, זאג, ליידסטו אינערליך אן סוף,
קליידסט דיינע אויסערליכע ווענט אין פראכט?

פארוואס, ווען קורץ איז לעבן און גענוס,
פארשווענדסטו אויף דיין קערפער אזוי פיל?
זאלן ווערים, יורשים פון דיין איבערפלוס,
פארצערן אלץ? איז דאס דיין לעבנס-ציל?

לעב אויף דיין קנעכט'ס פארלוסט, נשמה מיין,
און לאז אים דארבן; בלויז דיין גייסט פארמער;
מיט שמונדן-שמויב דיין אייביקייט קויף איין,
פון אויסן ארעם, נאר דיין גייסט דערנער:

נער דרך אויף טויט, ווי ער אויף מענטשן, דאן, —
ווען טויט איז טויט, איז שטארבן ניט פארען.

* סאָנעט 146 איז אַ מאַראַלישער עפֿיגראַם איבער דער נשמה און
קערפער, ווי דער סאָנעט 129.

ט א נ ע ט * 147

מיין ליבע איז ווי פיבער, וואָס באַגערט
די זאך, וואָס יענעמ'ס קראַנקשאַפט גראַד פאַרצייט,
אויף וואָס ס'האַלט אָן די קראַנקהייט, זי זיך גערט
צו שטילן בלויז איר קראַנקן אַפּעמיט.

פאַרשטאַנד, דער דאָקטאָר פון דער ליבע מיין,
אין פעם, וואָס איך פאַלג ניט זיין געבאַט,
האַט מיך פאַרלאָזן, און איך שטימ איצט איין,
פאַרצווייפלט, אַז מיין איין פאַרלאַנג איז טויט.

אומהיילבאַר, איצט אויך אָן פאַרשטאַנד איך בין,
און שמענדיק ווילד פון אומרו אָן אַ ציל;
איך דענק און רעד, ווי די אַראַפּ פון זין,
פון וואָר אַוועק און אין דעם פלאַנטער-שפּיל.

וויל כ'האַב געדענקט נאָר פון דיין העלער פראַכט,
ווען דו ביזט פינצמער ווי די בייזע נאַכט.

* די סאַנעטן 147 — 152 באַהאַנדלען אַ שטורמישע און אַ שולדיקע
ליבע, און זיינען נאַטירליך פאַרבונדן מיט די סאַנעטן 137 — 138 און
141 — 142, כאַטש פֿיל מער טראַגיש אין טאָן.

ט אָ 1 ע ט * 148

וואָס האָט געגעבן ליבע מיר פאר אַ אויגן,
וואָס מיט דער וואָר זיי ניט צוזאַמענגיין?
צי יא, וואו איז מיין אורטייל-קראַפט פאַרפלוּיגן,
וואָס פאַלש דערקלערט, וואָס זיי אין וואָר דערזען?

אויב שיין איז דאָס, וואָס נאָר מיין אויג דערזעט,
פאַרוואָס זשע מערקט אין דעם די וועלט קיין חן?
אויב ניט — די ליבע זיכער דאָן באַשטייט,
אַז ס'איז איר בליק ניט טריי ווי מענטשהייט'ס „ניין“.

ווי קען דאָס אויג פון ליבע אמת זיין,
אַז ס'איז באַטריבט פון וואַכן און געוויין?
דערפאַר פאַרטונקלט ווערט מיין אויגן-שיין;
די זון זעט אויך בלויז ווען ס'ווערט אויבן ריין.

מאַכסט, כיטערע ליבע, מיך דורך וויינען בלינד,
אַז איך זאָל ניט דערזען דיינע זינד.

* 149 ט א נ ע ט ן

קענסט דו, א, שלעכטע, זאגן כ'ליב ד'ך ניט,
ווען כ'בין ד'ר טר'יי ג'אר, מ'ר א'ליין ד'אקעגן?
צ'י טר'אכט א'ך ניט פ'ון ד'ר, ב'יי י'עדן טר'יט
ווען א'ך פ'ארגעס א'ין ז'יך, פ'ון ד'יינעטוועגן?

ווער א'ז ד'יין פ'יינד, וועס א'ך ב'ין פ'ריינד ג'עווען?
וואס ד'ו פ'ארה'אסט, ג'עשענקט א'ים ש'מייכלעריי?
און ווען ד'ו ברוגז'ט ז'יך אויף מ'ר א'ליין,
פ'ארפ'ייניק א'ך ז'יך ניט א'ין ז'יפצ'עריי?

צ'י ש'עץ א'ך ה'ויך א'ין מ'ר א'זעלכע ווערמ,
וואס ז'אל צ'ו ש'טאלץ מ'ך מאכ'ן ד'ר צ'ו ד'ינען,
ווען ס'בעסט א'ין מ'ר ד'אס ע'רגסטע ד'ינס בא'ערט,
ג'עפ'ירט פ'ון ד'יינע ב'ליקן, ד'יינע ח'נ'ען?

ד'אך האס מ'ך, ווייל א'ך ווייס ד'יין מ'יין א'צינד:
ד'ו ליבסט ד'י ז'עענדע, און א'ך ב'ין ב'לינד.

ט א נ ע ט * 150

פון וועלכער מאכט באקומסטו אַט די קראַפּט,
מיט אומגעלומפערטקייט מיין האַרץ רעגירן?
וואָס מאַכט מיין שאַרפּן בליק גאָר פעלערהאַפּט,
און כ'זע ניט ליכט און גלאַנץ דעם טאָג באַצירן?

וואו נעמסטו עס דעם הן צו דיינע זינד,
אַז אין דעם אַפּוּאַץ פון דיין יעדן טאַט,
איז דאָ אַ שטאַלצע קראַפּט וואָס מיך פאַרבינדט,
אַז ס'קרומסטע וואָס אין דיר זעט אויס מיר גלאַט?

ווער לערנט דיך מיך פייערדיג צעפלאַמען,
וואָס מער איך ווער געוואָר צו האַסן דיך?
אַ, כאַטש כ'האַב ליב וואָס אַנדערע פאַרדאַמען,
זאַלסטו מיט אַנדערע ניט האַסן מיך;

אויב דיין ניטווערטיגקייט מיין ליבע מער,
דאַן בין איך טאַפל מער דיין ליבע ווערט.

ט אַ נ ע ט * 151

ס'איז ליבע יונג און ווייסט ניט פון געוויסן,
 דאך דאס געוויסן איז דער ליבע'ס קינד;
 ניט זוך דאן, פאלשע, דו, מיין שולד צו וויסן,
 ווייל דו אליין ביזט שולדיק אין מיין זינד!

ווייל ווי דו מיך באטריגסט מוז איך באטריגן
 דאס נאכעלע אין מיר צוליב דער ליבעס רוף;
 זעל זאגט צום גוף: „דו וועסט אין ליבע זיגן“;
 ווייל קיין זאך אין דער וועלט האלט אפ דעם גוף.

נאר, שטייגנדיק דורך דיר, ווייזט ער דיר רעכט
 דעם פרייז פון זיין טריאומף. ער איז דאן גרייט,
 שטאלץ מיט דעם שטאלץ, צו זיין צו דיר א קנעכט
 אויף דיין באפעל, צו פאלן ביי דיין זייט.

וואס כ'רוף איר „ליבע“ אן איז אויף קיין פאל
 געוויסנלאז, — פאר איר איך שטייג און פאל.

ט א ג ו ע ט * 152

אז כ'שווער דיר פאלש אין ליבע מוזטו וויסן,
 דאך דו ביזט טאפל-פאלש אין ליבע-שווערן;
 דו האסט, אין וואר, דיין הייראט-כונה, צעריסן,
 און טומט, נאך נייער ליבע, האט געבערן.

פארוואס פאר טאפל-פאלש זאל איך דיר קלאגן,
 ווען איך האב צוואנציק מאל דיר פאלש געשווארן?
 איך האב מיט מיינע שבועות דיר באטראגן,
 און האב מיין צוטרויען אין דיר פארלארן.

איך האב געשווארן פאר דיין הארציגקייט,
 אז ס'איז דיין ליבע דויערהאפט און שוין,
 און דיר צוליב, פארקוקט זיך אין א זייט,
 און פאלש געשווארן טראץ די וואר אליין;

ווייל שווערענדיג ביזט שוין, פלעג איך באטריגן,
 פיל מער, דעם אמת, מיט דעם קרומען ליגן.

ט א נ ע ט * 153

ביים פאקל איז אמאָר אין שלאָף פאַרזונקען.
 דיאַנאַ'ס דינסט האָט אויסגעניצט דעם פּאַל,
 און זי האָט גלייך דעם פּאַקל איינגעמונקען
 אין קילן וואַסער פון אַ נאַנטן קוואַל,

וואָס האָט פון ליבעס-פּייער און איר באַנג
 באַקומען אייביק-לעבעדיקן גלום,
 און איז אַ זידיק באַד, און ווער ס'איז קראַנק
 דעם היילט זי און זי שטאַרקט אין אים זיין בלוט.

מיט פּלאַם געצינדט פון אויג פון מיין געליבטער
 האָט קיפּיד אַן מיין האַרץ מיר אַנגערירט;
 איך בין אַוועק אַ מידער, אַ באַטריבטער,
 אַ היילונג קריגן, נאָר בין ניט קורירט.

עס קען נאָר קיפּיד'ס פּייער-באַד מיר טויגן! —
 דער פּייער-קוואַל איז מיין געליבטער'ס אויגן.

* סאַנטען 153 154 זיינען עפּיגראַמען איבער קיפּיד, גענומען פֿון אַן
 אַלטן קוואַל, פֿון אַ גריכישן עפּיגראַם אין 15טן יאָרהונדערט.

ס א נ ע ט * 154

דער קליינער ליבעס-גאט איז איינגעשלעפן,
 און נעבן אים — דער הארצנס-צינדער ברענד;
 גראד זיינען פרומע נימפן דורכגעלאפן,
 און ס'האט די שענסטע, מיט איר מיידל-האנט,

אוועקגענומען יענעם פאקל-גלום,
 וואס האט צעווארימט טרייע הערצער פיל;
 און אט אזוי דער ליבעס-צינדער רום.
 אנטוואפנט אין א יונגפרוי'ס האנט גאר שטיל.

דעם פלאם האט זי געשמילט אין קילן קוואל,
 וועמ'ס גלום פון ליבעס-פייער דויערט לאנג,
 און איז א היילונגס-באד פאר מענטשן אל',
 גאר איר, מיינ ליבסטערם שקלאף בין אלץ נאך קראנק.

דאס ווייזט: אז וואסער ליבעס-פייער פילט,
 דאך וואסער קיינמאל ניט קיין ליבע קילט.

אַלגעמיינע קריטישע באַמערקונגען וועגן שעקספירס סאַנעטן

שעקספיר דער ליריקער

אין זיינע סאַנעטן האָט שעקספיר דערגרייכט אַ זעלטענע
קאָמבינאַציע פֿון צאַרטקייט און האַרמאָניע אין דעם אויסדרוק
פֿון ליידי, אומעט, צער און רעזיגנאַציע...

פֿאַר דעם אַלגעמיינעם לייענער זיינען שעקספירס סאַנעטן
די אונצוגענאָלעכסטע פֿון זיינע שאַפֿונגען, דאָך איז אַמשווערסטן,
פֿון זיי זיך אַפצורייסן...

דער לייענער וועט נאָכפֿאַלגן מיט גרויס אינטערעס די
דערפֿאַרונגען, וואָס האָבן צעריסן און פֿאַרצערט שעקספירס
נשמה.

עס וועט אים פֿאַרשאַפֿן פֿרייד, ווען ער וועט זיך טיף
באַקענען מיט אַט די דיכטונגען וואָס דריקן אויס שטורעמדיקן,
עמאָציאָנעלן לעבן פֿון אייגעם פֿון די גרעסטע דיכטער פֿון
דער וועלט.

בלויז דאָ אין די סאַנעטן, זעען מיר שעקספירן גופּא, קלאַר
און שאַרף, ווי איינער וואָס איז פֿאַרליבט, וואָס באַוואונדערט,
בענקט, גאַרט, פֿאַרגעטערט, ווערט פֿאַרצוויפֿלט דערנידעריקט
און געפייניקט.

דאָ אין זיינע סאַנעטן, מער ווי אין זיינע אַנדערע ווערק,
קענען מיר, אין דעם דיסטאַנץ פֿון אַריבער דריי הונדערט יאָר
פֿאַרערן דעם דיכטערס קונסט, זיך פֿילן אינטיים, ניט נאָר מיט
דעם פֿאַעט, נאָר אויך מיט דעם מענטש שעקספיר אַליין.

געאָרג בראַנדעס

ווי צו באקומען דעם העכסטן גענוס

פֿון די סאָנעטן

פֿון דזשיי וו. מעקיי

די קאָנצענטרירטקייט פֿון פּאַעזיע אין די סאָנעטן איז אַזוי גרויס, די זיסקייט אַזוי קאָנדענסירט, אַז מיר קענען עס אַפֿ-שאַצן בלויז דורך אַ מין פּראָצעס פֿון פֿונאַנדערטיילונג...

„די רויזן, די רויט-גליענדיקע“, זאָגט בייקאָן אין זיין עסי וועגן גערטנער, „זיינען בלומען מיט זייער אייגענעם אַראַמאַט, אַזוי אַז מ'קען אַדורכגיין אַ גאַנצע ריי פֿון זיי און דאָך ניט דער-פֿיין זייער זיסקייט“. מען מוז צו זיי צוקומען פֿיל נעענטער, און זיי נעמען איינצעקווייז, אויב מען וויל נאָר אַז זייער „קע-ניגלעכער אַראַמאַט“ זאָל אַרויסהויכן דעם גאַנצן עפֿעקט וואָס זיי פֿאַרמאָגן.“

אַזוי אויך, כדי אַפּצושאַצן די סאָנעטן דורך און דורך, דענק איך, אַז מען מוז זיי אויסלערנען פֿון אויסנווייניק, צו ווערן דורכגעזאָפּט מיט זיי. ערשט דאָן, דאַרף מען לעזן, זאָן נאָך זאָן, פֿראַזע נאָך פֿראַזע, שורה נאָך שורה — זיך אויסשפּרייטן און אויפֿשפּראַצן — בשעת דער זכרון וואַכט אויף; אַסאַסיאַציע באַרירט עס און פֿאַרשטעלונגס-קראַפֿט צינדט עס אָן. אַ פֿיל גרעסערע ריינקייט, אַ פֿיינערער חן, אַהעלערע שיינקייט וועט דאָן אויפֿפֿלאַמען פֿאַרן אינערן אויג, וואָס איז די ברכה פֿון איינזאַמקייט.

עדוואַרד דאָודען

שעקספירס סאָנעטן, דער שענסטער אויסדרוק פֿון פּאָעזיע

פֿון טידני לי

זייער פֿיל פֿון שעקספירס סאָנעטן גרייכן די הויך
פֿון לירישער מעלאָדיע וואָס מען קען ניט פֿאַר-
גרייכן מיט קיין אַנדערע פּאָעזיע.

זייער פֿיל פֿון שעקספירס פֿערזן איזוסטריזן די
פֿאַקאָמענהייט פֿון מענטשלעכן אויסדרוק.

די מערסטע פֿון די סאָנעטן זיינען איבערגעלאָזן
מיט דער מילדער זיסקייט פֿון ריטם, מעטער, די
טיפֿקייט פֿון געדאַנק און געפֿיל, די לעבעדיקייט
פֿון פֿאַרשטעלונגס-קראַפֿט און דער סטימולירנ-
דיקער ברען פֿון אויסדרוק וואָס זיינען די פֿיינסטע
פֿרוכט פֿון פּאָעטישער קראַפֿט.

די שענסטע סאָנעטן אין דער ענגלישער ליטעראַטור

פֿון אלעקסאַנדער דיט

שטודירנדיק שעקספירס סאָנעטן האָב איך מיך איבערצייגט, אַז די מערסטע פֿון זיי האָט ער געשריבן וועגן פֿאַרשיידענע מענטשן און געגנשטאַנדן, און אין פֿאַרשיידענע צייטן, כדי צו אַמוזירן זיינע אינטימע צייט-פֿריינט. כאָטש איך וויל ניט ליי-קענען, אַז עטלעכע פֿון די סאָנעטן שפּיגלען אויך אַפּ שעקס-פירס אייגענע, עכטע געפֿילן, וויל איך דאָך באַשטרייטן, אַז די רמזים, די אַנדייטונגען, וואָס זיינען צעזייט און צעשפּרייט דורך דער גאַנצער סעריע סאָנעטן, געהערן ניט צו שעקספירס פּערזענלעכע אומשטענדן און איבערלעבונגען.

אין דער אַלגעמיינער עקסעלענץ פֿון די סאָנעטן, אין זייער טיפֿקייט פֿון געדאַנק, זייער צאַרטקייט פֿון געפֿיל, אין זייער בילדלעכקייט, צויבער און האַרמאָניע, — פֿאַרגעסן מיר די איינרעדעניש, די איינבילדונג, די שפּיצלעך און וויצלעך, וואָס געפֿונען זיך דאָרט. קיין אַנדערע סאָנעטן אין דער גאַנצער ענגלישער ליטעראַטור, חוץ עטלעכע פֿון מילטאָנס, קענען ניט אַוועקגעשטעלט ווערן אין זעלבן ראַנג מיט שעקספירס — זיי זיינען איינציק אין דער ענגלישער פּאָעזיע.

די דריי הויפט-אייגנשאַפֿטן פֿון שעקספירס סאַנעטן

אויב שעקספיר האָט, אין זיינע סאַנעטן, אויפֿגעשלאָסן זיין האַרץ, דאַן קומט די פֿראַגע: וואָס לערנען מיר פֿון זיי, וועגן אַט דער גרויסער האַרץ?

איך קען אויף דעם קיין אַנדער ענטפֿער ניט געבן ווי נאָר מיט די ווערטער, אַז אין די סאַנעטן דערקענען מיר דריי זאַכן:

איינס — אַז שעקספיר איז געווען באַגאַבט מיט אַ גרע-נעצלעזער, פֿערזענלעכער איבערגעבנקייט; צווייטנס — אַז ער איז געווען צאַרט-סענסיטיוו, איבערהויפט סענסיטיוו צו יעדער פֿאַרמיגערונג אָדער ענדערונג פֿון יענער ליבע וואָס זיין האַרץ האָט אַזוי באַגערט און געגאַרט; און דריטנס — אַז ווען ער איז געווען געקרוודעט, און ער האָט אַנגסטלעך געליטן, האָט ער דאָך זיינע פֿערזענלעכע לידן איבערגעשטיגן, און האָט זיך אויסגעפֿערנט ווי צו פֿאַרגעבן...

די טעותן וואָס זיין האַרץ איז באַגאַנגען האָבן געשטאַמט פֿון זיין סענסיטיוויטעט, פֿון זיין פֿאַרשטעלונגס-קראַפֿט, און פֿון סובטעלן באַוואוסטזיין פֿון זיין עקזיסטענץ, ביז צו זעלבסט-אַפֿפֿערנדיקער איבערגעבנקייט פֿון זיין האַרץ.

**אויסצוגן פון אייניקע ארטיקלען און רעצענזיעס וועגן
ד.ר. א. אייסענס איבערוועצונגען**

די רייכע ענגלישע פאָעזיע ווערט אַריינגעפֿירט אין דער יידישער ליטעראַטור פֿון דר. אברהם אייסען. ער איז נישט דער איינציקער אויף דעם געביט — אָבער דער טעטיקסטער. ביי אים איז עס נישט קיין צופֿאַר און נישט קיין קאַפּריז, נאָר אַ שטענדיקע און סיסטעמאַטישע אַרבעט, וואָס ער טוט מיט דער גרעסטער ליבע.

עס איז גענוג צו פֿאַרגלייכן דר. אייסענס איבערוועצונגען פֿון אַמאָר כאַיאָמ'ס „רוביאַט“ מיט דעם ענגלישן פֿון פֿיטזשעראַד, כדי צו באַוואַנדערן דר. אייסענס פּינקטלעכקייט. די זעלטענע געטרייקייט צום אַריגינאַל, אינהאַלט און פֿאַרם, וואָס די יידישע איבערוועצונגען פֿאַרמאָגט. דער גרעסטער טייל פֿערזן לייענט זיך ווי אַריגינאַל.

א. אַלמי

איך האָב געהאַט דאָס פֿאַרגעניגן פֿון פֿאַרגלייכן געוויסע איבערוועצונגען פֿון דר. אייסען מיטן ענגלישן אַריגינאַל און איך מוז צוגעבן אַז נאָר אַזאַ טאַלאַנטפֿולער מתמיד ווי דר. אייסען האָט אונז געקענט געבן אַזעלכע איבערוועצונגען. זיי זיינען נישט נאָר טריי צום אַריגינאַל, נאָר אויך לייכט און פֿליסיק. עס שפּירט זיך פֿסדר דער גרויסער יראַת הכבוד וואָס דער אויפֿריכטיקער איבערוועצער פֿילט צום אַריגינאַל.

י. ר. בריןמאַן

דר. א. אייסען איז אן אומדערמידלעכער איבערזעצער און האָט געגעבן אַ סך שיינע זאַכן פֿון דעם אומדערשעפֿלעכן אוצר פֿון דער ענגלישער דיכטונג דעם ייִדישן לייענער. ווי למשל, פֿאַרד בייראַנס „דער געפֿאַנגענער פֿון שילאַן“, „די ייִדישע מעלפֿאָדיעס“, „קין“, „ענאָך אַרדען“ און אַנדערע.

וואָס ווייטער ווערט דר. אייסענס אונטערנעמונגס־קראַפֿט אַלץ גרעסער און ער גרייט צו צום דרוק ניט מער און ניט ווייניקער ווי שעקספירס „קעניג פֿיר“ און מיטאַנס „שמשון הגבור“. ביי דר. אייסען איז עס אַן אַרבעט פֿון ליבע אָדער ריכטיקער געזאַגט פֿון צוויי ליבעס: פֿון ליבע צו דער ייִדישער שפראַך און אויך צו דער ענגלישער. דר. אייסען, וועלכער אַר־בעט אומדערמיילעך צו איבערזעצן די ענגלישע דיכטער שלאָגט דאָ דורך אַ נייעם וועג.

דר. י. גלאָבוס

דר. א. אייסען וועלכער ספעציאַליזירט זיך מיט אַ היפּשן גראַד פֿיטעראַרישן דערפֿאַג אין איבערזעצן ענגלישע פֿאַעזיע אויף ייִדיש, האָט געמאַכט אַ וויכטיקן שריט מיטן אַרויסגעבן די איבערזעצונג פֿון פֿאַרד בייראַנס „קין“, איינע פֿון די מייס־טערווערק פֿון דעם באַרימטן ענגלישן דיכטער. די איבערזעצונג, ווי אַלעס וואָס דר. אייסען טוט אויף אין דעם פֿעלד, לייענט זיך פֿייכט און גלאַט. דער ייִדיש מאַכט דעם איינדרוק פֿון איינפֿאַכקייט און נאַטירלעכקייט. דער לייענער קריגט אין אַ ריינעם ייִדיש די געדאַנקען און די בילדער פֿון דעם ענגלישן אַריגינאַל, און דאָס איז דער העכסטער קאַמפֿלימענט וואָס מען קען מאַכן אַן איבערזעצער פֿון פֿאַעזיע.

פ. ווערניק

דר. א. אייסענס טיפע, ערנסטע באציאונג צו די ענגלישע דיכטער, וועלכע ער איבערזעצט, דערמאנט אין דער באציאונג, וואס די גאר פרומע סופרים האבן געהאט צו די ווערטער און אותיות פון די ספר תורות וואס זיי האבן געשריבן. זיי האבן געציטערט איבער יעדן פינטעלע און ביי יעדן "שם" זיינען זיי זיך געלאפן טובל זיין.

ז. ווינפער

עס ווילט זיך מיר ארויסזאגן מבינות וועגן דר. א. אייסענס איבערזעצונג פון אמאר כאיאמס "רובאיאט", פארשטיי איך פארדאמט ווייניק פערסיש. גיין ווידער נאכקוקן, אויב די איבערזעצונג שטימט מיט דעם ענגלישן טעקסט לויט פֿיטש-דזשעראלד פֿויל איך זיך. איך אַליין קען אַמווינציקסטן אַ האַלבן טויזנט "פֿייגלען", וואָס וואָלטן עס מיט ווילדער הנאה געטאָן. ביי זיי כאַפּן איינעם אין אומפינקטלעכקייט און אַ געטלעכער פֿאַר-געניגן. מיך אַרט עס ווייניק. איך האָב איבערגעלייענט דאָס ביכל "רובאיאט" אין אייסענס איבערזעצונג אין איין אַטעם — דער וועג איז געווען אַ געפֿלאַסטערטער.

מ. י. חאימאווטש

די איבערזעצונג פֿון דר. אייסענס 25 לידער פֿון לאַנגפֿעלאַ, איז נאָך מיין מיינונג, אַן אויסגעצייכנטע. איך דענק, דאָס ווען לאַנגפֿעלאַ וואָרט געלעבט און פֿאַרשטאַנען ייִדיש, וואָרט ער קיין בעסערע איבערזעצונג זיך גאַרנישט געקענט ווינטשן ...

ש. יאַנאווסקי

דר. א. אייסען איז אן אַרענטלעכער האַרעפּאַשנער אַגענט. ווען ער רעדט מיט אייך פֿון בייראַן, וויל ער געבן בייראַן. און ווען ער זאָגט טעניסאַן, וויל ער אייך גיט אַפּנאַרן. און ווען ער האָט זיך גענומען צו אַמאַר "כאַיאַם" האָט ער אַוועקגעלייגט פּוּחות צו געבן דעם ריכטיקן "אַמאַר כאַיאַם".
 קורץ, דר. אייסען איז ביי אונז אַ פֿיינער אַרענטלעכער אַגענט פֿאַר פֿרעמדע דיכטער ...

„דער לעבעדיקער“

דר. א. אייסען האָט אין זיין איבערזעצונג פֿון פֿאַרד ביירפֿאַנס „יידישע מעדאַדיעס“ שטרענג אַפּגעהיט דעם תּוֹך, דעם תּמציּת, די נשמה, דעם קווינט־עסענץ פֿון דעם צאַרטן און פֿילנדיקן דיכטער. דערפֿאַר דערשיינט פֿאַר אונז בייראַן אויך אין זיין יידישן מלבוש חנעוודיק, רירנדיק און פֿול מיט צער און צאַרן. אויך די איבערזעצונגען פֿון פֿאַרד טעניסאַנס „ענאַך אַרדען“ האָט דר. אייסען געמאַכט מיט אַ סך וויסן און געוויסן.

דר. יחזקיאַל לעוויט

איינער פֿון די פֿרומע, שטיצע און גוטע ביישטייערער צו אונזער פֿיטעראַטור איז דר. אייסען; ער האָט זיך פֿאַרנומען צו איבערזעצן אין יידיש דאָס בעסטע און דאָס שענסטע פֿון דער גרויסער ענגלישער פֿיטעראַטור.

טוט ער עס שטיצע, אָבער מיט גרויס התמדה, טוט ער עס באַשיידן, אָבער מיט רירנדיקער איבערגעבנקייט. ער טוט עס מיט פֿיבע און וואָס ווייטער טוט ער עס בעסער און שלמות־דיקער.

דר. א. מוקדוני

דר. א. אייסען האָט די שווערע און ניט־דאַנקבאַרע קונסט פֿון איבערזעצן געמאַכט פֿאַר זיין פֿיטעראַרישן פֿעבנס־אויפֿ־גאַבע. זיין אַמביציע איז — באַקענען דעם ייִדישן פֿייענער מיט דער ענגלישער פֿאַעזיע. ניט מיט דער אַדער יענער עפֿאַכע, ניט מיט אַזאַ אַדער אַנדער ריכטונג, נאָר מיט אַלע עפֿאַכעס, מיט אַלע ריכטונגען פֿונעם פֿאַעטישן שאַפֿן אין ענגליש — די קלאַסישע אַזוי גוט ווי די מאַדערנע. אים מאַכט ניט אויס וואָס פֿאַר אַ ווערק עס פֿיגט פֿאַר אים, שעקספֿירס סאַנעטן אַדער דער ענגלישער נוסח פֿון אַמאַר כאַיאַמס „רובאַיאַט“, בייִ ראַנס „אידישע מעדאָדיעס“ אַדער טעניסאַנס „ענאָך אַרדען“, קאַרל סאַנבוירגס אַדער לאַנגפֿעלדאַס פֿאַעמע; אים אַרט ניט דער מאַטיוו, דער ריטם, די פֿאַרם, די סביבה פֿון אַ ווערק. די פֿראַגע וואָס אים אינטערעסירט איז: ווי וועט עס קלינגען אויף ייִדיש?

אין א. אייסענס איבערזעצונגען איז דאָ אַרבעט, פֿלייסיקייט און קענטשאַפֿט.

ש. ניגער

פֿאַר די איבערזעצונגען, וואָס דער דיכטער דר. אייסען האָט געמאַכט פֿון מיטאַן, טעניסאַן, בייראַן וויטמאַן, און אַנדערע פֿאַרדינט ער אַ באַזונדערע אַנערקענונג. דר. אייסען האָט אַרייַנגעטראָגן דער ערשטער די גרויסע קלאַסישע ענגלישע פֿאַעטן אין דער ייִדישער פֿיטעראַטור. זיין איבערזעצן די „רובאַיאַט“ פֿון אַמאַר כאַיאַם איז איינע פֿון די באַגריסונגסווערטע דער־שיינוגען אין דער ייִדישער פֿיטעראַטור.

אַברהם רייזען

די פֿאַרעם פֿון דר. אייסענס מערסטע „רובאַיאַט“ איבער־
זעצונגען איז נישט נאָר קאַרעקט, נאָר אַפֿילו ריין אין בילד־
לעכן אויסדרוק און פרעזיו געדאַנקלעך.
י. ראַפּאַפּאַרט

מען מעג זאָגן, אַז דר. א. אייסען האָט איבערגעגעבן דעם
אינהאַלט פֿון פֿאַרד ביי־אַנס „קין“ געטריי — מען קען פֿינדן
אין דער איבערזעצונג ביי־אַנס גרויסן שוואונג און ריטם. דר.
אייסענס איבערזעצונג איז מער פינקטלעך ווי פֿרישמאַנס,
דער ריטם איז דער זעלביקער ווי ביי ביי־אַנען. דוד פֿרישמאַן
איגנאַרירט אין גאַנצן בוך ביי־אַנס ריטם.

דר. אייסען האָט אויסגעקליבן דעם געביט פֿון איבער־
זעצונג פֿאַר זיין לעבנס־באַרוף. איך באַוואונדער זיין מוט.

דר. ש. טיימאַן

פֿון זעלבן איבערזעצער זיינען דערשינען:

וו. שעקספירס אלע סאָנעטן
[1944]

25 לידער פֿון טאַמאַס מור
[1935]

25 לידער פֿון וואָלט ווהיטמאַן
[1934]

25 לידער פֿון ה. וו. דאָנגפֿעלדאָ
[1933]

דאָרד בייִראַנ'ס — „קיין“
[1932]

דאָרד טעניסאַנ'ס — „ענאָך אַרדען“
[1930]

דאָרד בייִראַנ'ס — „די אידישע מעדאָדיעס“
[1928]

„די רובאַיאַט“ — פֿון אַמאַר כאַיאַם
[1926]

דאָרד בייִראַנ'ס — „דער געפֿאַנגענער פֿון שילדאָן“
[1925]

עס ווערן צוגעגרייט צום דרוק:

און דזשאַן מילטאַנס — „שמשון הגבור“.

אַן אַנטאַלאָגיע פֿון די קלאַסישע ענגלישע דיכטער,
אַן אַנטאַלאָגיע פֿון די קלאַסישע אמעריקאַנער דיכטער,
וו. שעקספירס „קעניג ליר“.